

የክርስቶስ ሕይወት

ከአራቱ ወንጌሎች

LIFE OF CHRIST

የእምነታችንንም ራስና ፈጻሚውን ኢየሱስን
ተመልክተን ... እንሩጥ

አንደኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐ.1: 1-5፤ ሉቃስ 1: 5-25

መግቢያ

1. የመጀመሪያዎቹ ዘጠኝ ትምህርቶች የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ልደትና ሳይወለድ በፊት የነበረውን ሁኔታ ያብራራሉ።
2. የንባብ ክፍሎች ስለ ቦታዎችና ስለ ዘመኑ የሰጡትን መረጃዎች በጥንቃቄ አስላስሉ። ክርስትና በእነዚህ ሐቆች ላይ የተመሠረተ ነውና።

ማብራሪያ

1. ዮሐንስ 1:1-5፣ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሳይወለድ በፊት በነበረው ሁኔታ ላይ ያተኩራል። ዮሐንስ ሲጽፍ ጌታ ኢየሱስን ቃል ብሎ ጠርቶታል። ቃል ሲል አገናኝ ወይም የእግዚአብሔር ልሳን ማለት ነው። እነዚህ ጥቅሶች ፈጣሪ መሆኑን ያሳያሉ። ቁ. 3-4። ጨለማን ማለትም የክፋት ኃይላትን እሸንፏል። ቁ.5።
2. መሢሁ ለእሥራኤል ሕዝብ ከመገለጡ በፊት መምጣቱን የሚያበሥር ምልክት ተስጥቶ ነበር። እርሱም መጥምቁ ዮሐንስ ነበር። ዮሐንስ የተወለደው ከካህን ቤተሰብ ነበር። ሉቃስ 1:5። ወላጆቹ ምንም ልጅ አልነበራቸውም፤ ይህ የሆነውም በኃጢአታቸው ምክንያት አልነበረም፤ ሉቃስ 1:6-7። ዮሐንስ ሲወለድ እናትና አባቱ አርጅተው ነበር።
3. ኤልሳቤጥ ከመጸነሷ በፊት እግዚአብሔር ለዘካርያስ ሚስቱ ወንድ ልጅ እንደምትወልድለት በትንቢት ነግሮት ነበር፤ ሉቃስ 1:13። እግዚአብሔር ለዘካርያስ በሰጠው የተስፋ ቃል መሠረት ዮሐንስ ተወለደ። ትንቢት በእግዚአብሔር ለሰዎች የሚነገር ለመሆኑ አንድ ማረጋገጫ ነው።
4. ለዮሐንስ መወለድ እግዚአብሔር ዓላማ ነበረው። ዓላማውንም ለወላጆቹ ነግሯቸዋል፤ ሉቃስ 1:17፣ 19። ዘካርያስ ይህን የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ማመን ተማነው፤ በዚህም ምክንያት ምልክት ይሆነው ዘንድ ልጁ እስኪወለድ ለ9 ወራት ዲዳ ሆነ፤ ሉቃ.1:20።
5. ኤልሳቤጥ እግዚአብሔር ለእርሷ ልጅ ስለሰጣት ብቻ ተደስተች እንጂ እግዚአብሔር በልጇ ሕይወት ውስጥ ያለውን ዓላማ አላስተዋለችም ነበር፤ ሉቃስ 1:25።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ የሐንሰ ከመወለዱ በፊትም ይሠራ ነበር፤ ዮሐ.1:15-25።
2. የዮሐንስ ተልዕኮ በአካባቢው የሚገኙት ሰዎች መሠረታዊ እንዲቀበሉ ማዘጋጀት ነበር፤ ሆኖም መልዕክቱን የተቀበሉት ጥቂቶች ብቻ ነበሩ።

ሁለተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 1:18፤ ሉቃስ 1:27-38

መግቢያ

1. ማቴዎስና ሉቃስ የክርስቶስን ትውልድ የሰም ዝርዝር ጽፈዋል። ማርቆስና ዮሐንስ ግን አልጻፉም፤ ምክንያቱም የጽሑፋቸው ዓላማ ለየት ስለሚል ነው። ምናልባትም ማርያም እንኳን የሰም ዝርዝር ለማቴዎስና ለሉቃስ ስጥታቸው ይሆናል።
2. ዮሐንስና ኢየሱስ መቼ እንደተወለዱና እንዴት እንደተወለዱ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይነግረናል።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ በተፀነሰ ጊዜ ማርያምና ዮሴፍ አልተጋቡም ነበር። ማርያም የፀነሰችው ከመንፈስ ቅዱስ እንጂ ከወንድ ፈቃድ አልነበረም። ይህ ተአምር ነው፤ ክርስትናም የሚጀምረው በተአምር ነው። (ተአምራትንም ሙሉ በሙሉ ለመግለጽ ያዳግታል።)
2. ዮሐንስ የተወለደው ኢየሱስ ከመወለዱ ስድስት ወር ቀደም ብሎ ነበር፤ ሉቃስ 1:26። ኢየሱስ መወለዱን መልእክት ለማርያም ያበሠራት የትና መቼ እንደሆነ ጠንቅቀህ እወቅ፤ ሉቃስ 1:26-27። በዚህን ጊዜ ማርያም ብቻዋን ሆና ላለች ነው እግዚአብሔር የተናገራት፤ ይሁን እንጂ የኢየሱስ ልደት ለሁሉም ግልጽ ነበር።
3. የኢየሱስ ማንነት ከመወለዱ በፊት ለማርያም ተገልጿለት ነበር። በዚህ ጥቅስ ውስጥ ስንት ቃላቶች ወደ ብሉይ ኪዳን እንደሚመሩን አስተውሉ፤ ሉቃስ 1:32-33። እነዚህን ጥቅሶች ገብረኤል ስለ መጥምቁ ዮሐንስ ከተናገረው ክፍል ጋር አወዳድር፤ ሉቃስ 1:16-17።
4. የዮሐንስ አወላለድና የክርስቶስ አወላለድ እጅግ የተለያዩ የየራሱ የሆነ ታሪክ ያለው ነው። የማርያም አፀናሰና የኤልሣቤጥ አፀናሰ የተለያዩ መሆኑን መልእክትም

ተናግሮታል። በእነዚህ ሁለት ልደቶች መካከል ያለውን ልዩነት አጠጊ፤ ሉቃስ 1:31+35+36።

5. ስለ ኢየሱስ መወለድ እግዚአብሔር ለዞርያስ የሰጠው ምልክትና ለማርያም የሰጠው ምልክት አንድ ዓይነት አይደለም። ዞርያስ ዲዳ ሲሆን ለማርያም የተሰጣት ምልክት ግን የኤልሣቤጥ መፀነስ ነበር። የኤልሣቤጥ መፀነስ ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር እንደሌለ ማርያምን የሚያሳምን ነበር። ማርያምና ኤልሣቤጥ ዘመድ መሆናቸውን እንጂ ዝምድናቸው ምን እንደሆነ አልተገለጸም።

ማጠቃለያ

1. እግዚአብሔር እንዲያገለግሉት የሚፈልጋቸውን ሰዎች ለማገልገልም ሆነ ላለማገልገል የራሳቸውን ምርጫ እንዲወስዱ መበታቸውን ይጠበቅ ላቸዋል። እነርሱም የሚያገለግሉት በፍላጎታቸው ነው።
2. ጥርጥራቸውን ለማስወገድ እንዲችሉ ምልክቶችን ይሰጣቸዋል።

ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 1:39-56፤ ማቴዎስ 1:20-25

መግቢያ

1. በዚህ ጥቅስ ውስጥ የዮሴፍና የዞርያስ ታሪክ ገና አልተጠቀስንም፤ ሉቃስ 1:39-56።
2. በማቴዎስ 1:18-25 ውስጥ ያለው ታሪክ የተፈጸመው ማርያም በይሁዳ ከምትገኝ አንድ ከተማ ውስጥ ለሦስት ወር ከተቀመጠች በኋላ ነው፤ ሉቃስ 1:56። ብዙ ሰዎች ይህ ከተማ ኪብሮን ነው ይላሉ።

ማብራሪያ

1. ዞርያስና ኤልሣቤጥ በይሁዳ ከተማ /ጠቢብሮን/ ይኖሩ ነበር፤ ሉቃስ 1:26። ማርያም ደግሞ በናዝሬት ትኖር ነበር፤ ሉቃስ 1:26። ማርያም ኤልሣቤጥ ያለችበት ከተማ ስትደርስ ኤልሣቤጥ የሰድስት ወር እርጉዝ ነበረች። ይህም እግዚአብሔር ለማርያም የሰጣት አንድ ማረጋገጫ ነበር።
2. ሉቃስ 1:42-55 ያለው ጥቅስ የማርያምና የኤልሣቤጥ መዝሙር ነበር። ይህንን መዝሙር በጥንቃቄ አጥና። አይሁዶች በልግዳቸው ሴቶችን፣ ባሪያዎችንና አሕዛብን ይንቁ ነበር። እግዚአብሔር ግን አዲሱን የግዳን ሥራ በሴቶች ጀመረ።

3. ግርያም ለሦስት ወራት ከፍሴፍ ተለይታ በኪብርን ቆየች። የሐንሰ ሲወለድ እዚያው ነበረች። ኢየሱስ የተወለደው ከስድስት ወራት በኋላ ነበር። ከኪብርን ስትመለስም የሴፍ መጸነሷን አወቀ።
4. ሉቃስ 1:35 እና ግቴዎስ 1:18ን አንናዝብ። የእነዚህን ሁለት ጥቅሶች መልዕክት ለግቴዎስና ለሉቃስ የነገረቻቸው ግርያም ትሆናለች። እግዚአብሔር በቀጥታ ስለሁኔታው ለየሴፍ ገለጸለት። በመልዕክቱም የሴፍ ምን ግድረግ አንደሚገባው የተነገረው መሆኑን አስተውሉ።
5. ግቴዎስ ስለ ኢየሱስ መወለድ ነበዩ ኢሳይያስ ቀደም ብሎ የተናገረውን ትንቢት በጽሑፉ ይጠቅሣል። ግቴ. 1:23፤ ኢሳ. 7:14። የየሐንሰንና የኢየሱስን ስም ያወጣው አራሱ እግዚአብሔር ነበር፤ ግቴ. 1:25፤ ግቴዎስ 2:13። አለፍ አለፍ ብለህ ጥቅሶችን ከመመልከት ይልቅ ጠቅላላ ታሪኩን ብታነብ ለጥናትህ ይረዳሃል።

ማጠቃለያ

1. በዚህ ትምህርት ውስጥ እግዚአብሔር አንዴት ስዎችን እንዳዘጋጀ፣ እርሱ ራሱ ሊሠራ ያቀደውን እንደነገራቸውና የነገራቸውንም በምልክት እንዳረጋገጠላቸው እንግራለን።
2. ለዚህ ታላቅ ሥራ ተካትይ እንዲሆኑ እግዚአብሔር በስዎች ዘንድ ዝቅተኛ የሆኑትን ስዎች መረጠ።

አራተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 1:57-2:16።

መግቢያ

1. መልአኩ ኤልሣቤጥ እንደምትፀንስ ባበሰረበት ጊዜና ከርስቶስ በተወለ ደበት ጊዜ መካከል የ15 ወራት ልዩነት ነበር።
2. እዚህ ላይ የተሰጠው ታሪክ ከርስትና በታሪክ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያረጋግጣል፤ ስለዚህ ግወቁ ስለሚጠቅምህ አጥናው።

ማብራሪያ

1. በሉቃስ 1:57-79፣ ያለውን ክፍል ሉቃስ ያገኘው ከየሐንሰ ወላጆች ነው። ዘካርያስ የልጁን ስም እስከዳፈ ጊዜ ድረስ ዲዳ ሆኖ ነበር፤ ሉቃስ 1:63። የየሐንሰ መወለድ

በሚስጥር የተደረገ አልነበረም፤ ሉቃስ 1:56። በእርሱ መወለድ ለዎች የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ ተመልክተዋል፤ ሉቃስ 1:65-66።

2. ዘካርያስ በመዝሙሩ የጌታን የግዳን ሥራ ገልጿል፤ ሉቃስ 1:68-79። ይህ መዝሙር ትንቢት እንደሆነ ይነገራል፤ ሉቃስ 1:67። ከመዝሙሩ ምን ያህሉ ክብሉይ ኪዳን እንደተወሰደ አስተውሉ። ብሉይ ኪዳን የክርስትና አምነት መሠረት ነው፤ ስለዚህ እርሱን ማንበብና ከእርሱም ግስተማርህን ቸል አትበል።
3. ሉቃስ 1:80ና ሉቃስ 3:1-3 ያለው ክፍል የተያያዘ ነው። የሐንሰ ከሕፃንነቱ ጀምሮ እግዚአብሔር እስኪጠራው ጊዜ ድረስ በይሁዳ አደገ። ከዚያም ከእግዚአብሔር ጋር ብቻውን ለመሆን ወደ ምድረ በዳ ሄደ። ኢየሱስና የሐንሰ አይተዋወቁም ነበር፤ ሉቃስ 1:80ን እና ጳውሎስ የጻፈውን፣ ገላትያ 1:17ን አንናዝብ።
4. በሉቃስ 1:57 እና በሉቃስ 2:7 መካከል የስድስት ወራት ልዩነት አለ። ኢየሱስ በቤተልሄም መወለዱንና የሴፍና ግርያም ለምን ወደዚያች ከተማ እንደሄዱ ከዚህ በታች የተጻፈው ጥቅስ ያስረዳናል፤ ሉቃስ 2:1-7።
5. የምሥራቅ ዜና የተነገረው ለነገሥታቱና ለካህናቱ ሳይሆን ከተናቁት ክፍል ለሆኑት ለእረኞች ነበር፤ ሉቃስ 2:10። ወግ አጥባቂ የሆኑት አይሁዶች እረኞችን ይንቁ ነበር። ምክንያቱም እረኞች እንደነሱ ለእያንዳንዱ ወግና ሕግ መጠበቅ አይጩቁም ነበርና ነው።

ማጠቃለያ

1. በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር ያደረገውን ሁሉ የሚመለከቱ ብዙ ምስክሮች ነበሩ። ካደረገውም ሥራው እንዳችም ነገር በሚስጥር አላደረገም።
2. እግዚአብሔር ሁልጊዜ የሚሠራው በአዲስ መንገድ ነው። አይደጋግምም፤ ስለዚህ ለሚሠራቸው አዳዲስ ነገሮች ዝግጁ መሆን አለብን።

አምስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ግቴዎስ 1:25፤ ሉቃስ 2:21-29፤ 3:23

መግቢያ

ኢየሱስ አንዴት እንደተወለደ፣ መቼ እንደተወለደና ለምን እንደተወለደ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ያስረዳናል። የእርሱ መወለድ ከብሉይ ኪዳን ጠቅላላ ታሪክ ጋር የተያያዘ እንጂ በድንገት የሆነ ነገር አይደለም። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለው ታሪኩ ሁለት ሳይሆን አንድ ታሪክ ነው።

ማብራሪያ

1. በግቴዎስ 1:1-17ና በሉቃስ 3:23-28 የተሰጠው የሰዎች ዝርዝር አንድ በጣም አስፈላጊ ነገር ያስተምሩናል። ግቴዎስና ሉቃስ በሚጽፉበት ጊዜ ዓላማቸው የተለያየ ስለነበር አንድ ዓይነት የሰዎች ዝርዝር አይሰጡም። ደግሞም የአዲስ ኪዳንና የብሉይ ኪዳን ታሪኮች የማይነጣጠሉ መሆናቸውን ያስታውሱናል።
2. ግቴዎስና ሉቃስ አንዱን ታሪክ በአንድ ዓይነት መንገድ አይመዘግቡም። ለምሳሌ በግቴዎስ 1:25 ስለ ኢየሱስ መወለድ፣ ስለ ስሙ መውጣትም ሆነ ወደ ቤተ መቅደስ ስለ መወሰዱ ምንም አልተጻፈም። ግቴዎስ ስለእነዚህ ነገሮች ቢያውቅም ይዘላቸዋል። ከሉቃስ 2:21 ጋር አመሳክሩ።
3. ግርያምና ዮሴፍ በሕጉ ሊቀርብ የሚገባውን መስዋዕት በጣም አነስተኛውን ድርሻ ማቅረባቸው፣ ድሆች እንደነበሩ ያመለክታል። ሉቃስ 2:22-24። ግርያምና ዮሴፍ ሕፃኑን ይዘው ወደ ኢየሩሳሌም ከመሄዳቸው በፊት በቤተላላም አርባ ቀናት ሳይቆዩ አልቀሩም። ከቤተላላም እስከ ኢየሩሳሌም ያለው መንገድ የአንድ ወይም የሁለት ሰዓት የእግር ጉዞ ነው።
4. ስምአንና ሐና ሁለት ተጨማሪ ምስክሮች ናቸው። ሉቃስ 2:25-26። መንፈስ ቅዱስ በስምአን ሕይወት ውስጥ የሠራውን ሥራ ተመልከቱ። ሉቃስ 2:25-27። ሉቃስ 2:34-35 የተፈፀመው መቼ ነበር?
5. ሐና ዕድሜዋ 84 ሲሆን በትዳር ያሳለፈችው ሰባቱን ዓመት ብቻ ነበር። ከ60 ዓመት በላይ ነቢይ ነበረች። በኢየሩሳሌም ትሰብክ በነበረ ጊዜ ያዳመጣት ሰው ነበር? ሉቃስ 2:38 ተመልከቱ።

ማጠቃለያ

1. አግዚአብሔር ብዙ አስገራሚ ነገሮችን ሠርቷል፤ ሆኖም በሚያስደነግጥ መንገድ አልነበረም።
2. ይህ ትምህርት የብሉይ ኪዳን ትንቢት ሁሉ በክርስቶስ እንዴት እንደተፈጸመ ያሳያል።

ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ግቴዎስ 2:1-18

መግቢያ

1. ሰብአ ሰገል ስለኢየሱስ ሊሰግዱለት ሲመጡ ሄሮድስ ሊያጠፋው ተነሣ።
2. ወዲያውኑ አግዚአብሔር የዓለምን አዳኝ ወደ አሕዛብ ምድር ወደ ግብፅ ወሰደው። የግብፅ ወሰን ከቤተላላም የሦስት ቀናት ያህል መንገድ ነው።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያዎቹ አሕዛብ ኢየሱስን ሊፈልጉ መጡ። ስንት እንደነበሩና ከየትኛው ሀገር እንደመጡ አልተገለጸም፤ ግቴዎስ 2:2። በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ ሁለት የተሰበሰቡት በሙሉ አይሁዶች ነበሩ፤ የሐዋ.2:5። ይህን ታሪክ ዮሐንስ ስለግሪክ ሰዎች ከጻፈው ታሪክ ጋር አገናዝቡ፤ ዮሐ.12:20-26።
2. ሄሮድስ ከኤሳው /ከኤዶማውያን/ ነገድ ነበር። የንጉሥነት ማዕረግ የተሰጠው ለሮም መንግሥት ገንዘብ ከከፈለ በኋላ ነበር። በዚህ ምክንያት አይሁዶች ይጠሉት ነበር። የአይሁድ ካህናት ሰብአ ሰገል ስለ ኢየሱስ የሚያውቁትን ያህል ያውቁ ነበር፤ ሰብአ ሰገል ግን የብሉይ ኪዳንን ትንቢቶች አያውቁም ነበር፤ ግቴዎስ 2:2።
3. አግዚአብሔር ለአንርሱ የሠራላቸው ሁሉ በግቴዎስ 2:9-12 ተገልጿል። ጳውሎስ በሮሜ መጽሐፉ እንደዚህ ስላሉት ሰዎች ይጠቅሳል፤ ሮሜ 2:14-16። «ሁለት ዓመት» የሚለው ጥቅስ ሰብአ ሰገል ሰብዙ ጊዜ የተጓዙ መሆናቸውን ይገልጻል፤ ግቴዎስ 2:16።
4. ከቤተላላም እስከ ግብፅ ድንበር ያለው የናዝሬት - ቤተላላምንም መንገድ የሚያህል ነበረ። የሰብአ ሰገል መምጣት የተፈጸመው ክርስቶስ በወላጆቹ ወደ ቤተ መቅደስ ከተወሰደ በኋላ መሆን አለበት።
5. ግቴዎስ 2:8፤ ራሄልን ምሳሌ አድርጎ ስለ ይሁዳ ይናገራል። የራሄል ማለቀስ ባቢሉን በኢየሩሳሌም ላይ ስለምታደርሰው ጥፋት ይናገራል። ኢየሱስን ሳይቀበሉ ሲቀሩ ተመላሳይ ፍርድ ይደርስባቸዋል። የሄሮድስ ጥፋት በአይሁዶች ላይ የሚመጣውን የአግዚአብሔርን ፍርድ ያመለክታል፤ ግቴዎስ 2:16-18።

ማጠቃለያ

1. ማቴዎስ ከብሉይ ኪዳን የሚጠቀምባቸውን ሦስት ጥቅሶች ተመልከቱ፤ ማቴዎስ 2:6፤ 15፤ 16።
2. በእነዚህ ጥቅሶች እግዚአብሔር ሰዎቹን እንዲት በልዩ ልዩ መንገድ እንደመራቸው አስተውሉ።

ሰባተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

ማቴዎስና ሉቃስ ስለተግርፍቸው ታሪኮች ልዩ ልዩ ገጽታዎች ይሰጣሉ። ስለ አንዱ ስለ ኢየሱስ ታሪክ አራት ምስክሮች አሉ። እነርሱም ይስማማሉ እንጂ በምንም እይቃረኑም። ያልጻፏቸውም ብዙ ነገሮች አሉ፤ ዮሐንስ 21:25።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያው ትምህርት ኢየሱስ በቤተልሄም ከመወለዱ በፊት የነበረውን ታሪክ ያጠቃልላል። ስለ መጥምቱ ዮሐንስ የተነገሩትን ትንቢቶች ተመልክተናል። በሉቃስ 1:5-25 የተጻፈው ታሪክ የሚገኘው በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው። በዮሐንስ 1:1-5 ውስጥ ያለው ጽሑፍ በየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ውስጥ አይገኝም።
2. ማቴዎስ የግርያምንና የዮሴፍን ጋብቻ በአንድ ጥቅስ ያጠቃልላል፤ ማቴዎስ 1:18። ሉቃስ ተጨማሪ ማብራሪያ ሐሳቦችን ይሰጠናል፤ ሉቃስ 1:26-28። ሉቃስን ከሌሎቹ ወንጌሎች ልዩ የሚያደርገው ወንጌሉን እንዲት እንደጻፈውና ለምን እንደጻፈው ማስረዳቱ ነው፤ ሉቃስ 1:1-4። ይህንን ጥቅስ ከዮሐንስ 20:30-31 ጋር አንናዝቡ።
3. ስለ ዮሴፍ ራዕይ የሚነግረን ማቴዎስ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 1:20-25። ግርያም ዘመደን ኤልሣቤጥን ለመጎብኘት ወደ ኪብሮን ሰላደረገችው ጉዞና በዚያም ለሦስት ወራት መቆየቷን የሚገልጽልን ሉቃስ ብቻ ነው። /አራተኛውን ትምህርት ተመልከቱ።/ የእረኞቹም ታሪክ የሚገኘው በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 2:8-16።
4. በአምስተኛው ትምህርት ውስጥ የሰዎቹን ስም ዝርዝር ተመልከትን። ማቴዎስ የክርስቶስን መገረዝ በአንድ ጥቅስ ያጠቃልላል፤ ማቴዎስ 1:25። ሉቃስ ግን የበለጠ ማብራሪያ ይሰጠናል፤ ሉቃስ 2:21-29።

5. የሰብአ ሰገል ታሪክ፤ ወደ ግብፅ የተደረገው ጉዞና የሄሮድስ በቤተልሄም ሕፃናትን መግደል የሚገኘው በማቴዎስ ወንጌል ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 2:1-18። የትኞቹ ታሪኮች በየትኛው ወንጌል እንደሚገኙ አሁን ለማጥናት ሞክሩ።

ማጠቃለያ

1. ማቴዎስና ሉቃስ እጻፉ ወደ ዓለም አንዲት እንደመጣ ይነግሩናል። ታሪኩን አጠናቅቃችሁ አወቁ።
2. እግዚአብሔር የተጠቀመባቸውና ራሱንም የገለጸላቸው ትሑት ለሆኑትና መገለስጡን ለመቀበል ዝግጁ ለሆኑት ነው።

ስምንተኛ ትምህርት

ፈተና

ይህ ትምህርት በተለይ ለመምህር የሚሆን ምክር ነው።

መግቢያ

1. ፈተና በመምህሩና በተግሪዎቹ መካከል የሚደረግ የአእምሮ መመዘኛ ነው።
2. ፈተናውን ወዲያውኑ አርመህ ለተግሪዎቹ መልስ። ፈተናው ተግሪዎቹ ትምህርታቸውን እንዲያውቁ የሚረዳ ካልሆነ ጊዜ ማባከን ነው።

ማብራሪያ

1. አንዳንድ ታሪኮች የት እንደሚገኙ አንዳንድ ጥያቄዎችን ጠይቅ። ተግሪዎቹ የትኛው ታሪክ በየትኛው ወንጌል እንደሚገኝ ለማወቅ ጥረት ማድረግ አለባቸው። ተግሪዎቹ ስማስታወስ እንዲችሉ መምህሩ ሥዕሎችን ሊሥል ይችላል።
2. ልዩ ልዩ ታሪኮችን በመጥቀስ እያንዳንዱ ጸሐፊ ስለነዚህ ታሪኮች ምን እንደሚል ጠይቅ። ስምሳሌ የኢየሱስን መወሰድ፤ የኢየሱስን ጉዞ፤ ወዘተ። በወንጌላቱ መካከል ያሉትን ልዩነቶችና ተመሳሳይነት እንዲያውቅ አበረታታው።
3. ስለ ብዙ ሰዎች ታሪክ አንብበሃል። እነዚህ ሰዎች የተናገሯቸውንና የፈጸሟቸውን ነገሮች አጥና። ታሪካቸው በየትኛው ወንጌል እንደሚገኝ ጠይቅ።

4. ታሪኩ መቼ እንደተፈጸመ አንዳንድ ጥያቄ መጠየቅ ይገባል። ክርስትና ታሪካዊ ሃይማኖት ነው፤ ስለዚህ ልዩ ልዩ ታሪክ መቼ እንደተፈጸመ ማወቅ አለብን። ቦታውንም ጊዜውንም አጥና።
5. ክታሪኩ ጋር ጀግራፈውንም አብሮ መማር ያስፈልጋል። እነናዝሬት፣ ኪብሮን፣ ቤተልሄም፣ ይሁዳ፣ ገሊላ፣ ግብፅ፣ ኢየሩሳሌም፣ ወዘተ በካርታው ላይ የት እንደሚገኙ እውቅ። ስለያንዳንዱ ቦታ አንድ ነገርን አጥና።

ማጠቃለያ

1. ፈተና የመማር አንዱ ክፍል ስለሆነ ተማሪዎች እንዲኮራረጁ አትፍቀድ። መኮራረጅ ምን ጊዜም ስሕተት ነው።
2. ክተማሪው ይልቅ መምህሩ ከፈተናው የበለጠ መማር አለበት። ተማሪዎቹ ያልተረዱት ነጥቦች የትኞቹ እንደሆኑ አስተውሉ።

ዘጠነኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 2:19-23፤ ሉቃስ 2:39-52

መግቢያ

1. የኢየሱስን የልደት ታሪክ በሚመለከት ይህ ሰባተኛውና የመጨረሻው ትምህርታችን ነው።
2. ከዚህ ታሪክ በኋላ ለ18 ዓመታት ያህል ኢየሱስ ስለሠራው ሥራ ምንም አልተጻፈም። ታሪኩን ለማግኘት ልብ ወለድ ታሪኮችን መፍጠር ወይም መቀበል ተገቢ አይደለም።

ማብራሪያ

1. ሉቃስ 2:39 እና ማቴዎስ 2:13-23 ያለውን አንናዝቡ። ከጥቅሶቹ እንደምንገነዘበው ማቴዎስ የተነተነውን ታሪክ ሉቃስ በአንድ ጥቅስ ያጠቃልላል፤ ይህም ሉቃስ ታሪኩን ላያውቅ ቀርቶ ነው ማለት አይደለም። ማርያምና ዮሴፍ ወደ ቤተልሄም ለመሄድ ቢያትዱም እግዚአብሔር ግን ወደ ናዝሬት መራቸው፣ ማቴዎስ 2:22፣ 23።
2. ሉቃስ 2:39 ስንመለከት ማርያምና ዮሴፍ ተመልሰው ወደ ናዝሬት የተጓዙ ይመስላል። በግብፅ ምን ያህል ጊዜ እንደቆዩ አናውቅም። የሄሮድስ ሞት ኢየሱስ የተወለደበትን ዘመን ለመወሰን የሚያስችል ዋና ታሪካዊ ነጥብ ነው።

3. ወንጌላቱ ኢየሱስ እንዴት እንደመጣና ለምን እንደመጣ ያስረዱናል እንጂ የሕይወት ታሪኩን በዝርዝር አይገልጹልንም። ሉቃስ ብዙዎቹን ዓመታት በአንድ ጥቅስ ያጠቃልላል፤ ሉቃስ 2:40። ኢየሱስ በ12 ዓመቱ ወደ ኢየሩሳሌም ስላደረገው ጉዞ የሚነግረን የሉቃስ ወንጌል ብቻ ነው።
4. ኢየሱስ ልዩ ሥራን ሊፈጽም መወለዱን ገና በ12 ዓመቱ ያውቅ ነበር፤ ሉቃስ 2:49። ማርያምና ዮሴፍ ኢየሱስ ሕፃን በነበረ ጊዜ እንደሚገኝውም ሕፃን ስለሆነ መሥሪያ መሆኑን አላወቁም ነበር።
5. በዚህ ጊዜ ዮሴፍ በሕይወት ነበር፤ ሉቃስ 2:51። ከዚህ በኋላ ኢየሱስ በግምት ለ18 ዓመታት ከቤተሰቦቹ ጋር በናዝሬት ቆየ። ገሊላ ገጠር እካባቢ ስለሆነና የቤተ መቅደስን ሥርዓት ሁሉ ለመፈጸም አመቺ ባለመሆኑ በኢየሩሳሌም የተናቀ ነበር።

ማጠቃለያ

1. መቼ ወደ ግብፅ መሄድ እንዳለባቸውና መቼስ መመለስ እንደሚገባቸው እግዚአብሔር አመለከታቸው። የእርሱ እቅዶች ሁልጊዜ ከሁሉም የሚሻሉ ናቸው።
2. ኢየሱስም እንኳን በይፋ አገልግሎቱን ከመጀመሩ በፊት ትክክለኛውን ጊዜ ጠበቀ። በእግዚአብሔር ሥራ ውስጥ ችግሩ አያስፈልገም።

አሥረኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 3:1-5፤ ማርቆስ 1:1-8፤ ሉቃስ 3:1-7፤ ዮሐንስ 1:6-15።

መግቢያ

ስለ ኢየሱስ ልደት 7 ትምህርቶችን ተምረናል። አሁን እስከ መጀመርያው ፋሲካ ድረስ ላለው ታሪክ የሚነግሩን 6 ትምህርቶች አሉን። የፋሲካ በዓላት የኢየሱስን አገልግሎት በክፍል በክፍል ለመመደብ ይረዱናል። ይህንን ትምህርት የክርስቶስ አገልግሎት የመጀመሪያ ዓመት ብለን ልንጠራው እንችላለን።

ማብራሪያ

1. የመጥምቁ ዮሐንስ ትምህርት በአራቱም ወንጌላት ውስጥ ተመዝግቦ ልናል። ይህ ኢየሱስ ሥራውን የሚጀምርበት ጊዜ መድረሱን ለማሳየት ለኢየሱስ የተሰጠ ምልክት ነበር።

በአይሁዶች መካከል 400 ዓመታት ነቢይ አልተነሣም ነበር። በዚህ ጊዜ የሐንስ ነቢይ ሆኖ መነሣቱ እዲስ ዘመን መከፈቱን ያሳያል።

2. የሐንስ በግልጽ ከኤልያስ መመሳሰሉ በሚልክያስ 4:5 ያለውን ትንቢት እንዳሟላ አሳይቷል። ከልብሱ ከመኖሪያ ቦታው እና ከምግቡ የሐንስ እንደ ኤልያስ ያለ ነቢይ መሆኑን አይሁዶች እውቀው ነበር።
3. መልዕክቱ መንገድን ለኢየሱስ ለማዘጋጀት እንጂ ደኅንነትን መስበክ አልነበረም። ዛሬ እያንዳንዱ ሰባዚ የሐንስ በጭራሽ ያላወቀውን ያውቃል፤ በዚህም ከየሐንስ ይበልጣል። አንዳንድ ሰዎች የየሐንስን መልዕክት በትክክል ካለመረዳታቸው የተነሣ ሊከተሉት ሞክረዋል፤ የሐዋ.19:1-12።
4. የሐንስ ሊሰብክ ወደ ኢየሩሳሌም አልሄደም፤ ሰዎቹ ወደ እርሱ መጡ እንጂ። መሪዎቻቸውም ከሕዝቡ ጋር አብረው መጡ። የሐንስ ሊመጣ ስላለው ፍርድ አስጠነቅቃቸው።
5. የየሐንስ ጥምቀትና የብሉይ ኪዳን መስዋዕት ወደ ራሳቸው ሳይሆኑ ክርስቶስን ያመለክቱ ነበር። ምክንያቱም ሰዎቹ ኃጢአታቸውን ሲናዘዙ ፍጹም ይቅርታን ለማግኘት መፈሰጋቸውን ያመለክቱናል። የመጥምቁ የሐንስ ስብከት ለወንጌል ዝግጅት ነበር።

ማጠቃለያ

1. ለሌሎች መንገድን የሚያዘጋጁትን እግዚአብሔር ብዙ ሰዎችን ይጠራል። እስኪጠራህ ድረስ ጠብቅ፤ ከጠራህ በኋላ ታዘዘው።
2. የሐንስ ከእግዚአብሔር የተቀበለው መልዕክት ነበረው፤ እርሱም ያስተላለፈው ያንኑ ብቻ ነበር። አውነተኛ ተናጋሪ ሌላ መልዕክት ለመናገር ፈጽሞ አይችልም።

አሥራ አንደኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 3:11-17፤ ማርቆስ 1:7-11፤ ሉቃስ 3:15-22

መግቢያ

የሐንስ የሚሠራቸው ሁለት ዋና ዋና ሥራዎች ነበሩ። በመጀመሪያ ሰዎችን ለማዘጋጀት የክርስቶስን መምጣት ይሰብክላቸው ነበር። ቀጥሎም ለኢየሱስና ለሌሎችም እዲስ ዘመን መጀመሩን ለማመልከት ኢየሱስን አጠመቀው።

ማብራሪያ

1. የሐንስ ያስተማረው ስለ ሁለት ጥምቀቶች ነበር። የእርሱ ጥምቀት ንስሐ መግባትን ያመለክት ነበር። ሌላው ደግሞ ኢየሱስ የሚሰጠው የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ነበር። ኢየሱስ ኃጢአትን ሻሸነፈ ጊዜ እግዚአብሔር በሰዎች ውስጥ እንዲኖር መንገድ ይከፈትለታል። በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ ሁለት ስለ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ተብራርቶአል። በተለይ የሐዋ.2:4 እና የሐዋ.1:5ን አንናዝቡ።
2. እግዚአብሔር ሲሠራ የሚሠሩትን ሰዎች በትክክለኛው ሰዓትና በትክክለኛው ቦታ ያገጣጥማቸዋል። ኢየሱስ ተለይቶ ሳይታወቅ የቆየበትን ናዝሬትን ትቶ መጥምቁ የሐንስን ለማግኘት ወደ ደቡብ የመሄጃው ሰዓት እንደደረሰ ያውቅ ነበር።
3. ኢየሱስ በጥምቀቱ ራሱን ከኃጢአተኞች ጋር አንድ እድርጓል። በሚጠመቅበት ጊዜ የራሱን ሳይሆን የሌሎችን ኃጢአት ተናዟል። ለጥምቀቱ ሌላ ምክንያት አልነበረውም። መጥምቁ የሐንስ ገና ሲያየው መጠመቅ እንደማያስፈልገው አውቆ ነበር።
4. እግዚአብሔር ራሱን በፈለገው መንገድ ሊገልጽ ይችላል። መንፈስ ቅዱስ ለየሐንስና ለኢየሱስ በእርግብ መልክ ታያቸው። ኢየሱስ መሲሁ መሆኑን የሐንስ የሚያረጋግጥበት በዚህ ምልክት መሆኑን እግዚአብሔር ነግሮት ነበር።
5. ከሰማይ የመጣው ድምፅ፤ የያዙት መንገድ ትክክለኛ መሆኑን ለየሐንስና ለኢየሱስ ማረጋገጫ ነበር። በዚሁ ድርጊት የየሐንስ አገልግሎት ተፈጸመ። የሰጠው አገልግሎት መልካምና የተሟላነበር።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ራሱን ከኃጢአተኞች ጋር አንድ ያደረገው ኃጢአተኞች እራሳቸውን ከእርሱ ጋር አንድ እንዲያደርጉ ነው።
2. እግዚአብሔር የኢየሱስን ጥምቀት ቢያንስ በሁለት ምልክቶች አረጋግጧል።

አሥራ ሁለተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 4:1-11፤ ማርቆስ 1:12-13፤ ሉቃስ 4:1-13።

መግቢያ

1. በወንጌላቱ ውስጥ በሌላ ሰይጣን ለመጀመሪያ ጊዜ ይጠቀሳል። በመጀመሪያው ግጥሚያ ላይ የእግዚአብሔር ልጅ እንዳሸነፈውም እናነባለን።
2. በዚህ ፈተና ጊዜ ኢየሱስ ብቻውን ነበር። በኋላ ግን የሆነውን ነገር ለደቀ መዛሙርቱ ሳይነግራቸው አልተረገ። ሦስቱም ወንጌላት ያተረቡትን ዘንባ አጥኑ።
3. የመጀመሪያው ፈተና:- ራስህን ለግርካት በራስህ ኃይል ተጠቀም የሚል ነበር። ኢየሱስ በፈልግ ድንጋይን ዳቦ ሊያደርግ ይችላል ነበር። ይህንን ግን አላደረገም፤ ምክንያቱም የእርሱ ኃይል ከእንጀራ ሳይሆን ለእግዚአብሔር ፈቃድ ከመታዘዝ ነበር። የሰይጣንን ምክር መፈጸም እግዚአብሔርን አለመታዘዝ ይሆን ነበር።
4. ሁለተኛው ፈተና:- ከባድ የሆነውን ትምህርት አታስተምር። አስደናቂ ነገሮችን ከፈጸምክ ሰዎች ይከተሉሃል የሚል ነበረ። ኢየሱስ ግን የፈለገው ተከታዮችን ብቻ አልነበረም።
5. ሦስተኛው ፈተና:- በመሰቀሉ መንገድ አትሂድ የሚል ነው። በቀላል መንገድ ለመሄድ ከሰይጣን ጋር ስምምነት አድርግ። ኢየሱስ ግን እውነተኛ ድል በስቃይና በሞት የሚገኝ መሆኑን ያውቅ ነበር።

ማጠቃለያ

ኢየሱስ ለያንዳንዱ ፈተና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን የጠቀሰ መሆኑን አስተውሉ። ሰይጣንም እንደርሱ ለመጥቀስ ምክር ነበር።

አሥራ ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 1:19-51

መግቢያ

1. ለሚከተሉት ሦስት ትምህርቶች የመጀመሪያዎቹን ሦስት ወንጌላት በመተው ከዮሐንስ ወንጌል ብቻ እናጠናለን።
2. መጥምቁ ዮሐንስ ከኢየሩሳሌም ወደ እርሱ ለመጡት ሰዎች በግልጽ እንደመሰከረ አራተኛው ወንጌል ያሳየናል።

ማብራሪያ

1. የኢየሩሳሌም ሰዎች የኢየሱስን መምጣት ያውቁ ነበርን? ዮሐ.1:19-28። በዚህ ጊዜ በቤተሰባችን የሕፃናት መገደል ከ30 ዓመት በላይ ሆኖት ነበር። የመጥምቁ ዮሐንስ መምጣት ኢየሱስን ለማስተዋወቅ እንደሆነ ዮሐንስ ራሱ ግልጽ አድርጎ አስረድቷቸዋል።
2. ነቢዩ ዮሐንስ ኢየሱስን ካጠመቀ ከእንድ ቀን በኋላ በዮርዳኖስ ወንዝ ዳርቻ የናዝሬቱ ኢየሱስ እዳኝ መሆኑን ለሕዝቡ አስታወቀ! ዮሐ. 1:29-35። ዮሐንስ ይህንን እንዴት አወቀ? እግዚአብሔር ምን ማስረጃ ሰጥቶት ነው?
3. ሐዋርያው ዮሐንስ ወንጌሉን በሚጽፍበት ወቅት! በሕይወት የነበሩ ሁለት ተጨማሪ ምስክሮችን ለምስክርነት ጠቅሷል! ዮሐንስ 1:36-42። እነርሱም ኢየሱስ የተናገረውን ስምተዋል! ደግሞም ወደ ኢየሱስ በመሄድ ከእርሱ ጋር ተነጋግረዋል። በዚህን ዕለት ጴጥሮስ እዲስ ስም ሳይቀበል አልቀረም።
4. ቀጥሎ ፊልጶስና ናትናኤል ለምስክርነት ይጠራሉ! ዮሐ.1:43-51። የናትናኤል ስም ተጠቅሶ የምናገኘው በሁለት ቦታ ብቻ ነው። ይኸውም በዮሐንስ 1:43-51 እና በዮሐንስ 21:2 ነው። በሌላው ክፍል በርተሎሜዎስ የሚባለው እርሱ ሊሆን ይችላል! ዮሐንስ 1:47-51።
5. አራተኛው ወንጌል ኢየሱስ በኢየሩሳሌም እካባቢ ስለሠራው ሥራ በይበልጥ ይነግረናል። የመጀመሪያዎቹ 3 ወንጌላት ኢየሱስ በገሊላ በሠራው ሥራ ላይ ያተኩራሉት ሆኖም ወንጌላቱ እርስ በእርሳቸው አይቀራረኑም። ከሙሉ ታሪክ ልዩ ልዩ ገጽታዎች ያቀርባሉ።

ማጠቃለያ

1. እግዚአብሔር ምን ያህል ምልክቶችን ለማረጋገጫ እንደሰጣቸው እስተውሉ። እግዚአብሔር ቃሉን ያለማረጋገጫ እንድንቀበል አይፈልገንም።
2. ሰዎች እርሱን ሊከተሉት የሚችሉት ሊጠራቸው ብቻ ነው። አንተስ የጥሪውን ድምፅ ስምተሃልን?

አሥራ አራተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. በመጀመሪያ ከአንደኛ ትምህርት እስከ ስድስተኛ ትምህርት ያሉትን አንደገና ተመልከቱ። ሰባተኛውን ትምህርት አንደገና አንብቡ።
2. እነዚህ የክርስቶስ ሕይወት ትምህርቶች 90 ሊሆኑ በ7 ዋና ዋና ክፍሎች ተከፍለዋል። የመጀመሪያውን ትምህርት ጨርሰን፤ ከሁለተኛው ክፍል አራቱን ትምህርቶች ተምረናል።

ማብራሪያ

1. ግቴዎስና ሉቃስ ኢየሱስ በሕፃንነቱ ወቅት በናዝሬት ውስጥ ስለነበረው ጊዜ ይነግሩናል፤ ዘጠነኛውን ትምህርት ተመልከቱ። በግቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 2 እና ምዕራፍ 3 መካከል የ18 ዓመት ልዩነት አለ። በሉቃስ ምዕራፍ 2 እና ምዕራፍ 3 መካከልም እንደዚሁ የ18 ዓመት ልዩነት አለ። ወንጌላቱ ስለ ኢየሱስ የሕይወት ታሪክ በዝርዝር አይነግሩንም።
2. አራቱ ወንጌላት ስለ ዮሐንስ ስብከት ይነግሩናል፤ አስረኛው ትምህርት። የዮሐንስን ስብከትና በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 2 የሚገኘውን የጲፐርሰን ስብከት አገናዝቡ። አንዳንድ ልዩነት ታገኛላችሁ። ልዩነቱ የቱና የቱ ነው? የዮሐንስና የኢየሱስን ሥራ አወዳድሩ። ሐዋርያው ዮሐንስ ብሉይ ኪዳንንና አዲስ ኪዳንን ያያይዛል።
3. አራተኛው ወንጌል ስለ ኢየሱስ መጠመቅ ምንም አይነግረንም፤ አሥራ አንደኛው ትምህርት። ሦስቱ ወንጌላት ስለ ኢየሱስ መጠመቅ ያሠራሩትን በየተራ መዘግቡ። ኢየሱስ ለምን ተጠመቀ? ኢየሱስ ምንም እንኳን ኃጢአትን ባይሠራም ራሱን ከኃጢአተኞች ጋር አንድ አደረገ።

4. ማርቆስ ስለ ኢየሱስ ፈተና የመዘገበው ከግቴዎስና ከሉቃስ በጣም ያነሰ ነው፤ ማርቆስ 1:12-13። አሥራ ሁለተኛውን ትምህርት ተመልከቱ። ኢየሱስ ለምን መፈተን አስፈለገው? በምንስ ኃይል ነው ሰይጣንን ያሸነፈው?
5. መጥምቁ ዮሐንስ ከኢየሩሳሌም ለመጡ ሰዎች ስለሰጠው ምስክርነት በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ብቻ እናገኛለን። የተቀሩት ሦስቱ የወንጌል ጸሐፊዎች ስለ ነገሩ ቢያውቁም በመጽሐፎቻቸው አልመዘገቡትም፤ አሥራ ሦስተኛ ትምህርት።

ማጠቃለያ

1. ስለ ኢየሱስ ልደት የሚናገረውን ማለት አንደኛውን ክፍል ስለ ዮሐንስ አገልግሎት ከሚናገረው ከሁለተኛው ክፍል ጋር ለማያያዝ ሞክር።
2. የኢየሱስ አገልግሎት የብሉይ ኪዳን ነቢያት አገልግሎትና ትንቢት ፍጻሜ መሆኑ ገልጽ ነው።

አሥራ አምስተኛ ትምህርት

ፈተና

(ይህ ትምህርት በተለይ ለመምህር የሚሆን ምክር ነው።)

መግቢያ

1. ተማሪዎችህ ፈተናውን እንዳይጠሉት፤ ደስ ብሎአቸው የሚሠሩት ዓይነት አድርገህ አቅርብላቸው። ፈተናው ለተማሪዎቹ እውቀት ማዳበሪያ ሊሆን ይገባል።
2. በጣም የሚያጠኑ ተማሪዎችና ሰነፎቹ ተማሪዎች እኩል 100% እንዳያገኙ ፈተናውን በጣም ቀላል አታድርገው። እንዲህ ዓይነት ፈተና ለጥሩ መምህር ውርደት ነው።

ማብራሪያ

1. ከሁለተኛው ክፍል ከሰድስቱ ትምህርቶች ውስጥ ሁለት ትምህርቶች ይቀሩናል። ተማሪዎቹ ጠቅላላ ታሪኩን በአንድ ላይ ለመመልከት እንዲችሉ ስለነዚህ ክፍሎች አንዳንድ ጥያቄዎችን ጠይቅ። እነዚህ ክፍሎች ታሪኩን ለማስታወስ ይረዳሉ።
2. ተማሪዎቹ የእያንዳንዱን ትምህርት ይዘት እንዲያውቁ አበረታታቸው። በመጀመሪያው ክፍል ሰባት ትምህርቶች አሉ። በሁለተኛው ክፍል ደግሞ ስድስት ትምህርቶች አሉ።

በሰባቱ ክፍሎች በጠቅላላው 64 ትምህርቶች ይኖራሉ። ተግሪዎቹ እያንዳንዱ ትምህርት ስለምን እንደሆነ ቢያውቁ ብዙ ይረዳቸዋል።

- በአንድ ቃል ብቻ የሚመለሱ ብዙ ጥያቄዎችን ጠይቅ። ተግሪዎችህ የእያንዳንዱን ትምህርት መሠረታዊ ሐሳብ እንዲያውቁ፤ ጥያቄዎችን ጽፈው ለራሳቸው እንዲመልሷቸው ማድረግ መልካም ነው።
- ዋናው አስፈላጊ የቤት ሥራ መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ነው። አንድ ጥቅስ ስጣቸውና ማን እንደተናገረው ጠይቅ። ደግሞም ጥቅሱ የት በታ እንደሚገኝ መጠየቅ ትችላለህ።
- የታሪኩ ቅደም ተከተል በየወገኑ አንድ ነው። እያንዳንዱን ታሪክ እንደየቅደም ተከተሉ እንዲያስቀምጡ ተግሪዎችህን ጠይቅ። በልዩ ልዩ ወንጌላት የትኛው ታሪክ በየትኞቹ በታዎች እንደሚገኝ ልትጠይቅ ትችላለህ።

ማጠቃለያ

- እርግቱ ተግሪዎችን እንዲጠቅማቸው ፈተናውን በክፍል ውስጥ አርም።
- የትምህርቱ አንዱ ክፍል ታግኝነት መሆን ስላለበት ተግሪዎቹ እንዲኮሩ ራረጁ አትፍተድላቸው።

አሥራ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 2: 1-12

መግቢያ

- ይህ በሁለተኛው ክፍል ውስጥ አምስተኛው ትምህርት ነው። በዚህ ትምህርት ውስጥ ያለው ታሪክ የሚገኘው በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው።
- ተአምራት ሁልጊዜ እግዚአብሔር አንድን ነገር ለተደረገለት ሰው የሚናገርበት መሣርያ ነው። ለሌሎች ሰዎች ምንም ትርጉም ሳይኖረው ይችላል።

ማብራሪያ

- በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ አንድ ኢየሱስ በኢየሩሳሌም አጠገብ ነበር። በዮሐንስ 2: 13 እንደገና በኢየሩሳሌም ነበር። በካርታው ላይ ቃና፣ ቅፍርናሆምና ናዝሬት የት እንደሚገኙ አመልክቱ። በሰሜን ገሊላ፤ በደቡብ ይሁዳ ሲኖሩ በመካከላቸው የሰማርያ አካባቢ ነበር፤ ዮሐንስ 4።

- የተደረገው ተአምር ለደቀ መዛሙርቱ ትርጉም ነበረው። የእግዚአብሔርን ኃይል በውስጡ ተመልክተው ነበር፤ ዮሐንስ 2: 11። ኢየሱስ እንደተናገረው ለመሥራት ዝግጁ ነበሩ። እምነት ማለት ይህ ነው። ደቀ መዛሙርቱ ለኢየሱስ መታዘዝ እንደሚገባቸው ይህ ተጨማሪ ማረጋገጫቸው ነበር።
- በዮሐንስ 2: 3፤ ለተጠየቀው ጥያቄ ኢየሱስ አፋጣኝ መልስ አልነበረውም። በዮሐንስ 2: 14፤ ማርያም መልሱን እንድትጠብቅ ይነግራታል። ተግባሩን የሚፈጽምበት ሰዓት ለእርሱ ግልጽ አልነበረም። ሊሠራ የሚገባውን ለማረጋገጥ የጸሎት ጊዜ ያስፈልገው ነበር።
- አሳላፊው ለእንግዶቹ በሙሉ ይናገራል፤ ዮሐንስ 2: 9። የሆነውን ነገር በግብዣው ውስጥ የነበሩ ሁሉ አውቀው ነበር፤ ነገር ግን በኢየሱስ እንዲያምኑ አሳደረጋቸውም። ለመታዘዝ የልብ ፈቃደኝነት ያስፈልጋል።
- አይሁዶች ለመንጸት የሚጠቀሙባቸው ጋኖች የጣፋጭ ወይን ጠጅ ምንጭ ሆኑ፤ ዮሐንስ 2: 6። ይህም ለኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ተጨማሪ ትምህርት ነበር።

ማጠቃለያ

- ለሚከተሉትና ሊታዘዙት ለሚፈልጉ ኢየሱስ ራሱን ለመግለጽ ዝግጁ ነው።
- የተደረገው ተአምር ያዩትን ሁሉ አሳሳመነም ነበር። ምልክቶች ሊያምኑ ለሚፈልጉ ማረጋገጫዎች ናቸው። ለማመን ለማይፈልጉ እንቅፋቶች ሊሆኑ ይችላሉ።

አሥራ ሰባተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 2: 13-3: 21

መግቢያ

- ይህ ትምህርት የክፍል ሁለት መጨረሻ ነው። በዚህ ትምህርት የምናገኛቸው ሁለት ታሪኮች ተጽፈው የሚገኙት በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው።
- ኢየሱስ እንደገና በኢየሩሳሌም ውስጥ ሲሠራ ይታያል። የመጀመሪያው ታሪክ የተፈፀመው በቤተ መቅደስ ውስጥ ነበር። ሌላው ደግሞ በኢየሩሳሌም ካሉት ታላላቅ መሪዎች ከአንደኛው ጋር የተደረገ ውይይት ነበር።

ማብራሪያ

1. ሌሎች ሦስቱ ወንጌላት ተመሳሳይ ድርጊት ይመዘግባሉ፤ ማቴዎስ 21:21፤ ማርቆስ 11:15፤ ሉቃስ 19:45። በክርስቶስ አገልግሎት ወቅት መንጻቱ ሁለት ጊዜ ተፈጽሞአል። በአገልግሎቱ መጀመርያና መጨረሻ ኢየሱስ መንጻትን መፈፀሙ አስረዳጊ ምልክት ነበር።
2. ዮሐንስ 2:14-22 ያለውን አንብቡ። ኢየሱስ ራሱን ከቤተ መቅደስ የበለጠ አድርጎ ያስተዋውቅ ነበር፤ ዮሐንስ 2:19። ኢየሱስ ራሱ ቤተ መቅደስን ሊተካ እንደመጣ በገሐድ አስተማራቸው፤ ዮሐንስ 2:21። የኢየሱስ ሥራ ቤተ መቅደስን የማስፈረስ የመጀመሪያ እርምጃ ነበር፤ በኋላ በ70 ዓ.ም. ሙሉ በሙሉ ፈረሰ።
3. ዮሐንስ 2:23 እና ዮሐንስ 2:13 ላይ የተጠቀሰው ፋሲካ ያው ነው። ዮሐንስ ከጠቀሳቸው የፋሲካ በዓሎች ይህ የመጀመሪያው ነው። የኢየሱስ ሥራ ሰዎች በእርግጥ ሊከተሉት እንዳልፈለጉ ኢየሱስ በዚያን ጊዜ ያውቅ ነበር። ስለዚህ እነርሱ አንዲከተሉት አልፈቀደላቸውም። ዮሐንስ 2:23-25 ያለውን አንብቡ።
4. የኢየሱስ ተከታይ ማን ሊሆን ይችላል? ዮሐ. 3:1-15 አንብቡ። መንፈስ ቅዱስ በማያምን ሰው ሕይወት ውስጥ ስለመሥራቱ ዮሐንስ ሲጽፍ ይህ የመጀመሪያው ነው። ስለ ኒቆዲሞስ ዮሐንስ 7:50፤ ዮሐንስ 19:3 አንብቡ።
5. ዮሐንስ 3:16-21፤ ማቴዎስ 4:1-11ን እያብራራ የሚተረጉም ይመስላል። ጥቅሱም ኢየሱስ ወደ ዓለም ለምን መጣ? የሚለውን ጥያቄ ይመልሳል። ዮሐንስ ከሚወዳቸው ርዕሶች ጥቂቶቹ ጨለማና ብርሃን፤ ፍርድና ደህንነት ናቸው።

ማጠቃለያ

1. የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ኢየሱስ ነው፤ ቤተ ክርስቲያን ነው፤ የክርስቲያኖች ሰውነት ነው። ቃሉ ብዙ ትርጉሞች አሉት።
2. ይህ ቤተ መቅደስ የሚሠራው በእማኞች ሕይወት ውስጥ ነው፤ የሚሠራውም መንፈስ ቅዱስ ነው።

አሥራ ስምንተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 3:23-5:47

መግቢያ

1. ይህ ትምህርት በ3ኛው ክፍል ውስጥ ካሉት 12 ትምህርቶች የመጀመሪያው ነው። ትምህርቱ በመጀመሪያውና በሁለተኛው ፋሲካ መካከል ያለውን ጊዜ ይይዛል። ይህም የክርስቶስ አገልግሎት ሁለተኛ ዓመት ነው።
2. ይህ ረጅም ክፍል በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ይገኛል። እስከ 28ኛው ትምህርት ድረስ አንደኛና የዮሐንስን ወንጌል ብቻ እንመለከታለን።

ማብራሪያ

1. በዮሐንስ 3:23-36:- ስለ መጥምቁ ዮሐንስ የመጨረሻ ምስክርነት እናነባለን። መታሰፋና መሞቱ በዮሐንስ ወንጌል አልተመዘገበም፤ ማር. 1:14-15፤ 6:14-29። ዮሐንስ በ400 ዓመታት ውስጥ የመጀመሪያው ነቢይ ነበር። እርሱም የክርስቶስ ሥራና የራሱ ሥራ ፍጹም የተለየ መሆኑን ያውቅ ነበር።
2. ስማርያ በይሁዳና በገሊላ መካከል ትገኛለች፤ ዮሐ.4:4-42 ያለውን አንብቡ። ዮሐንስ በወንጌሉ ስማርያንና ኢየሩሳሌምን ያወዳድራል። የስማርያ ሰዎች ኢየሱስን ተቀበሉት፤ የኢየሩሳሌም ሰዎች ግን ኢየሱስን አልተቀበሉትም። ሉቃስ ላምራውያንን ብዙ ጊዜ ይጠቅሳል።
3. በገሊላ የተደረገው ጉብኝት በመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌላት ውስጥ ተመዝግቦ አይገኝም፤ ዮሐንስ 4:43-46። ዮሐንስ 4:39 እና ዮሐንስ 4:45ን አገናዝቡ። የሐዋ.ሥራ 2:7 ተመልከቱ። ናዝሬት ኢየሱስን አልተቀበለችም። በቃና ያሉት ግን ተቀብለውት ነበር። ከ12ቱ ደቀ መዛሙርት አሥራ አንዱ ከገሊላ ነበሩ።
4. ቅፍርናሆም በገሊላ ባሕር አጠገብ ያለች ከተማ ነች። ይህ ሁለተኛ ምልክት የሆነው ታሪክ የተመዘገበው በዮሐንስ ወንጌል ብቻ ነው፤ ዮሐ.4:54።
5. በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 5 ያለው ታሪክ የተፈጸመው በኢየሩሳሌም ከተማ ውስጥ ነው። ምን ጊዜም ቢሆን የኢየሩሳሌም አይሁዶች የኢየሱስን ትምህርት ወይም የሠራቸውን ሥራዎች አላየንም ሊሉ አይችሉም። ኢየሱስን ያልተቀበሉት ባለማወቃቸው አልነበረም።

ማጠቃለያ

1. የዮሐንስ ወንጌል «ኢየሱስ ግን ነው?» የሚለውን ጥያቄ ሰፋ ባለ መንገድ ይመልሳል።
2. ትሑታንና ችግሮች ኢየሱስን ይፈልጉታል፤ ሊረዳቸውም ወደ እነርሱ ይመጣል።

አሥራ ዘጠነኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴ.4: 12-16፤ ማር.1: 14-15፤ ሉቃ.4: 14-31።

መግቢያ

1. በገሊላ ስላለው ስለ ኢየሱስ ትምህርት ተከታዮቹ ጥቂት ትምህርቶች ያስተምሩናል። በዮሐ.1-5 የሚገኘው ሁሉ በማር.1: 13 እና 14 መካከል ተደረገ።
2. በማቴዎስና ሉቃስ ያለምንም ለውጥ የማርቆስን ቅደም ተከተል የተከተሉት ይመስላል። በዚህ መሠረት ብዙ ምሁራን በመጀመሪያ የተጻፈው ወንጌል የማርቆስ ነበረ ብለው ይገምታሉ።

ማብራሪያ

1. የመጥምቁ ዮሐንስ መታሰር ኢየሱስ አገልግሎቱን ለመጀመሩ የተሰጠው ምልክት ነበረ፤ ማር.1: 14። መጥምቁ ዮሐንስ በጫው ባሕር ዳርቻ ላይ በሚገኘው መርቄርስ በሚባል ስፍራ ታሰር ነበር።
2. ከኢየሩሳሌም አገልግሎት በኋላ ኢየሱስ በገሊላ መስበክ ጀመረ፤ ዮሐንስ 2: 5፤ ሉቃስ 4: 14-15። በሉቃስ 4: 13-14 ባለው መካከል ሉቃስ ያልመዘገባቸው ብዙ የተፈጸሙ ነገሮች እንዳሉ አስተውሉ።
3. በገሊላ አያለ ኢየሱስ እንደገና ናዝሬትን ጎበኘ፤ ሉቃስ 4: 15-30 ያለውን አንብቡና ከማርቆስ 6: 1 ጋር አገናዝቡ። ኢሳይያስ ምዕ.61 ወደ መሲሁ የሚያመለክት መሆኑን አይሁዶች ያውቁ ነበር። ኢየሱስም ትንቢቱን የሚያሟላ እርሱ ራሱ መሆኑን አስታወቃቸው።
4. እግዚአብሔር ለአሕዛብ ደግሞ እንደሚጠነቀቅላቸው በሁለት እስገራሚ ጥቅሶች አስታወቃቸው፤ ሉቃስ 4: 25-30። የሰራጥታዎ መበለትና ሶርያዊው ንዕማን ሁለቱም ከአሕዛብ ወገን ነበሩ።

5. ኢየሱስ ከናዝሬት ወደ ቅፍርናሆም ወረደ፤ ሉቃስ 4: 31፤ ማቴዎስ 4: 13-16። ማቴዎስ ይህንን በኢሳይያስ 9: 1-2 ላለው ትንቢት ፍጻሜ አድርጎ ይመለከተዋል። አይሁዶች ኢየሱስን ስላልተቀበሉት እግዚአብሔር አሕዛብን ጠራ።

ማጠቃለያ

1. መልዕክቱ እንዲታወቅ የተደረገው በሰብካት ነው። እግዚአብሔር የሠራው በድብቅ አልነበረም።
2. እግዚአብሔር ቃሉን ያልተቀበሉትን ወዲያውኑ አልቀጣቸውም።

ሃያኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማርቆስ 1: 10-35

መግቢያ

1. የኢየሱስ ተልዕኮ ሰዎችን ከዲያብሎስ ኃይል ነፃ ማውጣት ነው።
2. እርሱ የሠራውን ደቀ መዛሙርቱ ይሠሩ ዘንድ ኢየሱስ የራሱን ኃይል ለእነርሱ ሰጣቸው።

ማብራሪያ

1. የዮሐንስ ወንጌል እነዚህን አራት ሰዎች ቀደም ብለው ከኢየሱስ ጋር የተገናኙ መሆናቸውን አስታውቆናል፤ ማርቆስ 1: 16-20። ይከተሉት ዘንድ ኢየሱስ ይጠራቸዋል፤ ማቴዎስ 4: 18-22፤ ሉቃስ 5: 1-11። እነዚህ ሰዎች ከኢየሱስ ለመማር ከእርሱ ጋር ለሦስት ዓመታት ቆይተዋል።
2. ኢየሱስ በቅፍርናሆም ርኩስ መንፈስ የነበረበትን ስው ፈወሰው። ይህ በአጋንንት ላይ የተገኘ ሁለተኛው ድል ነበር፤ ማርቆስ 1: 23-28፤ ሉቃስ 4: 33-36። አጋንንት የኢየሱስን ማንነት አውቀውት ነበር። የናዝሬት ሰዎች ግን ሊያውቁት አልፈቀዱም።
3. ጴጥሮስ በቅፍርናሆም ይኖር ነበር፤ ማርቆስ 1: 29-31፤ ማቴዎስ 8: 14-15፤ ሉቃስ 4: 38-39። ጴጥሮስ ወንጌልን በመጻፍ በኩል ማርቆስን ስለረዳው በቅፍርናሆም የተደረገውን በማስመልከት ማርቆስ ከሌሎች ከሁለቱ ወንጌል ጸሐፊዎች ይልቅ የበለጠ ዝርዝር ነገሮችን ይሰጣል። ጴጥሮስ የሆነውን ነገር ሁሉ ያስታውስ ነበር።

4. ቅዳሜ ምሽት በ12 ሰዓት ላይ ሰንበት ካለፈ በኋላ ብዙ ሰዎች ለመፈወስ ወደ ኢየሱስ መጡ። ከመጡት እብዛኞቹ በሥጋቸውም በመንፈሳቸውም በሽተኞች ነበሩ፤ ማቴዎስ 8:16-17፤ ማርቆስ 1:32-34፤ ሉቃስ 4:40-41።
5. ኢየሱስ ከተማውን ስቅቆ እንደወጣ ተገልጿል፤ ማርቆስ 1:35፤ ሉቃስ 4:42። በጸሎት ሲታደስ ሥራውን ለመቀጠል ኃይል ያገኛል።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ የሚሰጠው መንፈሳዊና ሥጋዊ ፈውስ ስሚፈልጉ ሁሉ ነው።
2. ኢየሱስ ረዳቶች አስፈላጊውን ነበር፤ መጸለይም አስፈላጊነት ነበር፤ ለእኛም ሁለቱም ያስፈልጉናል።

ሃያ አንደኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. በመጀመሪያዎቹ ሁለት ክፍሎች የክርስቶስ መወለድና የመጥምቁ ዮሐንስ ስብከት ተብራርተዋል።
2. ከሦስተኛው ክፍል 12 ትምህርቶች ውስጥ ሦስቱን ተምረናል። ይህ ሦስተኛው ክፍል «የመጀመሪያው የገሊላ አገልግሎት» ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

ማብራሪያ

1. ሰባተኛውንና አሥራ አራተኛውን ትምህርት ደግመህ ተመልከት። ኢየሱስ ከቤተ መቅደስ መብለጡን ለማሳየት ቤተ መቅደሱን ሁለት ጊዜ አነጻው። የተፈጸመው ሁኔታ አይሁዶች እግዚአብሔርንና ቃሉን የረሱ መሆናቸውን ያመለክታል። አሥራ ሰባተኛውን ትምህርት ተመልከት።
2. በኢየሱሱም ከፈጸመው የመጀመሪያ ፍርድ በፊት ኢየሱስ የመፍጠር ኃይሉን በገሊላ ገልጾ ነበር፤ ይህም ኢየሱስ የተናገረውን የፍርድ ቃል ለመፈጸም ያለውን ሥልጣን ያሳያል። አሥራ ስድስተኛውን ትምህርት ተመልከት።
3. አሥራ ስምንተኛው ትምህርት በኢየሱሱም ስለተፈጸመው ሁለት ታሪኮችን በሰሜን ስለተፈጸመው ሁለት ተጨማሪ ታሪኮችን ይነግረናል፤ አንደኛው በሲካር፤ ሌላው ደግሞ

በቃና ነበር፤ ዮሐንስ 4:46። ዮሐንስ ቃሉን ስምተው በተቀበሉትና ቃሉን ስምተው ባልተቀበሉት መካከል ያለውን ልዩነት ያሳየናል።

4. መጥምቁ ዮሐንስ ሲታሰር ኢየሱስ በገሊላ መስበክ ጀመረ። በትውልድ ሀገሩ በናዝሬት የነበሩት ሰዎች መልዕክቱን አልተቀበሉትም። ኢየሱሱም ያልተቀበለችውን ገሊላ ተቀበለች።
5. ኢየሱስ በሰይጣን ላይ ያለው ሥልጣን በፈውስ ተአምራት ይታያል፤ ሃያኛውን ትምህርት ተመልከት። ከእርሱ ጋር እንዲሆኑ የተጠሩት የመጀመሪያዎቹ አራት ደቀ መዛሙርት የገሊላ ሰዎች ናቸው።

ማጠቃለያ

1. የኢየሱስን ሥራ የሚያስረዳውን አጠቃላይ የታሪክ አመጣጥ ተራ አጥና።
2. ስለሆነው ነገር ዝርዝር ለማግኘት ታሪኩን ከወንጌላቱ አንብብ።

ሃያ ሁለተኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

1. ልዩ ልዩ ነገሮች አንዴት እንደተፈጸሙ ተከታታይ ጥያቄዎችን ጠይቅ። ሁልጊዜ ለአንድ ጥያቄ አንድ መልስ ብቻ መኖሩን አረጋግጥ። ከ1-17 ካሉት ትምህርቶች አንዳንድ ጥያቄዎችን ጠይቅ፤ ሆኖም አብዛኞቹ ጥያቄዎች ከ16-20 ካሉት ትምህርቶች ውስጥ መሆን አለባቸው።
2. ከታሪኩ ጋር ጀግራፊውም አብሮ መጠናት አለበት። ልዩ ልዩ ነገሮች የት እንደተፈጸሙ ተማሪዎቹ እንዲያውቁ እርዳቸው። አካባቢውን በአጠቃላይ ማወቅ አለባቸው፤ ይኸውም ይሁዳ፤ ሰማርያ፤ ገሊላና ከተሞችንም ጭምር ነው።
3. በእነዚህ ትምህርቶች ውስጥ ያጋጠሙህን ሰዎች ሁሉ ስም ዝርዝራቸውን አውጣ። ተማሪዎቹ እነዚህ ግለሰቦች ምን እንደሠሩ ማወቅ አለባቸው። በተለያዩ ቦታዎች የተፈጸሙትን ነገሮችም ማወቅ አለባቸው።
4. ልዩ ልዩ ነገሮች ለምን እንደተደረጉ ወይም እንደተፈጸሙ አንዳንድ ጥያቄዎችን ጠይቅ። መልሳቸው ግልጽ ካልሆነ ትምህርታዊ ገለጻ እንዲሰጡ አትጠይቅ።

ማጠቃለያ

1. ጥያቄዎቹ ለተማሪዎቹ ገልጽ እንዲሆኑላቸው ፈተናዎቹን በክፍል ውስጥ እርምጃ
2. መምህሩ የትኞቹ ጥያቄዎች በጣም ተላል፣ የትኞቹ ደግሞ በጣም ከባድ መሆናቸውን ማወቅ አለበት።

ሃያ ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል፡- ማርቆስ 1:35-2:38

መግቢያ

1. ይህ ትምህርት በሦስተኛው ክፍል ውስጥ አራተኛው ትምህርት ነው።
2. ቀስ በቀስ ተቃዋሚው እየጨመረ እንደመምጣቱ፤ ኢየሱስም ተወካዮቹ የሚሆኑትን ይመርጣል።

ማብራሪያ

1. ከጸሎት በኋላ ኢየሱስ እንደገና በገሊላ ዙሪያ ይጓዛል፤ ማርቆስ 1:35-39፤ ሉቃስ 4:42-44። ኢየሱስ ራሱ ሰበክ፤ ደግሞም እርኩላን መናፍስትን አስወጣ፤ ማርቆስ 1:38። ሁለቱም ተግባራት ሰይጣን በሰዎች ሕይወት ውስጥ ይሠራ የነበረውን ሥራ የሚቃረኑ ናቸው።
2. የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌሎች የለም፤ መፈወስ ይመዘግባሉ፤ ማቴዎስ 8:1-4፤ ማርቆስ 1:40-45፤ ሉቃስ 5:12-16። አንድ ካህን ከመረመረው በኋላ ለምጻሙን ሰው ንጹህ ነህ ሲለው ይችላል፤ ሊፈውስ የሚችለው ግን እግዚአብሔር ብቻ ነው። ኢየሱስ ይህን ንጹህ ያልሆነውን ሰው በመለወጥ ተቀበለው።
3. የሽባው መፈወስ ታሪክ በማቴዎስ 9:1-8፤ ማርቆስ 2:1-12፤ ሉቃስ 5:18-26 ተጽፎ ይገኛል። ከሽባው መፈወስ በፊት ኢየሱስ እንደገና የጸለየ መሆኑን ማርቆስና ሉቃስ መዝግበዋል፤ ማርቆስ 1:45፤ ሉቃስ 5:16። ይህ ፈውስ የተፈጸመው በቅፍርናሆም ነበር። ሽባው ሰውዬ የታመመው በአንድ ዓይነት ኃጢአት ምክንያት ነበር። ኢየሱስ ኃጢአትን ይቅር ለማለት መቻሉን አረጋገጠ።
4. የማቴዎስ መጠራት በማቴ. 9:9-17 ላይ ተገልጿል። የመጀመሪያዎቹ አራት ሐዋርያት በማርቆስ 2:13-22፤ ሉቃስ 5:27-29 እና ዮሐ. 1:35-51። ማቴዎስ በደማስቆ ወደ

ግብፅ በሚወስደው መንገድ ከሚጓዙ ነጋዴዎች ቀረጥ ለመሰብሰብ በሀገሩ መንግሥት ተቀጥሮ ነበር።

5. የኢየሱስ አላዳጆች ደቀ መዛሙርቱን ስለከሰሱ ተቃውሞ እየጨመረ መጣ፤ ማቴ. 12:1-8፤ ማር. 2:23-28፤ ሉቃስ 6:1-5። ኢየሱስ ክሙስ እንደሚበልጥ ስለራሱ ተናግሮ ነበር፤ ዮሐንስ 2:19-22። አሁን ደግሞ ከሰንበት እንደሚበልጥ ይናገራል።

ማጠቃለያ

1. ኃጢአት በሚገዛው ሕይወት ላይ ኢየሱስ የሚሠራቸውን ሥራዎች አስተውል።
2. ኢየሱስ በመጀመሪያ ኃጢአትን ይቅር ይላል፤ በዚህም እግዛኝነት ሰይጣንን መናረፍ ሥፍራ ያላጣዋል።

ሃያ አራተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል፡- ማርቆስ 3:1-19

መግቢያ

1. የኢየሱስ ጠላቶች እርሱን በመገደል ሥራውን ለማቆም የሚችሉ መስሎአቸው ነበር። ኢየሱስ ተቃውሞአቸው የማይቀር መሆኑን ያውቃል። በማርቆስ 2:20 «የሚወሰድበት» የሚለው ቃል በገድ መወሰድን ያመለክታል።
2. እርሱ የጀመረውን ሥራ ደቀ መዛሙርቱ ይቀጥሉ ዘንድ እያዘጋጁቸው ነበር።

ማብራሪያ

1. ሦስቱ ወንጌላት የሰለለው እጅ መፈወሱን መዝግበዋል፤ ማቴ. 12:9-14፤ ማርቆስ 3:1-6፤ ሉቃስ 6:6-11። በዚህ በገሊላ ምክራብ ኢየሱስ እንደገና ተፈትኖ ነበር። ወዲያውኑ ሰውየውን ሳይፈውስ ቢቆይ ኖሮ ከአላዳጆቹ ጋር ያለውን ቅራኔ ማስወገድ ይችል ነበር።
2. የጴድስ ወገን የሚባሉት በንጉሥ ጴድስ ርዳታ የሚተዳደሩ አይሁዶች ነበሩ። እነርሱና ፈረሳውያን ኢየሱስን ለመገደል አሲረው ነበር፤ ማርቆስ 3:6። በማርቆስ 3:4 ውስጥ ያለው የኢየሱስ ጥያቄ ዕቅዳቸውን ያጋልጣል። ኢየሱስ የመፈወስ ኃይል እንዳለው ሊክፉ አልቻሉም።

3. ኢየሱስ ሌሎች ሰባት ደቀ መዛሙርት ከመምረጡ በፊት ሌሊቱን ሙሉ መጸለፍን ሉቃስ ይነግረናል፤ ሉቃስ 6:12። ይሁዳን ሲመርጠው አላልፎ እንደሚሰጠው ያውቅ ነበር። እነዚህ ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ሰዎችን ዓመታት ለሠራው ሥራና ላስተማረው ትምህርት ምስክሮች ይሆናሉ።
4. ማቴዎስ 10:2-4፣ ማርቆስ 3:13-19፣ ሉቃስ 6:13-16፣ የአሥራ ሁለቱንም ደቀ መዛሙርት ስም ዝርዝር ይሰጡናል። ዲጥርስ፣ ያዕቆብና ዮሐንስ በሁሉም የስም ዝርዝሮች ውስጥ የመጀመሪያ ናቸው። ኢየሱስ እነርሱን የጠራቸው ልዩ ለሆኑ ድርጊቶች ምስክር እንዲሆኑ ነው።
5. ኢየሱስ ለምን እንደመረጣቸው ማርቆስ 3:14-15 ይነግረናል። ከበዓለ ሃምሳ በኋላ ስለሚሠሩት ሥራ ደቀ መዛሙርቱን ኢየሱስ ግብልጠን ጀመረ። ኢየሱስ በላካቸው ጊዜ ከእነርሱ የሚጠብቅባቸውን ሁሉ ሠሩ።

ማጠቃለያ

1. የሰላላው እጅ የሰይጣን ሥራ ስለነበር ኢየሱስ ይህንን አይቶ ግለፍ አልቻለም።
2. ኢየሱስ ምስክሮቹን ለመምረጥ ሌሊቱን ሙሉ ከጸለየ እኛስ ምን ያህል መጸለይ ይኖርብናል!

ሃያ አምስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ ከምዕራፍ 5 እስከ ምዕራፍ 7

መግቢያ

1. ከሉቃስ 6:17 እስከ ሉቃስ 8:3 ያለው ታሪክ የተፈጸመው በማርቆስ 3:19 ከተመዘገበው ድርጊት በኋላ ነው፣ ግለት ግር. 3 በቁ.19 እና በቁ. 20 ባለው ጊዜ ውስጥ ነው።
2. ከዚህ ታሪክ አንዳንድ በማቴዎስ ወንጌል በልዩ ልዩ ሥፍራ ተመዝግቧል።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ ስላስተማረው ብዙ ነገሮች ሉቃስ ግጠቃለያ የሚሰጥበትን ሉቃስ 6:17-49 ያለውን ከማቴዎስ ምዕራፍ 5 እስከ ማቴዎስ ምዕራፍ 8 ካለው ጋር አንብብ። ማቴዎስ ኢየሱስን አዲስ ሕግ እንደሚሰጥ እንደ አዲሱ ሙሴ አድርጎ ያቀርበዋል።

2. ይህ አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ከተመረጡ በኋላ የተፈጸመ መሆኑን አስተውል። ትምህርቱ የተሰጠው ለደቀ መዛሙርት ነበር፣ ግን ሌሎችም ስምተውት ሊሆን ይችላል። ማቴዎስ የተማረ ሰው ስለነበረ እነዚህን ነገሮች ወዲያውኑ ሳይጽፋቸው አልቀረም።
3. ኢየሱስ ሰው ይህን ቢሠራ ይድናል አይልም። ኢየሱስ በዮሐንስ 3 የአዲሱን ልደት መሠረታዊ ነጥቦች አስተምሯል። አንድ ሰው ዳግመኛ ከተወለደ በኋላ ሊኖር የሚገባው እንደተለወጠ ሰው ነው።
4. ትምህርቱ በቀጥታ የተሰነዘረው፣ የእርሱ ለሆኑት፣ ከእርሱ ጋር አብረው በአይሁዶች መካከል በመኖርና በመሥራት አብረውት ለሚመላለሱት አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ነው።
5. በትምህርቱ ውስጥ የኢየሩሳሌም አይሁዶችን ባዶ ሥርዓትና እውነተኛ አምልኮን ያወዳድራል። ይህ ትምህርት የተሰበከው በገሊላ ነበር። ትምህርቱ አይሁዳዊ አምልኮን ያወግዛል።

ማጠቃለያ

1. እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ሊኖር የሚችል ሰው የእግዚአብሔር መንፈስ ያለው ብቻ ነው።
2. የእግዚአብሔር መንፈስ እንዳለው የሚረጋገጠው በአዲሱ ሕይወት ሲመላለስ ነው። ሕይወቱ ምንም ለውጥ ከሌለው፣ መንፈስ ቅዱስ በዚያ ሰው ሕይወት ውስጥ አለመሥራቱን ያመለክታል። ሉቃስ እነዚህን ጥቅሶች አልመዘገባቸውም። ሁኔታው የተፈጸመው በሉቃስ 8 በቁ.3 እና በቁ.4 ባለው ጊዜ ውስጥ ነው። ማቴዎስ ከአራቱ ነጥቦች ሁለቱን ይመዘግባል።

ሃያ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 7:1-8:3

መግቢያ

1. ኢየሱስ መስበክ ብቻ ሳይሆን ደቀ መዛሙርቱን ማስተማርም ጀመረ።
2. እነዚህ ሁለት ተአምራትና ሦስት የዕምነት ምሳሌዎች በገሊላ የተፈጸሙ ናቸው፣ ሆኖም የመጀመሪያዬቱ ቤተ ክርስቲያን በኢየሩሳሌም ነበረች።

ማብራሪያ

1. የመቶ አለቃው ልጅ መረወሰ በማቴዎስና በሉቃስ ተመዝግቧል፤ ማቴዎስ 8:5-13፤ ሉቃስ 7:1-10። ወታደሩ ከአሕዛብ ወገን ነበር፤ ሆኖም እንደ ቀርኔሌዎስ የአይሁድን እምነት ይከተል ነበር። የእርሱ ግመን አይሁዶችን የሚወቅስ ነበር፤ ሉቃስ 7:9።
2. የመበለቲቱ ልጅ ከሞት መነሣት የሚገኘው በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 7:11-17። ኢየሱስ ሦስት ሰዎች ብቻ ከሞት አስነሣ። ይህ ከሞት የመነሣቱ ተአምር ጊዜያዊ ነበረ፤ ምክንያቱም የተነሡት ሁሉ ተመልሰው ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ሞተዋልና ነው። በደቡብ ያሉት ግለት የኢየሩሳሌም ሰዎች ስለዚህ ተአምር ሰምተው ነበር፤ ሉቃስ 7:17።
3. ኢየሱስ ስለ መጥቱ የሐንስ ስለተናገረው ቃል ማቴዎስና ሉቃስ ሰፋ ያለ ሃሳብ ጽፈዋል፤ ማቴዎስ 11:2-19፤ ሉቃስ 7:18-30። ከየሐንስ 3:23-36 ጋር አገናኝብ። የሐንስ ስለ ኢየሱስ ለግጤያየት ሰዎችን ከመቄርስ ወደ ገሊላ ልኮ ነበር። ኢየሱስ የሐንስና አገልግሎቱን በጣም አሞገሰ።
4. የዚችን ኃጢአተኛ ሴት ታሪክ የመዘገበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 7:36-50። በዚህ ክፍል ኃጢአተኛዋ ሴትና አንድ ፈሪሳዊ ተነጻጽረዋል። እርሷ የዳነችው በሥራዋ ሳይሆን በእምነት ነበር፤ ሉቃስ 7:50።
5. በገሊላ አካባቢ ከአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ጋር ስለነበሩት አራት ሰዎች የሚነግረን ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 8:1-3። በተጨማሪም ሉቃስ ኢየሱስን በምግብ በኩል ስለገለገሉት ሦስት ሴቶች ይነግረናል። እነርሱም ማርያም፣ ዮሐና እና ሶስና ናቸው።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ተአምራትን የፈፀመው ከእግዚአብሔር መምጣቱን በተግባር ለማሳየት ነበረ።
2. ኢየሱስ የቀረባቸውንና የረዳቸውን የተለያዩ ሰዎች ተመልከት።

ሃያ ሰባተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 12:22-46

መግቢያ

1. ስለዚህ ክፍል ምንባብ የተመዘገቡት ክንዋኔዎች ሁሉ የተፈጸሙት በገሊላ ባሕር ዳር ባለው በቅፍርናሆም ከተማ ነበረ።
2. የተፈጸሙበት ጊዜ በሉቃስ 8 በቁ.4 ባለው ጊዜ ውስጥ ነው፤ ይህም ግለት ሉቃስ አልመዘገባቸውም። ከአራቱ ማርቆስ ሁለት ብቻ መዝግቧል።

ማብራሪያ

1. ዕውርም ዲያም የሆነውን ሰው ኢየሱስ የሰይጣንን ግዛት ድል በማድረግ ፈወሰው፤ ማቴዎስ 12:22-23። ይህንን ታሪክ የሚመዘገበው ማቴዎስ ብቻ ነው። አይሁዶች መሢሁ ሲመጣ እንዲህ ዓይነት ሥራ ይሠራል ብለው ይጠባበቁ ነበር፤ ማቴዎስ 11:5፤ ኢሳይያስ 35:5፤ 61:1።
2. ፈውሱ የኢየሩሳሌምን ፈሪሳውያን አስቆጣቸው፤ ማቴ.12:24-37፤ ማርቆስ 3:22-30። ኢየሱስን ተቀብለው ሰይጣንን ማስወገድ፣ ወይም ሰይጣንን ተቀብለው ኢየሱስን ማስወገድ ይገባቸዋል። ውይይታቸው ማንነታቸውን ያረጋግጣል፤ ማቴዎስ 12:34-35።
3. ኢየሱስ በግልጽ መንገድና በተግባር የመንፈስን ኃይል አሳይቷል። እነዚህ ሰዎች የመንፈስን ኃይል የሰይጣን ኃይል ነው ይሉ ነበር። ራሳቸው ከሰይጣን ጋር ስለተባበሩ ይቅርታን ሊቀበሉ የሚችሉት በጭንቅ ነው።
4. በቁ. 38 ላይ ምልክት እንዲያሳያቸው ለጠየቁት ጥያቄ ኢየሱስ ሦስት መልሶችን ሰጣቸው፤ ማቴዎስ 12:39-42። ይህ በማቴዎስ ወንጌል ብቻ ተመዝግቦ ይገኛል። ዮናስ፣ የነነዌ ሰዎችና የሳባ ንግሥት የእግዚአብሔርን ቃል በሰሙ ጊዜ ተቀብለውት ነበር።
5. በማርቆስ 3:31-35ና በማቴዎስ 12:46-50 ያሉት ሁለቱም ስለ ኢየሱስ ቤተሰብ ስሜት ይነግሩናል። ኢየሱስ የሚሠራውን ሊገነዘቡ አልቻሉም ነበር፤ ሆኖም እርሱን መደገፍም ሆነ መቃወም አልፈለጉም።

ማጠቃለያ

1. ማቴዎስ 12 በሰዎች ልብ ውስጥ ለሌሊት ያሉትን ጋደል ትግል ይነግረናል።
2. ሰይጣን ድል የሚደረገው ኢየሱስ ለሰይጣን የነበረውን ቦታና ጊዜ ሙሉ ለሙሉ እንዲወስድ በተፈቀደለት ሥፍራ ነበር።

ሃያ ስምንተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 13

መግቢያ

1. ይህ ምዕራፍ ማቴዎስ እንደምን አድርጎ ወንጌሉን እንዳጠናቀረ ያሳያል። በየርዕሱ አንድ ላይ አኑሯል። ተመሳሳይ የሆኑትን ታሪኮች አንድ ላይ ይሰበሰባቸዋል።
2. በዚህ ምዕራፍ ሰባት ምሳሌዎች ሲኖሩ ከእነዚህ ውስጥ አንዱ ብቻ በማርቆስና በሉቃስ ውስጥ ይገኛል።

ማብራሪያ

1. ሦስቱም ወንጌሎች ስለ አራት ዓይነት መሬት የተሰጠውን ምሳሌ ከነትርጉሙ መዝግበዋል፤ ማቴዎስ 13:1-9፤ 18-23፤ ማርቆስ 4:1-9፤ 14፤ 20፤ ሉቃስ 4:11-15። በምሳሌው ውስጥ ያሉት አራቱም የእግዚአብሔርን ቃል በልዩ ልዩ መንገድ ይቀበላሉ፤ ነገር ግን አንዱ ብቻ ጠቃሚ ፍሬን እፈራ።
2. ስለ ሰናፍቄ ቅንጣት ምሳሌ ማርቆስ ይናገራል፤ ማርቆስ 4:30-32፤ ማቴዎስ 13:31-32። ሆኖም ስለ እንክርዳዱና ስለ እርሻው ምሳሌ የሚገኘው በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 13:24፤ 13:33። እያንዳንዱ ምሳሌ እርሱን በሚቀበሉ መካከል ስላለው የተለያየ የእግዚአብሔር ሥራ ገጽታ ያስረዳል።
3. የመብራቱ ምሳሌ በማርቆስና በሉቃስ ውስጥ ሲኖር በማቴዎስ ውስጥ ግን አልተጻፈም፤ ማርቆስ 4:21-25፤ ሉቃስ 8:16። በውስጥህ ያለውን መብራት ለትሸሽገው አትችልም። ዘላለማዊ ሕይወት ያለውና ለትደብቀው የምትችለው ነገር ከመሰለህ ተሳስተሃል። በእርግጥ ያ ሕይወት እንዲያውም የለህም፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔር ሥራ ሊደበቅ አይቻልም እና ነው።

4. የተሰጠው መዝገብ፣ የዕንቁውና የመረቡ ምሳሌ የሚገኘው በማቴዎስ ወንጌል ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 13:44፤ 45፤ 47። ያላቸውን ነገር ሁሉ በእግዚአብሔር መንግሥት ለመለወጥ ፈቃደኞች ካልሆኑ ያላቸው ነገር ሁሉ ከንቱ እንደሆነ እንረዳለን።
5. ምሳሌዎቹ ሁሉ በሰማያዊው መንግሥት ይመሰላሉ፤ ይኸውም በእግዚአብሔር እናምናለን የሚሉትን ሰዎች ሁሉ ይመለከታል። መንግሥት ሰማያት የቤተ ክርስቲያን ወይም የአይሁድ መንግሥት ምሳሌ አይደለም።

ማጠቃለያ

1. የእግዚአብሔር ሥራ በጣም ሰፊ ከመሆኑ የተነሣ፤ በአንድ ወይም በሁለት ምሳሌዎች ለማስረዳት የማይቻል ነው።
2. የእግዚአብሔር የሆነው በውጤቱ ግለት በፍሬው ይታያል።

ሃያ ዘጠነኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. ከሦስተኛው ዋና ክፍል ከሚገኙት አሥራ ሁለት ትምህርቶች ዘጠኙን አጠናቀናል። እያንዳንዱን ክፍል ለየብቻ እንደገና ተመልከት።
2. 7ኛ፣ 14ኛና 21ኛ ትምህርቶችን እንደገና አለፍ አለፍ ብለህ ተመልከት፤ ብዙውን ጊዜህን ከ23 እስከ 28 ባሉት ትምህርቶች ላይ አውል። እነዚህ ታሪኮች የተፈፀሙት በገሲላ አውራጃ ውስጥ ነው።

ማብራሪያ

1. የለምጻሙን መፈወስ፤ የሽባውን መፈወስ፤ የማቴዎስን ጥሪ፤ ደቀ መዛሙርት በቅዳሜ ቀን እሸት ስለመቅጠፋቸውና በእነርሱም ላይ ስለቀረበው ክስ በ23ኛው ትምህርት አጠናቀናል።
2. በ24ኛው ትምህርት፤ በሰንበት ቀን በምኩራብ ውስጥ የሰለለ እጅ የነበረው ሰውዬ ፈውስ ተፈጽሟል። ኢየሱስ ለ3 ዓመት አብረውት የሚጓዙ 12 ሰዎችን ከመምረጡ በፊት ሌሊቱን በሙሉ ይጻልያል።

- 25ኛው ትምህርት የተራራውን ስብከት ያብራራል። ደቀ መዛሙርቱ እንዴት መኖር እንደሚገባቸው እያሱስ ትዕዛዝ ይሰጣቸዋል። ይህም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተለወጡ ሰዎች ፍፁም የሆነ ሕይወት ነው።
- 26ኛና 27ኛ ትምህርቶች እያሱስ ስይጣንን በመቃወም ስላደረገው ትግል እና የእርሱም ኃይል ድል ስለማድረጉ ብዙ ምላሌዎችን ይይዛሉ። እነዚህ ሁሉ እያሱስ ከስይጣን የበለጠ ኃይል ያለው መሆኑን አረጋግጠዋል።
- የማቴዎስ ምዕራፍ 13 ሰባት ምላሌዎች በ29ኛው ትምህርት ውስጥ ተጠቅሷል። እነዚህ ምላሌዎች አሁን በምንኖርበት ዓለም ስላለው የእግዚአብሔር ሥራ ልዩ ልዩ ነገሮችን ያስተምሩናል።

ማጠቃለያ

- እያሱስ ያስተማረውን ትምህርት በተግባር ገልጾት ነበር።
- ምንጊዜም እርሱን የሚደግፉና እርሱን የሚቃወሙ ሁለት ቡድኖች ነበሩ።

ሠላሳኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

- ተግሪዎቹ ምን ያህል ትምህርቱን እንደተረዱ ለማመዛዘን እንዲችሉ ፈተናው ሊረዳቸው ይገባል።
- መምህሩን ደግሞ በዋና ዋና ነገሮች ላይ እንዲያተኩር ሊረዳው ይገባል። ምክንያቱም በእንዲህ ዓይነት ኮርስ ሁሉንም ነገር በአንድ ጊዜ ማስተማር ስለማይቻል ነው።

ማብራሪያ

- ከክፍል አንድና ከክፍል ሁለት አንዳንድ ጥያቄዎች ጠይቅ። ተግሪዎቹ እነዚህን ሁለት ክፍሎችና በክፍል ሦስት ያሉትን ዘጠኙን ትምህርቶች ይከልሳሉ። ዓላማው እያሱስ ስለተናገራቸው ነገሮች የተግራና አጠቃላይ የሆነ ሥዕል ለማግኘት ነው።
- እነዚህ ትምህርቶች በተለያዩ የገሊላ አካባቢ የተፈፀሙ ብዙ ነገሮችን ጠቅሰዋል። የትኞቹ ነገሮች በየትኞቹ ሥፍራዎች እንደተፈፀሙ ጠይቅ። በናዝሬት የተፈፀሙትን ነገሮች በአንድ ሥፍራ ዳፋቸው። በቅፍርናሆም የተፈፀሙት ነገሮች ምንድን ናቸው?

- የተፈፀሙት ነገሮች አጠቃላይ የሆነ ተራን የያዘ አመጣጥ እንዳላቸው ግልጽ ነው። የተፈፀሙት ነገሮች በምን ዓይነት ተራ የያዘ አመጣጥ እንደሆነ ለማጥናት ሞክር።
- የሰዎችን ስም ዝርዝር፣ የተለያዩ የታሪክና የቦታ ዝርዝሮችን ስጥና እንደ አመጣጣቸው ተራ እንዲያስቀምጡ ጠይቅ። በየታሪኩ የምታገኛቸውን የሰም ዝርዝሮችና እያንዳንዱ ስው ከፈፀመው ሥራ መያዝህን ቀጥል።
- ለእያሱስ ሕይወት፣ ለአገልግሎቱና ለተፈፀሙት ልዩ ልዩ ነገሮች ትርጉም ስጣቸው። እያሱስ አንዳንዶቹን ነገሮች ለምን ፈፀመ? አንዳንዶቹን ነገሮች ሲናገር ምን ማለቱ ነበር?

ማጠቃለያ

- ሁሉም ከስሕተታቸው እንዲማሩ ፈተናዎቹን በክፍል ውስጥ አርም።
- እያንዳንዱ ጥያቄ ጥርት ያለ መልስ ሊኖረው ይገባል። ትክክለኛ መልስ የሌላቸውን ጥያቄዎች አስወግድ።

ሠላሳ አንደኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማርቆስ 4:37-5:15

መግቢያ

- ደቀ መዛሙርት ከፈሩት ከአውሎ ነፋሱ ኃይል ይልቅ እያሱስ እጅግ የበለጠ ኃይል ያለው መሆኑ ይታያል።
- አውሎ ነፋሱና ርኩስ መንፈስ የያዘው ሰው ሁለቱም ያለ እያሱስ ኃይል ክቁጥጥር ውጭ ነበሩ፤ ማርቆስ 5:3-4።

ማብራሪያ

- እያሱስ አውሎ ነፋሱን ፀጥ ስለማድረጉ የሚናገረው ታሪክ በመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌሎች ውስጥ ይገኛል፤ ማቴዎስ 8:24-27፤ ማርቆስ 4:35-41፤ ሉቃስ 8:23-25። ማቴዎስ የክርስቶስን ኃይል የሚገልጹትን ተአምራዊ ሥራዎች እና ትምህርቶች በአንድ ላይ ያሰባስባቸዋል፤ ማቴዎስ ምዕራፍ 8 እና 9።

2. የማዕበሉ መነሣት ሰይጣን ኢየሱስን ለመግደል ያደረገው መከራ እንደነበረ ብዙ ምሁራን ይናገራሉ። በታሪኩ ማጠቃለያ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ትምህርት ይሰጥበታል፤ ይኸውም ኢየሱስ የሚጠብቃቸው መሆኑን እንዲተማመኑ ነው፤ ማርቆስ 4:40-41።
3. ማርቆስ በርኩስ መንፈስ ስለተያዘው ሰው የመዘገበው ታሪክ ከማቴዎስና ከሉቃስ እጅግ የረዘመ ነው፤ ማቴዎስ 8:28-34፤ ማርቆስ 5:1-20፤ ሉቃስ 8:27-35። ሦስቱንም ጎን ለጎን አድርጋችሁ ጻፉ። ይህ ኢየሱስ ከወደቁት ከሰይጣን መላዕክት ጋር የተገናኘበት ሌላ አጋጣሚ ነበር።
4. ኢየሱስ በስፍራው በመገኘቱ የሆነውን ነገር አስተውሏል። ሰይጣን ያለበት ሰውየው ምን ሆነ? አሳማዎቹ ምን ሠሩ? በዚህ ጊዜ ሰዎቹ የሆነውን ተረዱ፤ ኢየሱስ የሠራውንም ተመለከቱ።
5. ማቴዎስና ሉቃስ እነዚህን ሁለት ታሪኮች በጻፉ ጊዜ በማርቆስ እንደተጠቀሙ ይመስላል። የሦስቱንም ወንጌላት ፍሑፍ ጎን ለጎን አስቀምጦህ ልዩነታቸውን አስተውሏል።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ «እንሻገር» ካለ በምንም ምክንያት መፍራት አይገባንም።
2. እግዚአብሔር ከሁለት ሺህ አሳማዎች ይልቅ ለአንድ ሰው ይጨነቃል።

ሠላሳ ሁለተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማርቆስ 5:21-43

መግቢያ

በዚህ ምንባብ ውስጥ ሁለት ምሳሌዎችና አራት ተአምራቶች አሉ። ከአራቱ ተአምራቶች ሁለቱ በሦስቱም ወንጌላት ውስጥ ይገኛሉ። አብዛኛው ሃሳብ በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ይገኛል። ሁሉም ሃሳብ ለደቀ መዛሙርቱ መመሪያ እንዲሆኑ የተሰጡ ናቸው።

ማብራሪያ

1. በማቴዎስ 9:15-17 የሚገኙ ስለ መሽራው፤ ስለ አዲሱ እራፊና ስለ አዲሱ ወይን ጠጅ የተሰጡ ምሳሌዎች ይገኛሉ። እነዚህ በኢየሱስ ሥራና በብሉይ ኪዳን አገልግሎት መካከል ያለውን ልዩነት ይጠቁማሉ።

2. ለ12 ዓመት ንፁሕ ስላልነበረችው ሴት ታሪክ በሦስቱም ወንጌላት ውስጥ እናገኛለን። በሥጋዊ በሽታዋ ምክንያት ከእግዚአብሔርና ከንብረተስቡ ተለይታ ነበር። ማንም ሊረዳት ባልቻለ ጊዜ ኢየሱስ ይህችን የተናቀች ሴት ሲረዳት እናያለን።
3. የዚህች ሴት ታሪክ የተፈፀመው ኢየሱስ የኢያሊርስን ልጅ ለመፈወስ ሲሄድ ነበር፤ ማቴዎስ 9:18-31፤ ማርቆስ 5:22-43፤ ሉቃስ 8:40-56። ማርቆስ በወንጌሉ ኢያሊርስ የታወቀ የአይሁድ ባሰሥልጣን እንደነበረና ልጁም የ12 ዓመት ዕድሜ እንደነበራት ይነግረናል።
4. ሁለቱ ዕውራን ከቅፍርናሆም ነበሩ፤ ማቴዎስ 9:27-30። የዕውራኑን መንፈስ ከሴትየዋ መንፈስ ጋር አመዛዝን። ዕውራኑ በቃል ሃይማኖተኞች ይመስላሉ፤ ማቴዎስ 9:27፤ ልባቸው ግን አልተለወጠም ነበር፤ ማቴዎስ 9:30-31።
5. አጋንንት የነበረበት ዲዳ ሰው ተፈወሰ፤ ማቴዎስ 9:32-34። የዕውራኑና የዲዳው ሰው መፈወስ የተመዘገበው በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው። የሕዝቡና የፈሪሳውያኑ አስተሳሰብ ተነጻጽሯል፤ ማቴዎስ 9:33-34።

ማጠቃለያ

1. የሁለቱ ምሳሌዎች ትርጉም ኢየሱስ በማከታተል በሠራው ሥራዎች ተገልጿል።
2. መንፈስ ቅዱስ ሕይወታቸውን እንዲለውጥላቸው የማይፈልጉት ሰዎች በተአምራት አይረዱም።

ሠላሳ ሦስተኛ ትምህርት

መግቢያ

1. 33ኛው ትምህርት የመጀመሪያው የገሊላ አገልግሎት የተሰኘው የክፍል ሦስት 12ኛውና የመጨረሻው ትምህርት ነው።
2. ከአሥራ ዘጠነኛው ትምህርት እስከ ሠላሳ ሁለተኛው ትምህርት የተጠቀሱት ነገሮች ሁሉ የተፈፀሙት በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ አምስትና ምዕራፍ ስድስት መካከል ባለው ጊዜ ውስጥ ነው። በዚያን ጊዜ ወንጌላዊው ዮሐንስ ከኢየሱስ ጋር ነበር።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ አሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት እንዴት እንደላካቸው ማርቆስና ሉቃስ ባጭሩ ያስረዱናል፤ ማርቆስ 6:7-13፤ ሉቃስ 9:1-6። ማቴዎስ ይህንን ታሪክ በሚመለከት አንድ ምዕራፍ ሙሉ ጽፏል። ምዕራፉ ሐዋርያት ወንጌልን ይዘው ወደ ዓለም ሁሉ መላካቸውን ገልጽ አድርጎ ያሳያል፤ ማቴዎስ 10።

2. መጥምቁ የሐንስ መቄርስ ተብሎ በተጠራው በሄርድስ ቤተ መንግሥት የተገደለው በዚህ ጊዜ አንደኛው ግርቆስና ሉቃስ ይነገሩናል፤ ግርቆስ 6:14-29፤ ሉቃስ 9:7-9። ይኸው ነጥብ በማቴዎስ 14:1-12 ተመዝግቧል።
3. የአምስቱን ሺህ ሕዝብ መመገብ ተአምር አራቱም ወንጌላት መዝገበውታል፤ ማቴዎስ 14:13-21፤ ግርቆስ 6:30-44፤ ሉቃስ 9:12-17፤ የሐንስ 6:1-13። በዚህም ኢየሱስ ከሙሴ እንደሚበልጥ ታይቷል።
4. ኢየሱስ በባሕር ላይ መራመዱን ከሉቃስ በቀር ሌሎች ወንጌላት መዝገበዋል። ፍጹም ከኃጢአት ነፃ የሆነ ሰው ሌላው ሊሠራ የማይችለውን ነገር ሊሠራ ይችላል፤ ማቴዎስ 14:22-36፤ ግርቆስ 6:45-56፤ የሐንስ 6:16-21 ተመልከት።
5. ስለ አምስቱ ሺህ ሰዎች መመገብ ተአምር ውጤት ማቴዎስ በአጭሩ ሲነግረን የሐንስ ደግሞ በዝርዝር ይነግረናል፤ ማቴ.14:34-36፤ የሐንስ 6:22-70። የሐንስ 6 ለአሕዛብ የተነገረ ስጦታ የጌታን እራት የሚመለከት አይደለም።

ማጠቃለያ

1. በየሐንስ 6:4 የተጠቀሰው የፋሊካ በዓል የሐንስ ከጠቀሳቸው ፋሊካዎች ሁለተኛው ነው። የሐንስ ያስፈራቸው ሁለት የፋሊካ በዓላት ኢየሱስ በገሊላ የነበረውን አገልግሎት በሁለት ክፍል ከፍለው ያስቀምጣሉ።
2. ኢየሱስ ምንም ቢናገርና የትም ቢሠራ ሰዎች በሙሉ ይቀበሉታል ማለት አይቻልም።

ሠላሳ አራተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 15:1-31።

መግቢያ

1. አሁን የአራተኛውን ክፍል ዋና ትምህርት እንጀምራለን። ይህ ታሪክ በሁለተኛውና በምስተኛው ፋሊካ መካከል ባለው ጊዜ የተፈጸመ ነው። በአራተኛው ክፍል፤ 15 ትምህርቶች አሉ። በገሊላ ይጀምርና ቀስ በቀስ ወደ ይሁዳ ያመራል። ከኢየሱስ አገልግሎት ሦስተኛው ዓመት ነው።

ማብራሪያ

1. በሉቃስ 9 ከ21 እስከ 22 ባለው ጊዜ ውስጥ በሠላላ አራተኛውና በሠላላ አምስተኛው ትምህርት ውስጥ ያሉት ድርጊቶች ተፈጽመው ነበር። በየሐንስ ምዕራፍ 6 እና ምዕራፍ

7 መካከል በሠላላ አራተኛውና በሠላላ አምስተኛው ትምህርት ውስጥ ያሉት ታሪኮች ተፈጽመዋል። በሚከተሉት አራት ትምህርቶች ወደ ማቴዎስ ወንጌል ብቻ እንመለከታለን። የኢየሱስ ጠላቶች ከኢየሩሳሌምና ከገሊላ እንደመጡ ማቴዎስ 15:1 ይነግረናል።

2. ጠላቶቹ ኢየሱስን በሃይማኖት ጥያቄ ለማስናከል መጡ። ኢየሱስ ስለሚያረክስ ነገር የተናገረውንና ገፁሕ ማለት ምን ማለት እንደሆነ የሰጠውን ትርጉም ማቴዎስ 15:2-20 ያወሳል። ኢየሱስ ሥርዓቱ ለሥነ ምግባራዊው ጥያቄ መልስ የመስጠት ግዴታ ያለበት መሆኑን ያሳያል፤ ማር.7:1-30 ተመልከት።
3. ኢየሱስ አንድ ጊዜ ብቻ የአይሁዶችን ምድር ለቅቆ እንደሄደ ማቴዎስና ግርቆስ ይነገሩናል፤ ማቴዎስ 15:21-29፤ ግርቆስ 7:24-30። ጢሮስ ከገሊላ በስተሰሜን በምዕራብ ባሕር ዳርቻ ላይ የምትገኝ ትንሽ የአሕዛብ ከተማ ነች። በዚያም ኢየሱስ ለአንዲት ሕመምተኛ ሴት የሚያስብና የሚገደው መሆኑን አላይቷል።
4. አሥር ከተማ በሚባል አውራጃ የደንቆሮውን ስው መፈወስ ግርቆስ ብቻ ይነግረናል፤ ግርቆስ 7:31-37። አሥር ከተማ የሚባለው አሕዛብ ያሉበት አውራጃ ነበረ። የፈውሱ ውጤት እውነተኛ አምነት አላስከተለም።
5. ማቴዎስ የግርቆስን ጽሑፍ በማጠቃለል በገሊላ ባሕር ዙሪያ ባለው አካባቢ ስለተፈፀመው ብዙ ፈውሶች ይናገራሉ። ሰዎቹ ኢየሱስ የሠራውን ተመልክተው እግዚአብሔርን አከበሩ፤ ማቴ.15:29-31።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስን ሊፈትኑ የመጡት ፈረሳውያን አራላቸው ርኩስ መሆናቸውን እያውቁም ነበር።
2. ኢየሱስ በገሊላ ያደረጋቸው ፈውሶች ያስተማረውን ትምህርት የሚያረጋግጡ ናቸው።

ሠላሳ አምስተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. የእነዚህ ትምህርቶች ዓላማ እያንዳንዱን ክፍል በዝርዝር ለማጥናት እንዳልሆነ አስታውስ።
2. እዚህ ላይ የሚያስፈልገው ኢየሱስ ስለሠራውና ስለአስተማረው አጠቃላይ የሆነ ሃሳብ ለማግኘት ነው።

ማብራሪያ

1. እያንዳንዱን ክፍል በአጠቃላይ ከልሰ። የመጀመሪያው ክፍል የኢየሱስን ልደት ያጠቃልላል፤ ሁለተኛው የዮሐንስን አገልግሎት፤ ሦስተኛው በመጀመሪያውና በሁለተኛው ፋሲካ የነበረውን ጊዜ፤ አራተኛው ክፍል ደግሞ በሁለተኛውና በሦስተኛው ፋሲካ መካከል የነበረውን ጊዜ ያጠቃልላል።
2. ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ ኢየሱስ በጀልባ ውስጥ ተኝቶ በነበረ ጊዜ ንፋስን ፀጥ ግድረጉን በአንድ ዓይነት አጻጻፍ ይመዘግባሉ። ከዚያም ቀጥለው ሁሉም በሐይቅ ዳርቻ አቅራቢያ ርኩስ መንፈስ የያዘውን ሰው መፈወስ በአንድ ዓይነት ተራ ይመዘግባሉ። 31ኛውን ትምህርት ተመልከት።
3. ማቴዎስ በዚያው ጊዜ ቤቱናርያም ዙሪያ ኢየሱስ የፈጸማቸውን 4 ልዩ ልዩ ተአምራትና የተናገራቸውን 2 ምሳሌዎች ያቀርባል 32ኛው ትምህርት ሕዝቡ ለማየት በሚችሉበት መንገድ ኢየሱስ በሰይጣን ላይ ያለውን ኃይል አሳያቸው።
4. መጥምቁ ዮሐንስ ላይዎት ከጥቂት ቀናት በፊት 12ቱ ደቀ መዛሙርት ይላካሉ። እምስት ሺህ ሕዝብ ከመገበ በኋላ ኢየሱስ በውኃ ላይ ይራመዳል። ይህም ተአምር በዮሐንስ ምዕራፍ 6 ላለው የኢየሱስ ንግግር መሠረት ነው፤ 32ኛውን ትምህርት ተመልከት።
5. ከኢየሩሳሌም የሆኑ የኢየሱስ አሳዳጆች ወደ ገሊላ ተከትለውት ይሄዳሉ። ኢየሱስ ፈንቄንና አሥራ ሁለት ከተማን ይገበኛል፤ ሕመማንንም ይፈውሳል፤ 34ኛው ትምህርት። ማቴዎስ በገሊላ ስለተፈጸሙት ስለ ብዙዎቹ ተመሳሳይ ፈውሶች ማጠቃለያ ይሰጣል።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ በከፉ መኖሩበት ላይ ያለውን ሥልጣን ማስታወቅ ይቀጥላል።
2. በገሊላ አካባቢ ያለው አገልግሎት ወደፍጻሜው እየተቃረበ ነው።

ሠላሳ ስድስተኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

1. የዚህ ፈተና ዓላማ በውጤት መመዘኛው ካርድ ላይ የፈተና ማርክ ለማግኘት ብቻ አይደለም።

2. ማንኛውም ተማሪ 100% ወይም ከ50% በታች ሊያገኝ እንደማይገባው አስታውሰ። እያንዳንዱ እንደሥራው ሊከፈለው ይገባል።

ማብራሪያ

1. ከክፍል እንደ እስከ ክፍል ሦስት እንዳንድ ጥያቄዎችን ጠይቅ። ማስተማርህን እየቀጠለህ ስትሄድ የምትጠይቀው ጥያቄም እየተለወጠ ይሄዳል። ብዙ የሚታወቁ ነገሮች ስላሉ ዋና ዋና ጥያቄዎችን ካልመረጥክ ተማሪዎቹ ይደበላለቅባቸዋል፤ ስለዚህ ዋና ዋና ጥያቄዎችን ምረጥ።
2. ተማሪዎቹ በየትምህርቱ ውስጥ የተጠቀሱትን ዋና ዋና ነገሮች በየትኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ውስጥ እንደሚገኙ እንዲያጠኑ አበረታታቸው። ይህንንም ለማጥናት መጽሐፍ ቅዱስን ዘወትር መመልከት የተሻለ መንገድ ነው። ይህም በኋላ የፈለጉትን ክፍል ቶሎ እንዲያገኙ ይረዳቸዋል።
3. የየታሪኩን አጠቃላይ ቅደም ተከተል ተራ ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነው። ይህንንም ለማወቅ የተሻለው ዘዴ፤ እንዳንድ ዋና ዋና ነጥቦችን መምረጥና ሌሎቹን ነጥቦች በዋና ዋና ነጥቦቹ ሥር በየክፍላቸው ማሰባሰብ ነው። ለምሳሌ የመጥምቁ ዮሐንስን ሞት እንደሰደተ፤ ከመሞቱ በፊት ደግሞም ከሞተ በኋላ የተፈጸሙትን ነገሮች ለማስታወስ እንዲችሉ አበረታታቸው።
4. አራቱ ክፍሎች በሚጠኑበት ጊዜ በገሊላ አይሁዶች፤ በእስካብና በኢየሩሳሌም ይኖሩ በነበሩት አይሁዶች ዘንድ ምን እንደተፈጸመ ማወቅ አስፈላጊ ነው።
5. ጥቂት ድርጊቶችን ምረጥና ስለነርሱ ባለ አንድ ቃል መልሶች ያሉ ጥያቄዎችን ጠይቅ፤ የሰዎችን ስም ዝርዝር ጠብቅ፤ እያንዳንዱ ሰው ምን እንደሠራና የት ቦታ እንደሠራ መያዝህን ቀጥል።

ማጠቃለያ

ፈተናው እንደተፈጸመ ወዲያውኑ አርመው። የተሳሳተ መልስ ስምን እንደተሰጠ መረዳትህን አረጋግጥ። ማንኛውም ጥያቄ ሁለት መልሶች ሊኖሩት አይገባም። ቀጥተኛ ጥያቄዎችን ጠይቅ።

ሠላሳ ሰባተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 15: 32-16: 28

መግቢያ

1. ከዚህ ትምህርት በኋላ ኢየሱስ ገሊላን ስለመልቀቁ ክሉቃስ ወንጌል ረዘም ያለ ንባብ አለን።
2. ይህ ኢየሱስ በገሊላ ያለው አገልግሎት ፍጻሜ ገለጸ ነው። በገሊላ አካባቢ ከሁለት ዓመት በላይ ሠርቷል።

ማብራሪያ

1. የአራት ሺህ ሕዝብ መመገብ በማቴዎስና በማርቆስ ወንጌላት ተጠቅሷል፤ ማቴዎስ 15: 32-39፤ ማርቆስ 8: 1-9። የአራት ሺህ ሕዝብ መመገብ ከአምስት ሺህ ሕዝብ መመገብ ጋር አንድ ዓይነት አይደለም። ሁለቱም በተለያየ ጊዜና በተለያየ ቦታ የተፈጸሙ ነው። አራት ሺህ ሕዝብ የተመገበው በጌንሳሬፕ ነበር።
2. ማቴዎስና ማርቆስ የእርሾውን ምላሴ መዝገበዋል፤ ማቴዎስ 16: 1-12፤ ማርቆስ 8: 14-22። እርሾ በኩ ውስጥ ገብቶ የቡኩውን ባህሪ እንደሚለውጥ ሁሉ፤ እንዳንድ ነገርም በሰው ሕይወት ውስጥ ገብቶ የሰውን ሕይወት እንደሚለውጥ የሚገልጽ ምላሴ ነው። እርሾ ብዙ ጊዜ የመጥፎ ወይም የክፉ ነገር ምላሴ ነው።
3. በቤተሳይዳ የዕውሩን ሰው መፈወስ የሚነግረን ማርቆስ ብቻ ነው፤ ማርቆስ 8: 22-27። ስለ ቤተ ሳይዳና ማቴዎስ 11: 21፤ ማርቆስ 6: 45 ተመልከት። ለአንድ ሰው በሁለት የፈውስ መንገዶች ተአምራት ሲደረግላት የምናየው ይህንን ብቻ ነው። ተአምራቱ ከተደረገ በኋላ ውጤቱ ሰዎችን ያላምን ወይም እያላምን የተገለጸ ነገር የለም።
4. ኢየሱስ ስለ ራሱ ግንኙነት ደቀ መዛሙርቱን ለጠየቀው ጥያቄ ሲጥርስ የመለሰውን መልስ ማቴዎስና ማርቆስ ይነግሩናል። ማቴዎስ 16: 13-21፤ ማርቆስ 8: 27-30። ሲጥርስ ምንም እንኳን ኢየሱስ መስቀሉን እንዲተው ቢፈልግም እርሱ ግን መሆኑን መረዳት ጀምሯል።
5. ኢየሱስ ወደፊት የሚያጋጥመውን መከራና ሞት ሦስት ጊዜ ተንብዮአል። የመጀመሪያው ትንቢቱ የሚገኘው፤ ማቴዎስ 16: 21-28፤ ማርቆስ 8: 31-38፤ ሉቃስ 9: 22-27 ከ33ኛው ትምህርት ወዲህ የሉቃስን ወንጌል አልተመለከትንም።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ አዳኝ ለመሆን ኃጢአትን እስከ ሞት ድረስ መሸከም እንዳለበት አውቆ ነበር።
2. ተአምራትና ምላሴዎች ሕዝቡን የሚያስተምርባቸው ዋናዎቹ የኢየሱስ ዘዴዎች ነበሩ።

ሠላሳ ስምንተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 17: 1-18: 14።

መግቢያ

1. የኢየሱስ ሥራ ክሙሴና ከኤልያስ ሥራ ጋር ተያይዟል። ብሉይ ኪዳን የአዲስ ኪዳን መሠረት ነው።
2. ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ለመከራውና ለሞቱ ወቅት ያዘጋጃቸዋል። እነርሱ ግን ባይረዱት በመቅረት፤ በዚያን ወቅት መሲሁ ከመቅጽበት ምድርን በቁጥጥር ሥር ያደርጋል ብለው ያስቡ ነበር።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌላት፤ ክርስቶስ በተራራው ላይ በክብር ከመለወጡ ጋር የተያያዙ ሦስት ሁኔታዎችን ይመዘግባሉ። ማቴዎስ 17: 1-8፤ ሉቃስ 9: 2-8፤ 9: 28-36። የመስቀሉ መንገድ ትክክለኛው መንገድ እንደሆነ ለኢየሱስ ይረጋገጣል። ከደቀ መዛሙርቱ ሦስቱ ስለ ወደፊቱ ክብር ትንሽ ጭላንጭል ያገኛሉ።
2. በተራራው ላይ በክብር ከተለወጠ በኋላ፤ በአጋንንት የተያዘ አንድ ሕፃን ይፈውሳል። ማቴዎስ 17: 14-21፤ ማርቆስ 9: 14-30፤ ሉቃስ 9: 37-42። የኢየሱስ ተከታዮች በሰይጣን ላይ የነበራቸውን ኃይል ያጡ ይመስላል። በደቀ መዛሙርቱ ዘንድ ያለማመን ነበር፤ ማርቆስ 9: 19።
3. ስለ ክርስቶስ ሞት የተነገረው ሁለተኛው ትንቢት ሕዝቡ ከተፈወሰ በኋላ የተነገረ ነው። ማቴዎስ 17: 22-23፤ ማርቆስ 9: 30-32፤ ሉቃስ 9: 43-44። መሲሁ ለምን መከራን መቀበል እንደሚገባው ደቀ መዛሙርቱ ሊረዱ አልቻሉም ነበር። ሰይጣንን ድል የማድረግ ኃይል እንዳለው በግልጽ ይታያል። ታዲያ ለምን መከራን ይቀበላል?

4. ከግዛ አፍ ውስጥ ገንዘብ የማግኘቱን ተአምር የመዘገበው ማቴዎስ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 17:24-27። በታው ቅፍርናሆም እንደነበር ማቴዎስ ነግርናል። ማቴዎስ 17:24 የቤተ መቅደስን ቀረጥ ሲያመለክት ማቴዎስ 17:25፤ የመንግሥትን ቀረጥ ያመለክታል።
5. ስለ ክርስቲያን ኑሮ ለማስተማር የጀመረው ገና በቅፍርናሆም እያለ ነው፤ ማቴዎስ 18:1-14፤ ግርቆስ 9:33-37፤ ሉቃስ 9:46-48። ደቀ መዛሙርቱ እንደ አንድ ቤተ ክርስቲያን ሆነው አብረው እንዴት መኖር እንደሚገባቸው ኢየሱስ ያስተምራቸዋል።

ማጠቃለያ

በተራራው ላይ በክብር መለወጡ ኢየሱስን ከመስቀል ባሻገር እንደሆነ አድርጎ ያተርበዋል። ይህ በሞት ውስጥ እንኳን ድል እድራጊ ስለመሆኑ ለኢየሱስ ምልክት ነበር።

ሆላሳ ዘጠነኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 18:15-35

መግቢያ

በዚህና በሚቀጥለው ትምህርት የኢየሱስን ጉዞዎች በጥንቃቄ አስተውል። በተጨማሪ እስከ 53ኛው ትምህርት በማቴዎስና በግርቆስ ወንጌሎች የማንጠቀም መሆናችንን ገ አስተውል። ከትምህርት 40-53 የሚገኘውን ታሪክ የመዘገበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሆኖም ትምህርት 40-41 በዮሐንስ ወንጌል ደግሞ ይገኛሉ።

ማብራሪያ

1. ስለ ይቅርታ የተሰጠው ትምህርት በማቴዎስና በግርቆስ ውስጥ ይገኛል፤ ማቴዎስ 18:15-20፤ ግርቆስ 9:43። ይህ ይቅርታ በገለሰቦች ላይሆን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባለው ሁኔታ ሊተረጎም ይገባል። በማቴዎስ 18:18 ያለው ቃል ኪዳንም የሚያገለግለው ስቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥራ ነው።
2. የኢፕሮስ ጥያቄ የሚገኘው በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 18:21-22። ዋናው ቃል «ይቅርታ» ነው። «አንድ ወንድም» በኃጢአት ሊቀጥል ይችላልን? አይችልም። በኃጢአት ከቀጠለ ግን ያ ሰው ወንድም እንዳልሆነ እንረዳለን። ስለዚህ ይቅርታ ኃጢአትን አያበረታታም።

3. ምሕረት የማያደርገው አገልጋይ ምሳሌም የሚገኘው በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 18:23-35። ይቅር ለማለት እንቢ ያለው አገልጋይ ራሱ ከአግዚአብሔር ይቅርታን በማግኘት ሕይወት አልተለወጠም። በጭራሽ ምሕረትን ከእምላኩ አልተቀበለም።
4. ኢየሱስ ገሊላን ለቅቶ ከሄደ በኋላ እስከ ትንሣኤ ድረስ ወደዚያ አልተመለሰም፤ ሉቃስ 9:51-52። ከሉቃስ 9:51-18:14፤ የተመዘገቡትን ነጥቦች ማቴዎስና ግርቆስ አልጻፉትም።
5. በሉቃስ 9:52-53፤ የሳምራውያን ቅንጣት ተጠቅሷል። አብዛኛውን ጊዜ ሉቃስ ሳምራውያንን ሊጠቅስ መልካም የሆነውን ብቻ ይጽፋል። በዮሐንስ ምዕራፍ 4 ስለ ሳምራውያን የተጻፈውን አስታውስ።

ማጠቃለያ

1. ይቅርታ ሕይወትን የሚለውጥ ኃይል ነው። መንፈስ ቅዱስ ይቅርታ የሰፈነበትን ሕይወት ሊቆጣጠረው ይችላል።
2. ኢየሱስ ከሞት ጋር ላለው ቀጠሮ ወደ ኢየሩሳሌም የሚሄድበት ጊዜ ተቃርቧል።

አርባኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 7:1-8:11

መግቢያ

1. በሠላሳ ዘጠነኛው ትምህርት ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም በሚያደርገው ጉዞ በሰማርያ መንገድ ላይ ነበር።
2. በሚቀጥሉት ሁለት ትምህርቶች፤ ኢየሱስ በዚህ ጊዜ በኢየሩሳሌም የሠራውን ለማጥናት ወደ ዮሐንስ ወንጌል እንመለከታለን።

ማብራሪያ

1. ደቀ መዛሙርቱ በሳምራውያን ላይ መቆጣታቸውን የሚመዘግበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 9:45-62። ኢየሱስ ሳምራውያንን ሳይሆን ደቀ መዛሙርቱን ይገስጻል። ከዚያም ሊከተሉት ለሚፈልጉት ሁሉ ማስጠንቀቂያ ሰጥቷል፤ ሉቃስ 9:57-62።

2. በኅረት 7:2-9 የተጠቀሰው የዳስ በዓል እስራኤላውያን በምድረ በዳ በነበሩበት ወቅት እግዚአብሔር ያደረገላቸውን በጎነት በየዓመቱ የሚያስታውሱበት በዓል ነው። ኢየሱስ በገሊላ እካባቢ ለሁለት ዓመታት ያህል ለፈጸመው ሁሉ የሐንስ ከላይ በተጠቀሰው ጥቅስ ብቻ ያጠቃልለዋል።
3. የዳስ በዓል በኅረት 7:10-44 ውስጥ ላለው ንግግር መንሥኤ ሆነ። ኢየሱስ በዚህ ንግግር ከኢየሩሳሌም አይሁዶች ጋር ይከራከራል፤ ወይም ለእነርሱ ይመስክራል። ኢየሱስ ሊለጠው የሚችለውን ሕይወት ከፈረሰውያን ባህሪ ጋር እያወዳደረ ነበር፤ የሐንስ 7:37-39።
4. ኢየሱስ በኢየሩሳሌም ላለ ካህናት ሊያስሩት ሞክረው ነበር፤ ግን ጊዜው ገና አልደረሰም ነበረና እንዲያስሩት አልፈቀደላቸውም። ከእነርሱ እጅ መዳኑ ተአምር አልነበረም፤ የሐንስ 7:30-53።
5. ደግሞም ኢየሱስን በጢጋዊ ጥያቄ ሊያስናክሉት ሞከሩ። ሕዝቡ ግን ኢየሱስን ደግፈውት ስለነበር መሪዎቹ ኢየሱስ ታማኝ አይሁዳዊ እንዳልሆነ ለማሳየት ሞከሩ፤ ሆኖም ኢየሱስ አሸነፋቸው፤ 8:1-11።

ማጠቃለያ

1. በኢየሩሳሌም የነበሩት ሰዎች በክርስቶስ ላይ ያላቸውን ጥላቻ ከገሊላ ሰዎች ተቀባይነት ጋር አወዳድሩ።
2. ኢየሱስ ለዚህ አገልግሎት መጠራቱን በሚያስተምራቸው ትምህርቶችና በሚሠራቸው ሥራዎች ሊያረጋግጥ ይችላል።

አርባ አንደኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- የሐንስ 8:12-10:11

መግቢያ

1. ይህ ትምህርት ኢየሱስ በኢየሩሳሌም በነበረ ጊዜ ስለፈጸመው ሁኔታ የሚያስተምረን ሊሆን ትምህርቱን የምናገኘው ከየሐንስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው።
2. ኢየሱስ ራሱ በኢየሩሳሌም ለነበሩ አይሁዶች ሥራውን በጥንቃቄ ያስረዳቸው መሆኑን የሐንስ ገልጽ በሆነ መንገድ በማስረዳት ላይ ያተኩራል።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ ራሱን የዓለም ብርሃን ብሎ ይጠራል። እርሱ የሕይወትና የእውነተኛ ነፃነት በጭመሆኑን ያስታውቃል። የአይሁዶች ክርክር ኢየሱስ የተናገረውን መረዳታቸውን ግን ለማመን ፈቃደኛ አለመሆናቸውን ያሳያል፤ የሐንስ 8:12-58።
2. ካህናቱ ሕዝቡን በማስተባበር ኢየሱስን በድንጋይ ሊወግሩት ነበር። ኢየሱስ ግን እነርሱን ይመስል ስለነበርና እንደማንኛውም አይሁዳዊ ይላብስ ስለነበር በሕዝቡ መካከል ተደባልቆ ተሰወረባቸው። በዚህ መበወር ውስጥ ምንም ተአምር የለም፤ የሐንስ 8:59። እነዚህ ሰዎች በዚሁ መንገድ እስጢፋኖስን በድንጋይ ወግረውታል።
3. ዕውሩ ሰው ወደ ኢየሱስ በመምጣት ብርሃን የሚያገኙትን ሰዎች ይወክላል፤ የሐንስ ምዕራፍ 9። የሐንስ የዚህን የተቸገረ ሰው ቀጥተኛ እምነት በኢየሩሳሌም ከሚገኙት የአይሁድ መሪዎች ሃሳብ ግትርነት ጋር ያወዳድራል። ለሰውየው ሥጋዊና መንፈሳዊ ብርሃን ተሰጠው።
4. ኢየሱስ ራሱን በር ብሎ ይጠራል፤ የሐንስ 10:1-10። የሐዋ. 4:12 ከዚህ ሐሳብ ጋር አንድ ነው። የሐንስ 10:8 ራሳቸውን ከኢየሱስ ለማስበልጥ የሚሞክሩትን ያመለክታል። እውነተኛ መንገድ እርሱ ብቻ ነው።
5. ኢየሱስ መልካም እረኛ ነው፤ የሐንስ 10:11-21። እርሱ ወጥቶ በጎቹን ይሰበስባል፤ እነርሱንም ለመምራት ከፊት ከፊታቸው ይራመዳል እንጂ በጎቹ እንዲመጡለት ዝም ብሎ አይቆምም።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስን ጌታ እግዚአብሔርና፤ አዳኝ ብለን አንጠራዋለን፤ ምክንያቱም ራሱን በእነዚህ ቃላት አስተዋውቆናልና ነው።
2. ደግሞም ፍላጎታችንን ሁሉ ሊያረካ የሚችል እርሱ ብቻ መሆኑን መንፈሱ ይመስክርናል።

አርባ ሁለተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 10:1-11:13

መግቢያ

1. ከአርባ አንደኛው ትምህርት እስከ ሃምሳ ሦስተኛው ትምህርት ድረስ የሉቃስን ወንጌል እንከተላለን።
2. ኢየሱስ ከኢየሩሳሌም ከተማ ውጭ ባለው አገልግሎት ሁለት ጊዜ ከተማይቱን እንደገባችን የሐንስ መዝግቦታል።

ማብራሪያ

1. አርባኛውና አርባ አንደኛው ትምህርት ውስጥ ያሉት ነጥቦች በሉቃስ 9:62ና በሉቃስ 10:1 ባለው ጊዜ ውስጥ የተፈጸሙ ነበሩ። ይህ ታሪክ በየሐንስ 7:1-10:1 1-16 ተመዝግቧል። የሰባውን አገልግሎት ሉቃስ መዝግቦታል፤ ሉቃስ 10:1-16። ይህ ኢየሱስ ከኢየሩሳሌም ውጭ ከፈፀመው አገልግሎት የመጀመሪያው ክፍል ነው።
2. የሰባውን መልእክተኞች ከአገልግሎት መመለስ ሉቃስ አስፍሮታል። አሥራ ሁለቱ ብቻ ሳይሆኑ እነዚህም ሰባው ለማገልገል በወጡ ጊዜ በሕይወታቸው ውስጥ ያለውን የጌታን ኃይል አውቀው ነበር። የሰይጣን መንግሥት በእነዚህ ስዎች ስብከት ድል ሆኖ ነበር፤ ሉቃስ 10:17-24።
3. ሉቃስ 10:30-37፤ የመልካሙ ሳምራዊ ታሪክ ነው። በእንደዚህ ዓይነት ሕይወት ሊኖር የሚችል ሰው ከእግዚአብሔር ምሕረትን የተቀበለ ብቻ ነው። የሰው ሕይወት ከውስጡ ካልተሰጠ በስተቀር ኢየሱስ እንደተናገረው ዓይነት ፍሬ ሊያፈራ አይችልም።
4. ኢየሱስ ማርታንና ማርያምን በቢታንያ ጎበኘ። ማርታ ለኢየሱስ በምትሠራው ሥራ ኢየሱስን ረሳችው፤ ኢየሱስ ገን እጅግ አስፈላጊው ከእርሱ ጋር መሆንና በእርሱም መደሰት እንደሆነ ያረጋግጣል፤ ሉቃስ 10:38-42።
5. ሉቃስ 11:1-13፤ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን መጸለይ እንዳስተማራቸው ይናገራል። ጌታ ለደቀ መዛሙርቱ ያስተማረው አጭር ጸሎት በእኩል ሌሊት በመጣው እንግዳ ምሳሌና ስለ መንፈስ ቅዱስ በተደረገው ቃል ኪዳን ተደምድሟል፤ ሉቃስ 11:13።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ የላካቸው የወንጌል መልዕክተኞች ኢየሱስ የሠራቸውን ነገሮች ለመሥራት ይችላሉ።
2. ኢየሱስ ለመልዕክተኞቹ ያዘጋጀላቸውን በየሐንስ ምዕራፍ 10 መጨረሻና በየሐንስ ምዕራፍ 11 መጀመሪያ ውስጥ ተጠቅሷል።

አርባ ሦስተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

የሴሚስተሩ መጨረሻ ፈተና እሁን ነው። ተከታዮቹ ሁለት ትምህርቶች እስካሁን ሰተማርናቸው ከለሳዎች ናቸው። አርባ አምስተኛው ትምህርት ስለ 1ኛ ሴሚስተር ፈተና አንዳንድ ሐሳቦችን ይሰጣል።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያው ዋና ክፍል ማለት ከትምህርት 1-9 ስባት ትምህርቶች የያዘ ሲሆን ከዚህ ውስጥ አንዱ ክለሳ፤ አንዱ ፈተና ነው። ትምህርቶቹም የኢየሱስንና የመጥምቁ የሐንስን ልደትና የኢየሱስን የልጅነት ዘመን የያዙ ናቸው። ወደ ሰባተኛው ትምህርት ተመልሰህ በመመልከት የተፈጸሙትን ነጥቦች የት ቦታ እንደተፈፀሙና መቼት እንደተፈፀሙ ክለስ።
2. ሁለተኛው ዋና ክፍል 6 ትምህርቶችን ያዘለ ሲሆን እነርሱም ከ10-17 ትምህርት ያሉት ናቸው። ከእነዚህ ውስጥ አንድ ክለሳና አንድ ፈተና ይገኛል። በእነዚህ ትምህርቶች የሐንስ በወንጌሉ እንደጠቀሰው እስከ መጀመሪያው ፋሲካ ድረስ የመጥምቁ የሐንስን ስብከት ተምረናል። ወደ 14ኛው ትምህርት ተመልሰህ በመመልከት እነዚያን 6 ትምህርቶች ክለስ።
3. ሦስተኛው ዋና ክፍል 12 ትምህርቶች የያዘ ነው፤ ማለት ከ18-33። አብዛኛዎቹ ትምህርቶች በመጀመርያውና በሁለተኛው ፋሲካ መካከል ያሉ ኢየሱስ በኢየሩሳሌም ስለፈጸማቸው ነገሮች የሚነግሩን ናቸው። ከእነዚህም ነጥቦች አንዳንዶቹን ለመከሰስ ከ29-35 ያሉትን ትምህርቶች ተመልከት።

አራተኛው ዋና ክፍል ከያዛቸው 15 ትምህርቶች ውስጥ 7 ተምረናል። ይህ ዋና ክፍል ከሁለተኛው እስከ ሦስተኛው ፋሲካ ድረስ ያለውን ጊዜ ይሸፍናል። ይህም ማለት የኢየሱስ ይፋዊ አገልግሎት መፈጸሚያ ነው።

እነዚህን ትምህርቶች በምንከልላቸው ጊዜ ያለማቋረጥ ወደ መጽሐፍ ቅዱስ መመልከት አስፈላጊ ነው። ጽሑፎቹ መጽሐፍ ቅዱስን ለመረዳት የሚያገለግሉ ብቻ ሲሆኑ መመሪያው ግን መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

ማጠቃለያ

እነዚህ ትምህርቶች በሰባት ዋና ዋና ክፍሎች ተከፍለዋል። ትምህርቶቹ እንደትና ለምን ደተከፈሉ መረዳት አለብህ። ክፍሎቹን የሚለያዩ ነጥቦች የትኞቹ እንደሆኑ ተገንዝብ።

አርባ አራተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

ስለተፈጸሙት ነገሮች አጠቃላይ እመለካከት ለማግኘት እንደሞከርክ ሁሉ በተቻለህ ጠን ዝርዝር ሐሳቦችንም ለማግኘት ሞክር። እርግጠኛ የሆነ መልስ የሌላቸውን ጥያቄዎች ወግድ። በመጀመሪያ ዋና ዋና ነጥቦችን በደንብ ማጥናት ላይ እተኩር።

ማብራሪያ

1. በእነዚህ ሁሉ ትምህርቶች የብዙ ቦታዎችን ስም በካርታ ላይ ተመልክተሃል። የእነዚህን የተለያዩ ቦታዎች ስም ዝርዝር መዝግብ። በያንዳንዱም ቦታ ኢየሱስ የሠራውን ጻፍ። ከተቻለህ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ወደ መጨረሻው ገጽ ላይ የተሳለውን ካርታ አጥና።

2. እያንዳንዱ የወንጌል ጸሐፊ የተለየ ዓላማ እንዳለው ተምረሃል፤ ስለዚህም የወንጌል ጸሐፊዎቹ ታሪኩን በአንድ ቅደም ተከተል አልመዘገቡም። ይህን በማድረጋቸው ማናቸውም ስሕተተኞች አይደሉም፤ ምክንያቱም የተለየ ዓላማቸው እንዲላካ ታሪኩን በየራሳቸው መንገድ ቅደም ተከተል መሠረት ለመጻፍ መርጠዋል።

3. በታሪኩ ውስጥ የሚገኙትን ሰዎች የስም ዝርዝር ጽፈሃል። የእያንዳንዱ ሰው ታሪክ የት እንደተጻፈ፤ የዚያ ሰው ንግግር ምን እንደሆነ፤ ወይም ምን እንደሠራ፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ አጥና። የኢየሱስን ምሳሌዎችና ተአምራቱን በዝርዝር ጻፍ።

4. ስለ ልዩ ልዩ ርዕሶች፣ ለምሳሌ ይቅርታ፣ እውነት፣ ፍርድ ወዘተ እና ኢየሱስ የሰጣቸውን ትምህርቶችና ምሳሌዎች አጥና። እነዚህ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በየትኛው ክፍል እንደሚገኙ አጥና።

5. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ዋና ዋና ድርጊቶች የት የት እንደሚገኙ አጥና። ርዕሱ ሲስጥህ ጥቅሱ የሚገኝበትን ቦታ፣ የጥቅሱ ቦታ ሲስጥህ ርዕሱን መስጠት መቻል አለብህ።

ማጠቃለያ

1. አስተማሪው ሁሉንም ሥራ ሊሠራ አይችልም። ይህ ክለሳ ብዙ የቤት ሥራዎችን ይጠይቃል።
2. ዓላማችን በፈተና ጥሩ ውጤት ለማግኘት ብቻ ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስን ለማወቅ ነው።

አርባ አምስተኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

አንድ ሰው ያልሠራበትንና ያልደከመበትን እንደሠራና እንደደከመ በማስመስል ዋጋ መቀበል ትክክል አይደለም። በፈተና ጥሩ ማርክ ማግኘት የታታሪነት ዋጋ ነው። በፈተና ጊዜ መከራረጅን እትፍቀድ።

ማብራሪያ

1. እስካሁን የተጠኑትን አራት ዋና ክፍሎች የሚያጠቃልሉ 10 ጥያቄዎች አዘጋጅ። እያንዳንዱ ጥያቄ አንድ ተስማሚ መልስ ብቻ እንዳለው አረጋግጥ። ተማሪዎቹ ከዋሐንስ 1:1 እስከ ሉቃስ 11:1 የተፈጸሙትን ነገሮች ተረድተው እንደሆነ አረጋግጥ።
2. ስለ አንዳንድ ትምህርቶች ተጨማሪ 10 ጥያቄዎችን ጠይቅ። ለምሳሌ፣ ኢየሱስ በተራራ ላይ በክብር ከመለወጡ በፊትና ከዚያ በኋላ ምን ተፈጸመ? ኢየሱስ በእንደኛው ዋና ክፍል እንዲሁም በሁለተኛውና በሶስተኛው ምን ሠራ? ወዘተ። ለእያንዳንዱ ጥያቄ አንድ መልስ ብቻ መኖሩን አረጋግጥ።
3. ስለ ታሪኩ ዝርዝር የተማሪዎቹን እውቀት ለመመዘን አስር ጥያቄዎችን ጠይቅ። አንድ ጥያቄ በአንድ ድርጊት ብቻ ላይ ሊያተኩር ለእያንዳንዳቸው አንድ ትክክለኛ መልስ ብቻ ሊኖራቸው ይገባል። አስረጂ ጥቅሶችን መስጠት ከተቻለ መልካም ነው።

4. አሥር የተለያዩ ጥቅሶች ስጥና ጥቅሱን ግን እንደተናገረ፤ መቼ እንደተናገረና ከተቻለ ጥቅሶቹ የት እንደሚገኙ ምዕራፍና ቁጥራቸውን እንዲሰጡ ጠይቅ። ጥቅም የሌላቸውን ጥቅሶች አትምረጥ።
5. በመጨረሻም አሥር የተመሳጠሩ ታሪካዊ ነጥቦችን በቅደም ተከተል እንዲያስቀምጡ ጠይቃቸው። ይህ ቅደም ተከተል የሚገኘው ከአራቱ ወንጌሎች የተውጣጡትን ታሪኮች በተፈጸሙት ተራ ስናናራቸው ነው።

ማጠቃለያ

1. ከተቻለ ጥያቄዎቹ በአንድ ቃል የሚመለሱ ይሁኑ፤ ይህም ፈተናውን ለማረም ይቀላል።
2. አብዛኞቹ ተግሪዎች አንዱን ጥያቄ ከተሳሳቱ ጥፋቱ ከአጠያየቁ ነው።

አርባ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 11:14-13:9

መግቢያ

1. በዚህ ጊዜ ኢየሱስ በየትኛው የይሁዳ ክፍል ውስጥ እንደነበር አይታወቅም።
2. ኢየሱስ አሁን የሚናገረው ትምህርቱን ላለመቀበል ለወሰኑት ነው፤ ስለዚህ በንግግሩ ውስጥ ብዙ ግላጊዎች አሉ።

ማብራሪያ

1. በአጋንንት የተያዘውን የዲዳውን መፈወስ ማቴዎስና ሉቃስ መዝግበዋል፤ ማቴዎስ 12:22-45፤ ሉቃስ 11:14-28። ከፈውሱ በኋላ አምስት ንግግሮች አሉ። ኢየሱስ ይሠራ የነበረውን ሁሉ በተሳሳተ መንገድ ፈረሳውያን ይተረጉሙ ስለነበር ኢየሱስ ይገስጻቸዋል። ትምህርቱን ስላልተቀበሉ የሚጠብቃቸው ፍርድ ነው።
2. በንስሐ የሚመለሱት የነነዌ ሰዎች ታሪክ በማቴዎስና በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ይገኛል፤ ማቴዎስ 12:41፤ ሉቃስ 11:29-36። የሚቀጥሉት አራት ታሪኮች የሚገኙት በሉቃስ ብቻ ነው። ይህን ግላጊ ኢየሱስ ሲጠቀምበት ሁለተኛ ጊዜው ነው። ከሦስቱ ምሳሌዎች ሁለቱ አሕዛብን እንደሚመለከቱ አስተውል።
3. የእግዚአብሔርን እንክብካቤ የሚያተኩረው ትምህርት፤ ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያን በምትመሠረትበት ጊዜ የሚመጣውን ስደት ያውቅ ስለነበር ደቀ መዛሙርቱን ለዚህ

ስደት ለማዘጋጀት ነው። አይሁዶች ኢየሱስን ብቻ ሳይሆን ተከታዮቹንም ጭምር ለመግደል ይሞክራሉ፤ ሉቃስ 12:1-12።

4. ስለሞቱ ሀብታምና ስለተገደሉት ገሊላውያን ሉቃስ መዝግቧል፤ ሉቃስ 12:13-21፤ ሉቃስ 13:1-5። አይሁዶች ለራሳቸው ንስሐ መግባት አስፈላጊ እንዳልሆነ በማሰብ ራሳቸውን ያታልሉ ነበር።
5. ፍሬ የማታፈረው የበለፀገ ታሪክ ትርጓሜው የአይሁድ መንግሥትን ይመለከታል፤ ሉቃስ 13:5-9። በ13:8-9 ላይ የተጠቀሰው ጊዜ በክርስቶስ ስቅለትና በ70 ዓመተ ምሕረት መካከል ያለው ነበር። 70 ዓ.ም. ኢየሩሳሌም የወደቀችበት ዘመን ነው።

ማጠቃለያ

1. ክርስቶስን ለመቀበል ለሚፈልጉ ሁሉ እግዚአብሔር የሚረዳቸውን ምልክትና ማረጋገጫ ይሰጣል።
2. የእግዚአብሔር ትዕግሥት መጨረሻ አለው። በመደጋገም በማይታዘዙት ላይ ፍርድን ይሰጣል።

አርባ ሰባተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 10:22-40

መግቢያ

1. አይሁዶች በተለያዩ መንገዶች ዘወትር የኢየሱስን ሥራ ለማስናከል ይፈልጉ ነበር።
2. ከዚህ ትምህርት ውስጥ ከሚገኙት ታሪኮች ሦስቱ ከዮሐንስ ወንጌል ናቸው፤ አንዱ ከሉቃስ ነው።

ማብራሪያ

1. በስንበት ቀን የሴትየዋን መፈወስ የሚመዘግበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 13:10-17። ፈውሱ የፈረሳውያኑን ግብዝነት የሚያጎላ ነው፤ ደግሞም በሰይጣን ላይ የተገኘ ድል ነበር፤ ሉቃ.13:15-16።
2. በቤተ መቅደስ መታደስ በዓል ኢየሱስ እንደገና ወደ ኢየሩሳሌም ይገባል። ይህ የተመዘገበው በዮሐንስ ወንጌል ብቻ ነው። ዮሐንስ ያተኮረው ኢየሱስ ራሱን

በኢየሩሳሌም የገለጸባቸውን ብዙዎችን ጊዜያት በማብራራት ላይ መሆኑን አስተውሉ።
 ዮሐንስ ስለ ገሊላ ብዙ አይነግረንም።

3. ሮማውያን ቤተ መቅደሱን ካረከሱት በኋላ እንደገና መታደሱን የሚያስበረው በዓል፡
 የቤተ መቅደስ መታደስ በዓል ነው። ዮሐንስ 10:22-30። ይህ በዓል በመጽሐፍ ቅዱስ
 በየትም ሌላ ቦታ አልተጠቀሰም። ኢየሱስ እግዚአብሔር ነኝ በማለቱ አይሁዶች
 ሊገድሉት ፈለጉ።
4. ኢየሱስን ለመግደል እንደገና ሞከሩ፤ ዮሐንስ 10:31-39፤ ዮሐንስ 10:18። ሆኖም
 እስከ ሦስተኛው ፋሲካ ድረስ ኢየሱስን ሊያስሩት አልቻሉም።
5. ዮሐንስ ያጠምቅበት የነበረው ሥፍራ በዮርዳኖስ ምሥራቅ ዳርቻ ነው። ዮሐንስ
 10:40-42። ዮሐንስ ከተነበየ ሦስት ዓመት ቢያልፈውም ሰዎች ግን
 አስታውሰውታል። እነርሱ የፈለጉት ፖለቲካዊ የሆነ ምልክትን ነበር፤ ዮሐንስ 10:41።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ የሰይጣንን ሥራ ባገኘበት በየትኛውም ሥፍራ ሁሉ ሊያሸንፈው ዝግጁ ነበር።
2. ኢየሱስ በሠራቸው ሥራዎች ማንነቱን አረጋግጠላቸው።

አርባ ስምንተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 13:23-15:7

መግቢያ

1. በዚህ ትምህርት ውስጥ ያሉት አምስቱም ነጥቦች ከሉቃስ ወንጌል የተገኙ ናቸው።
2. በዚህ ጊዜ ኢየሱስ በዮርዳኖስ ምሥራቅ ዳርቻ ነበር። በዚያ ምድር የነበሩት አንዳንዶቹ
 ሰዎች አሕዛብ ሳይሆኑ አይቀሩም።

ማብራሪያ

1. ማን ይድናል? የሚለው ጥያቄ ቀርቧል፤ ሉቃስ 13:22-30። ብዙ ሰዎች ወደ
 እግዚአብሔር መንግሥት እንገባለን ብለው ያስባሉ፤ ግን አይገቡም። እግዚአብሔር
 በሚጠራቸው ጊዜ የሚከተሉት ወደ መንግሥተ ሰማያት ይገባሉ። ይህ ለአይሁዶች
 የተሰጠ ማስጠንቀቂያ ነበር።

2. የሰሜን ክፍል አስተዳዳሪ ለነበረው ለሄሮድስ ኢየሱስ የላከው መልዕክት በሉቃስ
 13:31-33 ተገልጿል። ይህ ሄሮድስ መጥምቁ ዮሐንስን የገደለው ነው። ወደዚያ
 ሥፍራ እንደማይመለስ ኢየሱስ አውቆ ነበር። ሄሮድስ እስከ ስቅለት ጊዜ ድረስ ኢየሱስን
 አላየውም።

3. የሆድ መነፋት በሽታ የነበረው ሰው ተፈወሰ፤ ሉቃስ 14:1-6። በሰንበት የመፈወስ
 ጥያቄ ከዚህ በፊት ኢየሱስን ደጋግሞ የገጠመው ፈተና ነው። ኢየሱስ አይሁዶችን
 ለጠየቃቸው ጥያቄ መልስ ሊሰጡት አልቻሉም። ከኢየሱስ ጋር ሊስማሙም
 አልፈለጉም፤ ሉቃስ 14:4።

4. ከስድስቱ ምላሌዎች የመጀመሪያው የሚናገረው ስለታላቁ ግብዣ ነው፤ ሉቃስ
 14:15-24። ይህ ምላሌ አይሁዶች ስለ ኢየሱስ መስጠት ያለባቸውን ውሳኔ ማዘግየት
 እንደማይችሉ የሚገልጽ ማስጠንቀቂያ ነው።

5. ከስድስቱ ምላሌዎች ሁለተኛው የሚናገረው ስለጠፋው በግ ነው፤ ሉቃስ 15:1-7። ይህ
 ምላሌ የሚያሳየው የጠፋትንና የባዘኑትን ለመፈለግ ኢየሱስ መምጣቱን ነው። ይህ ምላሌ
 በሉቃስ 13:22-30 ያለውን ያብራራል።

ማጠቃለያ

1. ሄሮድስ ሰወራ ብቻ ኢየሱስን ለማነጋገር ይፈልግ ነበር፤ በዚህም ምክንያት ኢየሱስ
 በጭራሽ አላነጋገረውም።
2. በሉቃስ 14:1-6 ያለው ሆዱን የሚነፋው በሽተኛ ኢየሱስ ሊፈልገው እንደመጣው
 እንደጠፋው በግ ነበር፤ ሉቃስ 15:1-7።

አርባ ዘጠነኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 15:8-16:31

መግቢያ

1. በሉቃስ 13:23-16:31 የተጠቀሱት ሁኔታዎች ሁሉ ከዮሐ.10:42 እስከ ዮሐንስ
 11:7 ባለው ጊዜ ውስጥ የተፈፀሙ ናቸው።
2. በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 11 እንደተመለከተው ኢየሱስ በመጥምቁ ዮሐንስ
 ከተጠመቀበት ከዮርዳኖስ ምሥራቅ ዳርቻ ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ ከሌላ እንደገና
 ተመለሰ።

ማብራሪያ

1. ከስድስቱ ምሳሌዎች ሦስተኛው ስለጠፋው ድረም የሚናገር ነው፤ ሉቃስ 15:8-10። አንድ ትንሽ ድረም ብዙ ግምት የማይሰጠው አነስተኛ ነገር ይመስል ነበር። ይህ ከሉቃስ 12:1-12 ጋር ይመሳሰላል። እግዚአብሔር ከእርሱ ርቆ ሰጠፋውና ለባዘነው በሰዎች አስተሳሰብ ትንሽ ለሚባለው እንኳ ይጨነቃል።
2. ከስድስቱ ምሳሌዎች አራተኛው የአባዛኙ ልጅ ታሪክ ነው፤ ሉቃስ 15:11-32። በታሪኩ ውስጥ ሁለት ልጆች ይገኙበታል። የጠፋው ልጅ አሕዛብን ሲወክል ሌላው አይሁዶችን ይወክላል። ኢየሱስ የሁለቱን ልጆች አስተሳሰብ ያነጻጽራል። ሁለቱም ከእርሱ ጋር እንዲታረቁ እግዚአብሔር ይለምናቸዋል።
3. አምስተኛው ምሳሌ የሚናገረው በትክክል ስለማይፈርደው መጋቢ ነው፤ ሉቃስ 16:1-13። ኢየሱስ የዚህን ሰው እምነት አጉዳይነት አልደገፈም፤ ነገር ግን ወደፊት ስለሚያጋጥመው ችግር ማለቡን ከአይሁድ መንግሥት ያለመዘጋጀት ጋር ያመዛዝናል። ለሁለታቸው ፍርዱ የማይቀር ነው፤ ነገር ግን አይሁድ ተዘጋጅተው አልተገኙም።
4. የስድስተኛው ምሳሌ ስለ ባለፀጋው ሰውና ስለድሃው ሰው የተሰጠ ነው፤ ሉቃስ 16:19-31። ሉቃስ በመደጋገም ባለጠጋንና ድሃን ያወዳድራል። ልዩነቱን የፈጠረው ገንዘባቸው ሳይሆን ሕይወታቸው ነው።
5. ኢየሱስ እንደገና ወደ ቢታንያ ከተማ መጣ፤ ዮሐንስ 11:1-10። ከዚህ ቀደም ይህን የነግርታን ቤት ኢየሱስ እንደገባችሁ ሉቃስ አስፍርክል፤ ሉቃስ 10:38-42። በሦስት ዓመት ውስጥ ኢየሱስ ከሙታን ያስነሣቸው ሰዎች ሦስት ብቻ ነበሩ።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ በኢየሩሳሌም ላይ ወደፊት ምን እንደሚደርስ የሚያውቅ መሆኑን ለተከታዮቹ በምሳሌ በመንገር አስተምሯቸዋል።
2. የምሥራች ወደ አሕዛብ የመዛወሩ ጊዜ ሩቅ እንዳልሆነ አስተማራቸው።

ሃምሳኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. በክፍል አራት ካሉት 15 ትምህርቶች ውስጥ 11 ተምረናል። እያንዳንዱን ትምህርት በአጭሩ ከለስ።
2. ምንም እንኳን ወንጌላቱን ብናጋምለም ኢየሱስ ምድራዊ አገልግሎቱን ወደ መፈፀሙ ተቃርበናል።

ማብራሪያ

1. የትኞቹ ክፍሎች በሉቃስ እንደተመዘገቡና ከዮሐንስ ወንጌል ያገኘናቸው ሦስቱን ክፍሎች ለማሳየት አንድ ሰንጠረዥ ሥራ። መጥምቁ ዮሐንስ አጥምቆ በነበረበት በዮርዳኖስ ምሥራቅ ዳርቻ ላይ ኢየሱስ በነበረበት ጊዜ ምንም የኢየሱስ ደቀ መዝሙር ዮሐንስ ከእርሱ ጋር ቢኖርም ኢየሱስ የፈፀመውን አልመዘገበም።
2. ሰውየውን ዲዳ ያደረገውን ሰይጣንን ኢየሱስ ከሰውየው አስወጣለት። ከዚያም አይሁዶች ወደው የሚፈጽሙትን ክፋት በሞጉ ሁብታም ሰው ምሳሌና በማታፈራው በለስ ዛፍ ምሳሌ አድርጎ ይገስጻቸዋል። የእግዚአብሔር እንክብካቤና ጥንቃቄው እጅግ አነስተኛ ለሆነው ነገር እንኳን የተዘረጋ ነው፤ 46ኛው ትምህርት።
3. ሰይጣን የያዛትን ቤት ኢየሱስ ፈወሳት። አይሁዶች ኢየሱስን ሊገድሉት ስለፈለጉ ከቤተ መቅደስ መታደስ በዓል በጳላ፤ ኢየሩሳሌምን ትቶ ወደ ዮርዳኖስ ምሥራቅ ዳርቻ መሄድ ነበረበት፤ 47ኛው ትምህርት።
4. አሁን ሰው ሁሉ ኢየሱስን ከመከተል ተመልሷል? ኢየሱስ በዓለም ሁሉ እንዴት እንደሚሠራ ሉቃስ 6 ምሳሌዎችን ይሰጠናል፤ ኃጢአተኞችን በመፈለግ ረገድ እግዚአብሔር ሁሉንም የመጀመሪያውን እርምጃ ይወስዳል።
5. ምሳሌዎቹ የተሰጡት ቤተ ክርስቲያን ከተቋቋሙት በጳላ ክርስቲያኖች በአሕዛብ መካከል ስለሚፈጽሙት አገልግሎት ሊያዘጋጃቸውና ስለ ኢየሩሳሌም ውድቀት ሊያስጠነቅቃቸው ነበር፤ 49ኛው ትምህርት።

ማጠቃለያ

1. እነዚህ አጫጭር ትምህርቶች መጽሐፍ ቅዱስን ለመረዳት ብቻ የተዘጋጁ ናቸው። መመሪያ መጽሐፍቱን መጽሐፍ ቅዱስ ነው።
2. ኢየሱስ በሚናገረው የፍርድ ቃል እንኳን ወንዶችንና ሌቶችን ሁሉ ወደ ራሱ እንደሚጠራ አስተውሉ።

ሃምሳ አንደኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

ፈተናው ለተማሪዎችም ለአስተማሪዎችም የሚጠቅም ነው። ተማሪዎቹ የየታሪኩን ዋና ዋና ነጥቦች መረዳታቸውን አረጋግጥ። ኢየሱስ ገሊላን ከተወ በኋላ የተፈጸሙትን ለውጦች አስተውሉ።

ማብራሪያ

1. ከትምህርት 46 እስከ ትምህርት 49 ባለው ውስጥ ኢየሱስ ከሰይጣን ጋር እንዴት እንደተዋጋ እስረዳ። ከሰይጣን የበለጠ ኃያል መሆኑንና የሰይጣን መንግሥት ያከተመ መሆኑን ለማሳየት ኢየሱስ ምን ምን ነገሮችን ሠራ?
2. የኢየሱስ አሳዳጆች እንዴት ሊገድሉት ፈለጉ? እርሱን ለማሰናከል ምን ፈጸሙ? ኢየሱስ ምን ምን አሳቸው? በእነርሱ ላይ ሊመጣ ስላለው ፍርድ እንዴት አስጠነቀቃቸው?
3. እነዚህ ትምህርቶች ስለ አሕዛብ ምን ያስተምሩናል? ስለኢየሱስ ተቃዋሚዎች የተነገሩት ምሳሌዎች የትኞቹ ናቸው? በአሕዛብ መካከል ደቀ መዛሙርቱ ይሰብኩ ዘንድ ኢየሱስ እንዴት እዘጋጃቸው? ስለ ደቀ መዛሙርቱ የተነገሩት ምሳሌዎችና ንግግሮች የትኞቹ ናቸው?
4. ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን በምን ሁኔታ አስተማራቸው? ስለወደፊቱስ ምን አሳያቸው? ስለ እራሱስ ምን አስተማራቸው?
5. እነዚህ ትምህርቶች ኢየሱስ በገሊላ ከሠራው ሥራ በምን ይለያሉ? በኢየሩሳሌም የሰጠው ትምህርት ከፍርዳኛስ ምሥራቅ ባሻገር ከሰጠው ትምህርት በምን ይለያል? ኢየሱስ ስለ ራሱ የተናገረውን እንዴት አረጋገጠ?

ማጠቃለያ

1. ከፈተናው ተማሪዎቹ ሁሉ ትምህርት እንዲያገኙ ፈተናው እንዳለቀ ወዲያውኑ አርመው።
2. ፈተናው በሚሠራበት ጊዜም ሆነ በሚታረምበት ጊዜ ሁሉም ታማኝ መሆን አለበት።

ሃምሳ ሁለተኛ ትምህርት

መግቢያ

1. የኢየሩሳሌም መሪዎች የዓልዓዛርን ትንሣኤ ሊያዩ ኢየሱስን ማሰር እንዳለባቸው አመኑ።
2. ከ53ኛው ትምህርት እስከ 55ኛው ትምህርት ያለው የተፈጸመው በዮሐንስ 11:57-12:1 ባለው ጊዜ ውስጥ ነው። ስለዚህ ወደ ኢየሩሳሌም ስለተደረገው የመጨረሻ ጉዞ ዮሐንስ ምንም አይነግረንም።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ ከፍርዳኛስ ምሥራቅ ዳርቻ ወደ ቢታንያ መጣ፤ ዮሐንስ 11:11-16። ከሉቃስ 13:23 እስከ 16:31 ድረስ ያለው በዮሐንስ አልተመዘገበም። ይህ ሉቃስ የመዘገበው ሁሉ የተፈጸመው በፍርዳኛስ ምሥራቅ ዳርቻ አካባቢ ነው። ኢየሱስ አልዓዛር መሞቱን አውቆ ኃይሉን በተግባር ለማሳየት ሄደ።
2. አልዓዛር ከሞት ተነሣ፤ ዮሐንስ 11:17-46። የአልዓዛር ከሞት መነሣት ከሉቃስ 16:17-31 ካለው ጥቅስ ጋር ሊምታታ አይገባም። አልዓዛር በእርግጥ ከመታብር መውጣቱ፤ ኢየሱስን በሚጠሉት አይሁዶች ሴራ ውስጥና ኢየሱስን ሊገድሉት ባወጡት እቅድ ውስጥ ጎሳ ብሎ ተረጋግጧል።
3. የአይሁድ ሸንጎ ውሳኔውን አጸደቀ፤ ዮሐንስ 11:47-53። ልክ ኢሳይያስ እንደተነበየው፤ ኢየሱስ በሦስተኛው ፋሲካ ለመሞት በፈቃደኝነት እንደሚሄድ አውቆ ነበር። ይህ በዚህ እንዳለ ኢየሱስን ለመቀበል ፈቃደኞች ባለመሆናቸው አይሁዶች ጥፋተኞች ናቸው።
4. ኢየሱስ ከይሁዳ ወደ ኤፍሬም ከተማ ሄደ። ስለዚህ ከተማ ከዚህ በቀር ምንም አናውቅም፤ ዮሐንስ 54-57። ፋሲካ ስለቀረበ ኢየሱስ የመሞቻው ጊዜ እንደተቃረበ አውቆ ነበር።
5. ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም የሚያደርገውን የመጨረሻ ጉዞ ይጀምራል፤ ማቴዎስ 19:11 ግርቆስ 10:11 ሉቃስ 17:11። ከ39ኛው ትምህርት ወዲህ የግርቆስን ወንጌል አልተመለከትነውም። ሉቃስ የጻፈውን ማቴዎስና ግርቆስ አሳጥረው ጽፈዋል።

ማጠቀለያ

በዓለም መጨረሻ ሁሉም እንደ አልዓዛር ከሞት እንደሚነሡ ኢየሱስ አሳይተናል። ይህ ሁሉ ኢየሱስ እግዚአብሔር መሆኑን አይሁዶችን አላሳመናቸውም ነበር።

ሃምሳ ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 17:12-18:17

መግቢያ

1. ይህ በክፍል አራት ውስጥ ካሉት 15 ትምህርቶች ውስጥ 13ኛው ትምህርት ነው። ይህ ትምህርት ኢየሱስ ከኢየሩሳሌም ውጭ የሠራውን ሥራ ያጠቃልላል።
2. ኢየሱስ ሁለት ሥራ እየሠራ ነው። ደቀ መዛሙርቱ ወደፊት ስለሚጠበቃቸው ሥራ ሲያስተምራቸው በአይሁዶች ላይ እየፈረደ ነው።

ማብራሪያ

1. ሌላ አሥሩ ለምጻሞች መንፃት የሚነግረን ሉቃስ ብቻ ነው። ሉቃስ 17:11-19። ከነርሱ ውስጥ ለኢየሱስ ምስጋናን ለማቅረብ የመጣው ሳምራዊው ብቻ ነበር። ሉቃስ ስለ ሳምራውያን ስንት ታሪክ ነግሮናል።
2. ኢየሱስ በትክክል ስለማይሠራው ዳኛ የሰጠው ምላሌ ደቀ መዛሙርቱን ለማበረታታት ነበር። ሉቃስ 18:1-8። ደቀ መዛሙርቱ የአይሁዶችን ግትርነት ሲያዩ ሞራላቸው ብዙ ጊዜ ሳይሰበር አልቀረም። ሥራቸው በሙሉ ከንቱ የሆነባቸው ሳይመለሳቸው አልቀረም። ኢየሱስ ግን ያበረታታቸዋል። ያረጋጋቸውማል።
3. የፈረሳዊውና የቀራጩ ምላሌ በሉቃስ 18:9-14 ተሰጥቷል። ይህ በወንጌላቱ ውስጥ ከምናገኛቸው ስለ ጽድቅ ከተሰጡት ጥቂትና ቀጥተኛ ትምህርቶች አንዱ ጳውሎስ ስለ ጽድቅ ለሰጣቸው ብዙ ትምህርቶች መሠረት ሊሆን ይችላል።
4. ማቴዎስና ማርቆስ ስለ ፍቺ ጥያቄ ጽፈዋል። ማቴዎስ 19:3-12፤ ማርቆስ 10:2-12። የቤተሰብ ጥንካሬ የቤተ ክርስቲያን መሠረት ነው። ጋብቻ ባሕላዊ ስምምነት ሳይሆን መለኮታዊ ሥርዓት ነው።

5. ኢየሱስ ሕፃናቱን የመባረኩ ታሪክ የተገኘው በማቴዎስ 19:13-15፤ ማርቆስ 10:13-16፤ ሉቃስ 18:15-17 ነው። ኢየሱስ ለሕፃናት ማለቡን ለደቀ መዛሙርቱ አስተማራቸው።

ማጠቃለያ

1. ደቀ መዛሙርቱን የእምነት ፈተና ከፊታቸው እንደተደቀነባቸው ኢየሱስ ያውቅ ስለነበር ለዚህ ፈተና ያዘጋጃቸዋል።
2. ሁለቱ ምላሌዎች ኢየሱስ የእርሱ ለሆኑት የሚያደርግላቸውን ነገሮች ያስተምሩናል።

ሃምሳ አራተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 19:16-20:34

መግቢያ

1. ኢየሱስ በቀየሰው መንገድ ላይ የሚከተሉት ሁሉ መራመድ አለባቸው።
2. አዋቂ ነን የሚሉት አይቀበሉትም፤ የተቸገሩት ግን ያውቁታል፤ ይጠሩታል፤ እርዳታንም ያገኛሉ።

ማብራሪያ

1. የባለጸጋው ወጣት አለቃ ታሪክ የተመዘገበው በማቴዎስ 19:16-22፤ በማርቆስ 10:17-22ና በሉቃስ 18:18-23 ነው። በእውነት ኢየሱስን ለመከተል የሚፈልጉ ይመስላሉ፤ ነገር ግን ከዚህ ዓለም የሚያፈቅሯቸውን ነገሮች ለመተው ፈቃደኞች አይደሉም። ይህ ሰው ገንዘቡን ይወድ ነበር።
2. የሠራተኞቹ ምላሌ የሚገኘው በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው። ማቴዎስ 20:1-16። አሕዛብ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ስለ መግባታቸው አይሁዶች ሊያጉረመርሙ አይገባቸውም፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር በበንነቱ ለእያንዳንዱ ሰው ደግሞም ለሁሉ ሰው እኩል ዕድልን ስለሚሰጥ ነው። በመጀመሪያውም በመጨረሻም የተጠሩትን እኩል አሰተናገዳቸው።
3. ኢየሱስ ስለ ራሱ ሞት ሦስት ጊዜ ተነበየ፤ ማቴዎስ 20:17-19፤ ማርቆስ 10:32-34፤ ሉቃስ 18:31-34። ኢየሱስ የሞተው አይሁዶች ሊገድሉት ስላቀዱ ሳይሆን በገሃ ፈቃዱ ሕይወቱን ስለሰጠ መሆኑን ደቀ መዛሙርቱ አስተዋሉ።

4. የያዕቆብና የዮሐንስ ጥያቄ በማቴዎስ 20:20-28 እና በማርቆስ 10:35-48 ይገኛል። እነዚህ ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ሊሞት የሚገባው መሆኑን አሁንም አልተረዱም። ከርም አስተዳደር እንደሚያላቅቃቸው ተስፋ ያደርጉ ነበር።

5. ሦስቱም ወንጌሎች የጢሚዎስን ልጅ መፈወስ መዝግበዋል። ማቴ. 20:29-34፤ ማርቆስ 10:46-52፤ ሉቃስ 18:35-42። ይህ የተከናወነው በኢያሩኮ ነው። በወንጌላቱ አመዘጋገብ ጥቃቅን ልዩነቶች ቢታዩም ከዓይን ምስክር የሚጠበቁ ዓይነት ናቸው።

ማጠቃለያ

1. ብዙ ሰዎች ጥሪውን ለመቀበል የማይችሉ ሆነው እንደሚገኙ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ነገራቸው።

2. መስቀሉ ከፊቱ እንደሚጠበቀው ቢያውቅም ኢየሱስ ከዓላማው ዝግፍ ላይል ወደፊት ቀጠለ።

ሃምሳ አምስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 19:1-28

መግቢያ

ይህ ጠክፍል አራት ከሚገኙት 15 ትምህርቶች ውስጥ የመጨረሻው ነው። ይህ ትምህርት ከኢየሩሳሌም ውጭ ያለውን የኢየሱስን አገልግሎት ማከተሊያ ይሰጣል። የተጻፈው የወንጌል ታሪክ በኢየሱስ የመጨረሻው ሳምንት ላይ ያተኩራል።

ማብራሪያ

1. በዚህ ትምህርት ውስጥ የተፈፀሙት ሁለት ሁኔታዎች በኢየሩሳሌም ደቡብ በሚገኘው በኢያሩኮ የተፈፀሙ ናቸው። ትምህርቶቹም የተሰጡት በኢያሩኮ ሰሜናዊ አይሁዶች ነበር። ኢየሱስ ከኢያሩኮ ወደ ቢታንያ መሄዱን ዮሐንስ ሊመዘግብ ሉቃስ ይዘለዋል፤ ዮሐንስ 12:1-9።

2. ዘኪያስ እንደ ማቴዎስ ዓይነት ሥራ የነበረው አይሁዳዊ ነበር፤ ሉቃስ 19:1-10። ሌሎች አይሁዶች ይንቁት ነበር፤ ነገር ግን ሊቀበለው ዝግጁ መሆኑን ኢየሱስ ስላወቀ ወደ እርሱ ቤት ሄደ።

3. የዘኪያስ ንስሐ መግባት እውነተኛ መሆኑ የተረጋገጠው እርሱ ለመሥራት ዝግጁ በሆነው ነገር ነበር። ኢየሱስን ያዳምጡት ከነበሩት ከሌሎች አይሁዶች ጋር ዘኪያስን እነፃፀር።

ዘኪያስ ሰላምን ያገኘው፤ ትክክለኛ ባልሆነ መንገድ ያጠራቀመውን ገንዘብ ለባለቤቱ መልሶ በማስረከቡ አይደለም። በኢየሱስ ሰላምን ካገኘ በኋላ ገንዘቡን መለሰ።

4. በሉቃስ 19:11-28 የተጠቀሰው የመናኙ ምላሌ የተነገረው፤ በቁጥር 11 ላይ በተሰጠው በጣም ግልጽ በሆነ ምክንያት ነበር በዚህ ምላሌ ጊዜው ገና ያልደረሰ መሆኑን ለደቀ መዛሙርቱ አስተማራቸው።

5. ይህ ኢየሱስ የሰጠው ምላሌያዊ ትምህርት ምላሌ ወይም ታሪክ ሊሆን ይችላል። ሄሮድስ ንጉሥ የመሆን ማዕረግ ከርም ሊገዛ በሄደ ጊዜ አይሁዶች ሊከለክሉት ሞከሩ፤ እርሱም የፈለገውን አግኝቶ ከተመለሰ በኋላ ተቃዋሚዎቹን ቀጣ፤ ሉቃስ 19:14።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ማን ሊቀበለው እንደተዘጋጀ ያውቃል፤ ወደዚያ ቤትም ይመጣል፤ ከራዕይ 3:20 ጋር አዛምድ።

2. ኢየሱስ በቃ እስኪለን ድረስ የኛ ኃላፊነት መሥራት ብቻ ነው።

ሃምሳ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 12:1-19

መግቢያ

በዚህ ትምህርት ጠክፍል አምስት ውስጥ ካሉት 8 ትምህርቶች የመጀመርያውን እንማራለን። የአምስተኛውን ክፍል ትምህርት «የተቀደሰው ሳምንት» ብለን ልንጠራው እንችላለን። ከ56ኛው ትምህርት እስከ 67ኛው ትምህርት ድረስ ያለው ሁሉ በአንድ ሳምንት ውስጥ በኢየሩሳሌም የተፈፀመ ነው።

ማብራሪያ

1. በዚህ ትምህርት ውስጥ ለተጠቀሱት ሦስት ሁኔታዎች ዮሐንስ የሰጠንን የአጻጻፍ ተራ እንከተላለን። ስለነዚህ ሁኔታዎች ሉቃስ አይነገረንም፤ ማቴዎስና ማርቆስ ደግሞ ታሪኩ ከሳምንቱ መጀመሪያ ሊሆን ሲገባው እነርሱ ከሳምንቱ መጨረሻ ያደርጉታል።

2. ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ከሌለ የመጣው ከፋሲካ በፊት በነበረው ሰንበት ሳይሆን አይቀርም፤ ዮሐንስ 12:1። እዚህ ላይ የተጠቀሰው አልዓዛር ኢየሱስ ከሞት ያስነሣው ነው። ኢየሱስ ወደዚህ ቤት ሊመጣ ይህ ሦስተኛ ጊዜው ነው።

3. በግቴዎስ 26:6-13ና በግርቆስ 14:3-9 ያለው ታሪክ በዮሐንስ ከተጻፈው ጋር ተመሳሳይነት ይታይል። እንጂ ልዩ ታሪክ ሳይሆን አይቀርም። ታሪኩን ከየወንጌላቱ ለቅመህ ገን ለገን አስቀምጥና ልዩነቶቹን ሁሉ ለመገንዘብ ሞክር።
4. ምንም ደቀ መዛሙርቱ ገና ያልተረዱት ቢሆኑም የእርሱ ሞትና ቀብር ጥቂት ቀናት ብቻ እንደቀረው ኢየሱስ ያውቅ ነበር። ኢየሱስ ድርጊቱንና ሞቱን የሚያመለክት ምሳሌ አድርጎ ተረጉመው።
5. ከሦስተኛው ፋሲካ በፊት ባለው ሰንበት ኢየሱስ ወደ ከተማ መግባቱን አራቱም ወንጌላት ይመዘግባሉ፡ ግቴዎስ 21:1-11፤ ግርቆስ 11:1-10፤ ሉቃስ 19:29-44፤ ዮሐንስ 12:12-19። ኢየሱስ መሲህ መሆኑን በግልጽ አስታወቀ።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ የመገደላዊት ግርያምን ሥራ እርሷ ካሰበችው በላይ ገምት ሰጠው።
2. ጦርያስ የተናገረውን ትንቢት ለሚያውቁ ሰዎች፣ ኢየሱስ ትንቢቱ የተፈጸመ መሆኑን ያበሥር ነበር፤ ጦርያስ 9:9።

ሃምሳ ሰባተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. አሁን ከሰባቱ ከፍል አራቱን ከፍል ጨርስናል። ከክፍል አምስትም አንድ ትምህርት ተምረናል።
2. በክፍል አራት ውስጥ የተሰጡት ትምህርቶች ሁሉ ኢየሱስ ከኢየሩሳሌም ውጭ ስለሰጠው አገልግሎት የሚገልጹ ናቸው።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ ስለ አልዓዛር መታመም ስምቶ ወደ ቢታንያ በመመለስ አልዓዛርን ከሞት አስነሣው፤ ስለዚህ የአይሁድ ሸንጎ ኢየሱስን እንዴት እንደሚገድሉት ተማከሩ። እርሱ ግን ከተማዋን ትቶ ኤፍሬም ወደምትባል ከተማ ሄደ፤ 52ኛ ትምህርት።
2. በመጨረሻ ጉዞው አሥር ሰዎችን አነሳ፤ ከዚያም ለደቀ መዛሙርቱ ሁለት ምሳሌዎችን ነገራቸው። ይኸውም በትክክል የማይፈርደው ዳኛና በቤተ መቅደስ ስላሉት ሁለት ሰዎች

ነበር ስለ ጋብቻ ፍቺና ስለ ሕፃናት የተሰጠው ትምህርት እነዚህን ምሳሌዎች ተከትሎ የመጣ ነው፤ 53ኛ ትምህርት።

3. ዮሐንስና ያዕቆብ ልዩ ሹመትን ፈለጉ፤ የጢሚያስ ልጅ ግን ብርሃኑ እንዲመለስለት ፈለገ፤ 54ኛ ትምህርት። ኢየሱስ ለሦስተኛ ጊዜ መሞት እንደሚገባው ተነበየ። ለባለጸጋው ወጣት ኢየሱስ የነገረው ዋጋ በጣም ከብዶት ነበር።
4. ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም በሚያደርገው በመጨረሻው ጉዞ ወደ ኢያሪኮ ሄዶ ዘኪያስ ቤት ይገባል። ለዚያም ቤት ኢየሱስ አዲስ ሕይወትን አመጣ። ሳያቋርጡ እንዲሠሩ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ነገራቸው፤ 55ኛው ትምህርት።
5. ምንም እንኳን ግርያም ትሠራ የነበረውን ባታውቅም ለማይቀረው ቀብሩ ሽቶ ቀባችው። ከዚህ በኋላ ኢየሱስ መሲህ ሆኖ ወደ ኢየሩሳሌም ገባ።

ማጠቃለያ

1. አይሁዶች በበኩላቸው እንደምንም ኢየሱስን መገደል አለብን ብለው ወስነው ነበር።
2. ኢሳይያስ በትንቢቱ እንደተናገረው መከራን እንደሚቀበለው መሲህ ኢየሱስ ዓላማውን ተከትሎ ሕይወቱን ለመስጠት ወደፊት ቀጠለ።

ሃምሳ ስምንተኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

የፈተና ዓላማ ለአስተማሪው ተማሪዎቹ ስሕተት እንደሚሠሩ ለማሳየት አይደለም፤ ወይም ተማሪው ምን ያህል እንደተማረ በማሳየት በአስተማሪው ላይ ለመታበይና መምህሩን ለማሞኘት አይደለም።

ማብራሪያ

1. የ52-56 ትምህርቶች ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ለመጨረሻ ጊዜ ከመውጣቱ በፊት የሠራቸውን ብዙ ነገሮች አጠቃለዋል። እነዚህ ነገሮች እንደተፈጸሙ አንዳንድ ጥያቄዎች ጠይቅ። መልሱ ምን እንደተፈጸመ የሚያስረዳ ይሆናል።
2. በርከት ያሉ ታሪኮች አቅርብና መቼ እንደተፈፀሙ ጠይቅ። ከተቻለ ጥቅሶቹም መጠናት አለባቸው። «መቼ» ማለት የዋና ዋና ታሪካዊ ነጥቦችን ግንኙነት ማገናከብ ማለት ነው።

ዋና ዋና ድርጊቶች እንደት እንደተያያዙ ከተረፉ በኋላ እያንዳንዱ የተፈፀመበትን ወቅት ተግሪዎቹ ሊያጠኑ ይችላሉ።

3. በእዚህ ትምህርቶች ውስጥ ኢየሱስ ብዙ ቦታዎችን ጎበኝቷል፤ ስለዚህ የተለያዩ ነገሮችን የታወቀ እንደሠራና የታወቀ እንደተናገረ ጠይቅ። እነዚህ ሥፍራዎች ከአዲስ ኪዳንና ከካርታ ላይ መጠናት አለባቸው። የቦታውና የአካባቢውን ስም ብቻ ማወቅ በቂ አይደለም። የት እንደሚገኝ ማወቅ ያስፈልጋል።
4. በተፈፀሙት ልዩ ልዩ ነገሮች ምክንያት የተለያዩ ሰዎች ምን እንደተናገሩ መጠየቅ ትችላለሁ። ሰዎቹ ምን እንደሠሩ ማወቅ እንፈልጋለን። ጥቅሶቹንም ማወቅ ይጠቅማል።
5. በአዲስ ኪዳን ውስጥ ምክንያቱ የተሰጠን ከሆነ ኢየሱስ አንዳንድ ነገሮችን ለምን እንደተናገረና ለምን እንደፈፀመ መጠየቅ እንችላለን። በታሪኩ ውስጥ ምክንያቱ ያልተሰጠ ከሆነ ግን በግምት የሚሰጥን መልስ ስለሚያስከትል መጠየቁ ምንም አይጠቅምም።

ማጠቃለያ

1. ጥያቄዎቹ በሙሉ አንድ ግልጽ የሆነ መልስ ብቻ ያላቸው መሆኑን አረጋግጥ።
2. ሁሉም ከሥራው እንዲግር ፈተናውን ወዲያውኑ እርመው።

ሃምሳ ዘጠነኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማርቆስ 11: 1-14

መግቢያ

1. ቅድስቲቱ ሳምንት ከተባለው ክፍል ካሉት 8 ትምህርቶች ይህ 2ኛው ነው።
2. ኢየሱስ ወደ ከተማ መግባቱን የሐንስ መዝግቧል፤ ነገር ግን ከ59ኛው እስከ 67ኛው ትምህርት ድረስ በዝርዝር ሊታዩ የሚገባቸውን ነገሮች አልጠቀስም።

ማብራሪያ

1. በዚህ ትምህርት ከተጠቀሱት ሦስት ሁኔታዎች አንዱ ብቻ በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ይገኛል፤ ማቴ.21:18-19። በማር.11:1-10 ያለው ሁኔታ የተፈፀመው ከስቅለቱ በፊት በነበረው ሰንበት ነው። የዚህን የመጨረሻውን ሳምንት ቀናት ማርቆስ በጥንቃቄ ይመዘግባል።

2. በዚሁ ሳምንት ኢየሱስ ወደ ከተማው ከገባ በኋላ፤ ወደ ቤተ መቅደስ ገባ፤ ማርቆስ 11:11። ቤተ መቅደሱንም ልክ ከሦስት ዓመት በፊት እንደነበረ ሆኖ አገኘው። ቤተ መቅደሱ የአይሁዶች ማዕከላዊ የአምልኮ ሥፍራ ነበር።
3. በዚህ ጊዜ እሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ከኢየሱስ ጋር ነበሩ። ሁሉም ከተማይቱን በፀጥታ ስቀው ከከተማው በስተሰሜን የአንድ ሰዓት መንገድ ወደሆነው ወደ ቤታንያ መንደር ሄዱ። ፋሊካ ስለነበር ከተማው በምዕመናን ተሞልቶ ነበር፤ ስለዚህም ብዙዎቹ የሠፈሩት ከከተማው ውጭ ነበር።
4. በማርቆስ 11:12 ውስጥ «በማግስቱ» የሚለው የተቀደሰው ሳምንት ሰኞ ነው። ምንም እንኳን ወቅቱ የበለሰ ማግኛ ባይሆንም የበለሰቱ ቅጠል ልምላሜ ፍሬ አገኛለሁ የሚል ተስፋ በኢየሱስ ላይ አላደረገ።
5. የበለሰ ዛፍ ለደቀ መዛሙርቱ ትምህርት ሆነች። ቅጠሎችዋ የአይሁድን ሃይማኖት ሥርዓት ያመለክታሉ። መንፈሳዊ ሕይወትን ማፍራት ሲኖርባት ግን ቅጠል ብቻ እንጂ ፍሬ አልነበረባትም።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ከበለሰና ከኢየሩሳሌም ፍሬ ለማግኘት ጓጉቶ ነበር፤ ፍሬ ስለሌላቸው በኋላ ሁለቱም ተደመሰሱ።
2. ምንም እንኳን ሁኔታው ተስፋ የሌለው ቢመስልም ኢየሱስ በከተማይቱ መመስከሩን ቀጠለ።

ስልሳኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማርቆስ 11: 15-25

መግቢያ

1. ኢየሱስ ቀን ከተማ ውስጥ ቆይቶ ማታ ግን ከብዙዎቹ ምዕመናን ጋር ለመሆን ከከተማው ወጣ ብሎ ሄደ።
2. በተቀደሰው ሳምንት ውስጥ ስኞ ዕለት የተፈጸመ ተጨማሪ ታሪክ አለን።

ማብራሪያ

1. በመጀመሪያው ፋሲካ ግለትም ከሁለት ዓመት በፊት ኢየሱስ ለመጀመሪያ ጊዜ ቤተ መቅደሱን እንዳገዳ ጥሐንስ መዝግቧል፤ ጥሐንስ 2:13-22። ይህ ቤተ መቅደስ በሐገና በዘካርያስ ዘመን በ520 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደገና የተሠራው ቤተ መቅደስ ነው።
2. ሁለተኛውን ግንባታ በግቲ. 21:12-17፤ በግር. 11:15-19 እና በሉቃስ 19:45-48 ተመዝግቧል። ቤተ መቅደሱ ሰፊ ስለነበር ኢየሱስ ነጋዴዎቹን ያባረራቸው ከቤተ መቅደሱ አንደኛው ክፍል ውስጥ ነበር። ይህ ኢየሱስ በቤተ መቅደስ ላይ ያለውን ሥልጣን ያሳያል።
3. ኢየሱስ ሰኞ ግታ በቢታንያ ዕረፍት አደረገ፤ ግቲዎስ 21:17 እና ግርቆስ 11:19። ኢየሱስ ከተግውን ለቆ ወደ ቢታንያ የሄደው ለደቀ መዛሙርቱ ምግብና ማረፊያ ፈልጎ እንጂ ፈርቶ አልነበረም። አብዛኞቹ ምዕመናን ሌሊቱን ከከተማው ውጭ ያሳልፉ ነበር።
4. ግክለኞ ጥየት ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ለሰዓት አንድ ትምህርት አስተማራቸው፤ ግቲዎስ 21:20-22፤ ግርቆስ 11:20-25። የአይሁዶችን ሁኔታ በማስመልከት የተሰጠ ምሳሌ የእምነትንና የይቅርታን ትምህርት ለደቀ መዛሙርቱ አበረከተ።
5. በተለምዶ እንደምንመለከተው ግርቆስ 11:14 ጸሎት ብለን አንጠራውም፤ በይበልጥ መለኮታዊ ትዕዛዝ ይመስላል። በግርቆስ 11:22-23 ኢየሱስ ጸሎት መሆኑን ተረጉመው። ኢየሱስ ይህን ቃል የተናገረው መንፈስ ቅዱስ አነሣሥቶት ነበር።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱና ለተከታዮቹ ሥልጣን ሲጠፋ እኛም ይህንን ሥልጣን በመጠቀም ቤተ መቅደሱን እናንጸ።
2. በመንፈስ ቅዱስ ስንመራ እርሱ የጸለየውን ጸሎት መጸለይ እንችላለን።

ስልሳ አንደኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ግቲዎስ 21:23-22:14

መግቢያ

1. በዚህ ትምህርት ውስጥ ካሉት አራት ንግግሮች ሁለቱ በግርቆስና በሉቃስ ሊመዘገቡ፤ አራተኛው ንግግሮች የመዝገቡ ግቲዎስ ብቻ ነው።
2. እነኚህ ንግግሮች የተሰጡት በተቀደሰው ሳምንት ግክለኞ ልሳት በቤተ መቅደሱ በአንደኛው ክፍል ውስጥ ሳይሆን አይቀርም።

ማብራሪያ

1. የክህናት አለቆች፤ ዳሮችና ሽግግሌዎች ኢየሱስን ለጠየቁት ጥያቄ ቀጥተኛ የሆነ መልስ አልሰጣቸውም። ምክንያቱም ከዚህ ቀደም ጥሐንስ በግገባ መስከሮላቸው ሁኔታውን ተረድተው ስለነበር ነው። ግቲዎስ 21:23-27፤ ግርቆስ 11:27-33፤ ሉቃስ 20:1-8። ኢየሱስ እነርሱን የጠየቃቸውን ጥያቄ እንዲመልሱ አጥብቆ ጠየቃቸው፤ ግርቆስ 11:30።
2. የሁለቱ ልጆች ምሳሌ፤ በሰው ልብ ውስጥ ያለው ሐሳብ የሚገለጠው በመናገር ብቻ ሳይሆን በመታዘዝና በተግባር ጭምር መሆኑን ያስተምረናል። አንደኛው ልጅ በመጀመሪያ ከሠራው ስሕተት ንስሐ ገባ፤ ከዚያም የታዘዘውን ሄዶ በመሥራት ንስሐ መግባቱን በተግባር አረጋገጠ፤ ግቲዎስ 21:28-32።
3. ክፉዎቹ ገበሬዎች የአይሁድ መሪዎች ናቸው፤ ግቲዎስ 21:33-46፤ ግርቆስ 12:1-12፤ ሉቃስ 20:9-19። የወይኑ አትክልት ዓለም ነው። ኢየሱስን ባለወገዱት ጊዜ ሰውን ከአምላኩ የማስታረቁን ሥራ ለአሕዛብ እንደተሰጠ ምሳሌው ያስተምረናል።
4. የሠርጉ ልብስ ምሳሌ የሚያሳየው የመጨረሻው መለያየት የሚፈጸመው ንጉሡ ሊገባ መሆኑን ነው። በዚያ የመጨረሻው ፍርድ ጊዜ ምንም ዓይነት ምክንያት ከፍርድ ሊያድነን አይችልም፤ ግቲዎስ 22:1-14።
5. የእነዚህ የአራቱ ምሳሌዎች ትርጉም የአይሁድ መንግሥትን የሚመለከት ነው። የእግዚአብሔር ምርጥ ሰዎች የሆኑት የአይሁዶች አለማመን ለቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን ትልቅ ችግር ነበር፤ ሮሜ ከምዕራፍ 9 እስከ ምዕራፍ 11 ያለውን ተመልከት።

ማጠቃለያ

1. በሚያምኑና በማያምኑ መካከል የመለያየት ጊዜ እንደሚመጣ ኢየሱስ በያመለክታቸውም፤ ምርጫውን ለነርሱ ትቶላቸዋል።
2. በሕይወት እያሉ እግዚአብሔርን ያልተቀበሉት እርሱም በመጨረሻ አይቀበላቸውም።

ስልሳ ሁለተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 22: 15-46

መግቢያ

ኢየሱስን ያማሰናከያ ጥያቄ ለመጠየቅ ከሦስት የአይሁድ ቡድኖች የተውጣጡ ተወካዮች ነበሩ። እነርሱም ኢየሱስን ለማሰናከል እና ለመከሰስ ሦስት ልዩ ልዩ ጥያቄዎችን አቀረቡለት።

ማብራሪያ

1. ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን ሁለቱም ቡድኖች አይሁዶች ነበሩ። ልዩነታቸው የብሉይ ኪዳንን ክፍሎች በመተርጉም ረገድ አለመስማማታቸው ነው። የአራት ሕግ አዋቂዎች የብሉይ ኪዳንን ቃላትና ክፍሎችን መምህራን ተያይዘው የመጣውን ትንታኔ በመተርጎም የታወቁ ሰዎች ነበሩ።
2. የግብሩ ገንዘብ ጥያቄ ኢየሱስን ለማጥመድ የቀረበ ርምን የሚያመለክት ጥያቄ ነበር። አይሁዶች በዚያን ጊዜ በሮማውያን መንግሥት ሥር ነበሩ። ኢየሱስ ጥያቄአቸውን ሲመልስ በሮማውያን ገንዘብ መጠቀማቸው በሮም የባርነት ሥርዓት ሥር መሆናቸውን እንደሚያረጋግጥ እንደሚያረጋግጥ ይነግራቸዋል፤ ማቴ. 22:15-22፤ ማር. 12:13-17፤ ሉቃ. 20:20-26።
3. ስለ ትንሣኤ የጠየቁት ሰዱቃውያን ነበሩ። እነርሱም በትንሣኤ በመላዕክት፤ በመንፈስ፤ እንዲሁም ክላሪት በስተቀር በሌላው የብሉይ ኪዳን ክፍሎች እያምኑም ነበር። ስለዚህ ኢየሱስ ከሚያምኑበት ክላሪት መጽሐፍ ጠቅሶ ይመልሳላቸዋል፤ ማቴዎስ 22:23-33፤ ማርቆስ 12:18-27፤ ሉቃስ 20:27-39።
4. ማቴዎስ 22:34-40ና ማርቆስ 12:28-34 ክብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የተጠቀሱ ናቸው። ኢየሱስ ይህንን ጸሎት ሠርዞ የራሱ የሆነውን አዲስ አዋጅ እንዲያውጅ አይሁዶች ጠብቀው ነበር።

5. የኢየሱስ ጥያቄ የሳዊትን ልጅ ማንነት የሚመለከት ነው፤ ማቴዎስ 22:41-46፤ ማርቆስ 12:35-37፤ ሉቃስ 20:41-44። ይህ ልጅ ጌታ መባሉ ራሱ እግዚአብሔር መሆን እንዳለበት ያመለክታል፤ መዝሙር 109:1።

ማጠቃለያ

1. አይሁዶች ሊይዙት እንደሚፈልጉ አውቆ ኢየሱስ የልባቸውን ክፋት መስክሮባቸዋል።
2. ኢየሱስ ከመዝሙሮቹ አንዱን እንዲተረጉሙ አይሁዶችን ጠየቃቸው፤ እነርሱ ግን ግልጽ የሆነውን ትርጉም ሊነግሩት ፈቃደኛ አልሆኑም።

ስልሳ ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 23: 1-39

መግቢያ

1. በተቀደሰው ላምንት ማክለኛ ዕለት የተፈፀመውን ሁኔታ እንቅጥላለን።
2. ጠቅላላው ትምህርታችን በ7 ዋና ክፍሎች ክፍለነዋል፤ ከያዝነው ክ5ኛው ዋና ክፍል ጀከሚገኙት 8 ትምህርቶች ይህ 6ኛው ነው።

ማብራሪያ

1. ጸሐፊዎች የሚባሉት ብሉይ ኪዳንን በመገልበጥ ኃላፊነት ያላቸው ሰዎች ነበሩ። መጽሐፍትን የሚገለብጡት እነዚህ ሰዎች የቃላትን ትርጉም ጠንቅቀው የሚያውቁ ነበሩ። ሕግ አዋቂዎቹና ጸሐፊዎቹ ፈሪሳውያን ወይም ሰዱቃውያን ሊሆኑ ይችላሉ ነበር። አንዱ ቃል መያቸውን ሌላኛው አመለካከታቸውን ይጠቁማል።
2. ኢየሱስ በጻፈችና በፈሪሳውያን ላይ የተናገራቸው ወጥታዎች በኢየሩሳሌም በነበሩበት የመጨረሻዎቹ ቀናት ውስጥ ነበር፤ ማቴዎስ 23። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ሰባት ወጥታዎች አሉ። ወደፊት ስለማይቀርላቸው ፍርድ በግልጽ የሚያስጠነቅቃቸው ጊዜ ነበር።
3. የመበለቲቱን የሣንቲም ምፅዋት ማርቆስና ሉቃስ መዝግበውታል፤ ማርቆስ 12:41-44፤ ሉቃስ 21:1-4። ኢየሱስ ስላመሰገናቸው ሴቶች ሉቃስ ስንት ታሪክ ጽፏል? ታሪኩን ከማርቆስ 12:40 ጋር ማያያዙ የበለጠ ጠቃሚ ነው። የሃይማኖት መሪዎቹንና ይህንን መበለት አወዳድር።

4. በዚህ ወቅት እንዳንድ የግሪክ ሰዎች ከተማይቱን መጎብኘታቸውን የሚነግረን የሐንሰ ብቻ ነው፡ የሐንሰ 12:20-36። ኢየሱስ ሲወለድ ሰብዓ ሰንሰ መምጣታቸውን ማቲያስና ሉቃስ ነግረውናል። የግሪክ ሰዎችን ታሪክ ግን የሚሰጠን የሐንሰ ብቻ ነው።
5. እነዚህ ግሪኮች የአይሁድን ሃይማኖት በመቀበል የመሲሁን መምጣት የሚጠበቁ መሆን አላባቸው። ኢየሱስ ሰንት ጊዜ ከሰማይ ማረጋገጫ ድምፅ ለማን የሐንሰ 12:28።

ማጠቃለያ

ኢየሱስ ስለ ፍርድ የተናገረውን ለመሠረዝ፣ በሌላ መንገድ ለመተርጎም ወይም ለመዝሰል አንችልም። በማቴዎስ 23 የተገሰጹት አይሁዶች የኢየሱስን መልዕክት ሊቀበሉም ሆነ ሊያዳምጡም ፈቃደኞች አልነበሩም። አይሁዶቹንና ግሪኮቹን አወዳድር።

ስልሳ አራተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. በክፍል አምስት ካሉት 8 ትምህርቶች 6 አጠናቅቀናል።
2. አሁን ኢየሱስ በኢየሩሳሌም ከተማ ውስጥ ነው። ይህም ሳምንት ከኢየሱስ ስቅለት ወዲህ የመጨረሻው ሳምንት ነው። ለዚህ ሳምንት ወንጌላት የቱን ያህል ለፈ ሥፍራ እንደሚሰጡ አስተውል።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ እንደ ንጉሣቸው ሆኖ ወደ ከተማይቱ ገባ፣ ትምህርት 56። እካባቢውን ጎበኘ፣ ከዚያም ከአሥራ ሁለቱ ጋር ከከተማይቱ ወጥተው ወደ ቢታንያ ሄዱ። በተከታታይ ቀን ፍሬ የሌላትን የበለለ ዛፍ ያገኛል። 59ኛ ትምህርት።
2. ሰኞ ዕለት እንደገና ወደ ኢየሩሳሌም ይሄድና ቤተ መቅደሱን ለሁለተኛ ጊዜ ያነፃል። 60ኛ ትምህርት። ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ከቢታንያ ሲመለሱ የደረቀቸውን የበለለ ዛፍ አስተዋሉ። ደቀ መዛሙርቱ ስለ ጸሎት ትምህርትን ተማሩባት።
3. በተከታታይ ዕለት ማለት ማከሰኞ፣ የአይሁድ መሪዎች ኢየሱስን ስለ ሥልጣኑ በመጠየቅ ሊያጠምዱት ሞከሩ። 61ኛ ትምህርት። ኢየሱስም እነርሱ በእግዚአብሔር ፊት ሰላሳቸው አቋም በሦስት ምሳሌዎች ይመልሰላቸዋል። ምሳሌዎቹም፡- ስለ ሁለቱ ልጆች፣ ስለ ከቱዎች ገበሬዎችና ስለ ሠርጉ ልብስ ነበሩ።

4. ከዚህ በኋላ ኢየሱስን ሦስት ጥያቄዎች ይጠይቁታል። ጠያቂዎቹም እንደ ከፈረሳውያን፣ እንደ ከሰዱቃውያን፣ እንደ ደግሞ ከሕግ አዋቂዎች ናቸው። 62ኛ ትምህርት። ስለ መዝሙር ምዕራፍ 109 ኢየሱስ ለጠየቃቸው ጥያቄ መልስ ለመስጠት ፈቃደኞች አልሆኑም።
5. በኢየሩሳሌም የሚኖሩት የአይሁድ መሪዎች ለማመን ፈቃደኛ ባለመሆናቸው ኢየሱስ ይፈርድባቸዋል። የእነርሱን ባሕር ከእንደ አይሁዳዊት መበለት ጋር ያወዳድራል። 63ኛው ትምህርት።

ማጠቃለያ

1. ስለ ተፈፀሙት ነገሮች እጠቃላይ ሐሳብን ማግኘት በጣም አስፈላጊ ነው።
2. እያንዳንዱ ታሪክ በተለያዩ ወንጌላት ውስጥ በየትኛው ቦታ እንደሚገኝ አጥና።

ስልሳ አምስተኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

1. ፈተናው ተማሪዎቹን ሁሉ ሊረዳ ይገባል። ማንም ሰው 100% ወይም ከ50% በታች ማርክ ሊያገኝ አይገባም።
2. ትክክለኛ ስለሆነው መልስ ከርከር እንዳይኖር እያንዳንዱ ጥያቄ እንደ መልስ ብቻ ይኮረው።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ በኢየሩሳሌም በነበረባቸው በነዚህ የመጨረሻዎቹ ቀናት ውስጥ ከማን ጋር ተነጋገረ? ኢየሱስ ያስተማራቸውን ግለሰቦችና ቡድኖች ዝርዝር ሰብሰብ። ለእያንዳንዳቸው ምን ተናገረ? መናገሩስ ለምን አስፈለገ?
2. በሕዝቡ ዘንድ የነበረውን የኢየሱስን መልካም ስም ለማጥፋት አይሁዶች ምን አደረጉ? ምን ምን ጥያቄዎችን ጠየቁ? ኢየሱስን ለማጥመድ የሞከሩት የተለያዩ ቡድኖች እነማን ነበሩ? ለምንስ አሳለሩትም? ወይም አልወገሩትም?
3. ኢየሱስ ራሱንና ትምህርቱን ከወጥመዳቸው የተከላከለው እንዴት ነበር? ኢየሱስ የጠላቶቹን ንግግር አልተቃረነም! ወይም እንድም ስሕተት ሳይታረም እንዲያልፍ

አልፈዋልም ነበር። ነገር ግን የጊወራውን ለግብራራትና ያልገባቸውንም ለግስረዳት ይጥር ነበር።

4. ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ምን አደረገ? እነርሱን ግስተማር ቀጠለ። ያስተማራቸው ትምህርት በገሌላ ካስተማራቸው ትምህርት የሚለየው በምን ነበር? ምን ምን ነገሮችን አስተማራቸው?
5. ኢየሱስ መሢህ መሆኑን ግስታዊት የቀጠለው እንዴት ነበር? ኢየሱስ ግንኙነቱን እንዲረዱ በምሳሌና በንግግር አስረዳቸው። ይህንን ለሰሙት ሁሉ ግልጽ ለማድረግ ምን ምን ነገሮችን ሠራ?

ማጠቃለያ

1. ፈተናውን ወዲያውኑ አርም። ፈተናው ተማሪውንም አስተማሪውንም ሊረዳ ይገባል።
2. ታማኝነትን መግር ከዚህ ኮርስ ውስጥ አንዱ ክፍል ነው። ስለዚህ ግንኛውም ዓይነት ኩረጃ ግለት ከጓደኛ ወይም ከግስታዊኛ መቅዳት ሊወገዝ ይገባል።

ስልሳ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 24: 1-25: 46

መግቢያ

1. አሁንም በመጨረሻው ሳምንት ማክሰኞ ዕለት የሆነውን መግር እንቀጥላለን። ከማቴዎስ ምዕራፍ 21 ጀምሮ የተመዘገበት ነገሮች ሁሉ የተፈፀሙት በዚሁ ቀን ነው።
2. የኢየሱስ ጥፋት እግዚአብሔር በከተማይቱ ነዋሪዎች ላይ እንደሚሰጠው የመጨረሻ ፍርድ ዓይነት ነው።

ማብራሪያ

1. ኢየሱስ ስለ ኢየሩሳሌም ጥፋት የተናገረው በደብረ ዘይት ተራራ ላይ ሆኖ ነበር። በማቴዎስ 24:1-28፤ ግርቀስ 13:1-23፤ ሉቃስ 21:5-24። ኢየሱስ ይህንን የተናገረው በ33 ዓ.ም. ሲሆን የከተማይቱ መደምሰስ የተፈፀመው በ70 ዓ.ም. ነበር፤ ይህም ግለት ኢየሱስ ከተናገረ ከ35 ዓመት በኋላ ነው። የፊተኛው ንግግር ከዳግም ምዕክት ጋር የተያያዘ ነው። ማቴዎስ 24:28-51፤ ግርቀስ 13:23-37፤ ሉቃስ 21:24-36። ኢየሱስ በአንድ ጊዜ ትምህርት በሁለት የተለያዩ ርዕሶች ላይ

አስተምርኦል፤ ስለዚህ ለየብቻ ተመልከታቸው እንጂ አታደባልቃቸው። እዚህ ላይ ያስተማረው በሙሉ ስለ ዳግም ምዕክት አይደለም።

2. እነዚህ ሦስት ምሳሌዎች የሚገኙት በማቴዎስ ወንጌል ውስጥ ብቻ ነው፤ የመጀመሪያውም ስለ እሥሩ ደናግልት ነው። ማቴዎስ 25:1-13። የመጨረሻው ወላኝ ወቅት ደርሷል የሚል ማስጠንቀቂያ እስከገንሰማ እንዝናናለን የሚሉ ይኖራሉ፤ ግን ለመዘጋጀት ፈቃደኛ ስላልሆኑ በውጭ ይቅራሉ።
3. የመከሊቶቹ ምሳሌ በማቴዎስ 25:14-30 ይገኛል። የመጀመሪያው የመከሊቱ ትርጉም የአይሁድን መንግሥት ያመለክታል። የምሥራቹን ዜና የማላወቅ ኃላፊነት ተሰጥቷቸው ነበር። ነገር ግን እነርሱ ይህን ኃላፊነት ስላልተጠቀሙበት ለእሕዛብ ተሰጠ።
4. የበጎቹና የፍየሎቹ ምሳሌ። ማቴዎስ 25:31-46። የእግዚአብሔር ፍርድ ግለሰቦችን ብቻ ሳይሆን መንግሥታትንም ይመለከታል። «የሰው ልጅ» ተብሎ የተጠራው ኢየሱስ ነው። እርሱም የዚህ ትውልድ ዳኛ ነው።

ማጠቃለያ

ኢየሱስ እነዚህን ምሳሌዎች ለደቀ መዛሙርቱ ሰጣቸው። ይኸውም ኢየሱስ ይሆናሉ ብሎ የተናገራቸው ነገሮች በሚፈፀሙበት ጊዜ መደናገጥ እንዳይገጥማቸው ነበር። እነዚህን ምዕራፎች ከዮሐንስ ምዕራፍ 13-17 ካሉት ምዕራፎች ጋር እዛምድ።

ስልሳ ሰባተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 26: 3-16

መግቢያ

1. ይህ ትምህርት ከዚህ መጽሐፍ ውስጥ በ7 ዋና ዋና ክፍሎች ከተከፈሉት ትምህርቶች የአምስተኛው ክፍል የመጨረሻ ትምህርት ነው።
2. ኢየሱስን ለማጥፋት የአይሁድ ሸንጎ ያወጣውን ዕቅድ ሦስቱ ወንጌላት መዝግበውታል። ረቡዕ ዕለት ኢየሱስ ከከተማው ውጭ የቆየ ይመስላል።

ማብራሪያ

1. በስልሳ ስድስተኛው ትምህርት ውስጥ የተፈፀመው ታሪክ መቼ እንደነበረ ማቴዎስ ጠቅሷል። ማቴዎስ 26:2። ይህም ከፋሊካ ሁለት ቀን አስቀድሞ ነበረ። ግርቀስ

14:1። ሉቃስ ቀናቱን አልመዘገበም። ይህ ሦስተኛ ፋሲካ በመሆኑ የኢየሱስ የአገልግሎት ዘመን ሦስት ዓመት ገደማ መሆኑን እንገምታለን።

2. በበዓሉ ወቅት ኢየሱስ የሠራውና ያስተማረው በዓሉን ለማክበር የተሰበሰቡትን በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች ስሜት ስቦ ነበር። እነኚህ ሰዎች ኢየሱስ ላስተማረውና ለሠራው ሥራ ምስክርነት ስለሆኑ የአይሁድ መሪዎች ፈርተዋቸው ነበር።
3. ከቀብሩ በፊት ማርያም ኢየሱስን ሽቶ እንደቀበላቸው ማቴዎስና ማርቆስ መመዝገባቸውን አስተውለው ማቴ.26:6-13፤ ማር.14:3-9። ማቴዎስና ማርቆስ የመዘገቡት ታሪክ የተለያየ ቢሆንም ሁለቱም ታሪክ የተፈጸመበት ቦታ ቢታገኝ ነበር፤ 56ኛውን ትምህርት ተመልከት።
4. ይሁዳ በኢየሱስ እቅድ ስላልተስማማ ለአይሁድ አሳልፎ ሰጠው፤ ማቴዎስ 24:14-16፤ ማርቆስ 14:10-11፤ ሉቃስ 22:3-6። ይሁዳ የፈለገው መስቀል የሌለው መንግሥት ነበር። ስለ ይሁዳ መንፈሳዊ ሕይወት መከራከር አያስፈልገንም፤ አልተገለጠልንምና።
5. የገዥዎቹ ዕቅድ ኢየሱስን ከበዓሉ ውጭ ለመያዝ ነበር፤ ሉቃስ 22:3-6። ኢየሱስም በዚያን ጊዜ እንደሚገድሉት ያውቅ ነበር። አይሁዳውያን ኢየሱስን ስላልተቀበሉ ጥፋተኞች ነበሩ፤ ሆኖም የእነርሱ መሢሁን ያለመቀበል የእግዚአብሔርን እቅድ አላበላሸውም።

ማጠቃለያ

1. እግዚአብሔር ሰዎች ሲተባበሩትም ይሠራል፤ ላይተባበሩትም ይሠራል። በሁለቱም ሁኔታዎች ይጠቀማል።
2. ሲፈጸም ያለው ሁሉ በአጋጣሚ እንደማይፈጸም ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ በገልጽ ነግሮአቸው ነበር።

ስልሳ ስምንተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 26:17-25

መግቢያ

አሁን ከትምህርታችን ስድስተኛውን ክፍል እንጀምራለን። በዚህ ክፍል ስምንት ትምህርቶች አሉ። በመስቀሉ ላይ ካሉት 7 ቃላት በቀር 52 የተለያዩ ሁኔታዎች ይገኙበታል። እነርሱም በቅንፍ ውስጥ ባሉ ቁጥሮች ይለያሉ።

1. ከ68ኛው ትምህርት እስከ 77ኛው ትምህርት ድረስ የተፈጸሙት ታሪካዊ ነጥቦች ሁሉ የተፈጸሙት በተቀደሰው ሳምንት ሐሙስና ዓርብ ነበር። ዓርብ ዕለት ኢየሱስ በቢታንያ

የቆየ ይመስላል። ጌቲሴማኒና ጎልጎታ ሁለቱም ለከተማው ቅርብ ነበሩ። የቀረው ታሪክ ሁሉ የተፈጸመው በከተማው ውስጥ ነው።

2. 1/ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን የፋሲካን በዓል እንዲያዘጋጁ ላካቸው፤ ማቴ.26:17-19፤ ማር.14:12-16፤ ሉቃ.22:7-13። ይህ የሆነው ሐሙስ ወይም ምናልባት ረቡዕ ዕለት ነበር።
- 2/ በበዓሉ ዕለት ኢየሱስ የደቀ መዛሙርቱን እግር አጠበ። የእግር ማጠቡን ሥነ ሥርዓት የመዘገበው ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 13:1-17።
3. ኢየሱስ የፋሲካው በግ በታረደበት ወቅት ዓርብ ዕለት ሞተ።
- 3/ እንጀራውን የቀረሰው ሐሙስ ማታ ነበር፤ ማቴዎስ 26:26፤ ማርቆስ 14:22፤ ሉቃስ 22:19።
- 4/ ኢየሱስ አሳልፎ የሚሰጠው ከደቀ መዛሙርቱ መካከል አንዱ እንደሆነ ለደቀ መዛሙርቱ ነግሮአቸው ነበር፤ ማቴዎስ 26:21፤ ማርቆስ 14:18፤ ሉቃስ 22:21፤ ዮሐንስ 13:21።
4. 5/ የደቀ መዛሙርቱን ጥያቄ የሚነግሩን ማቴዎስና ማርቆስ ብቻ ናቸው፤ ማቴዎስ 26:22-25፤ ማርቆስ 14:19።
- 6/ ኢየሱስ አሳልፎ የሚሰጠው ይሁዳ መሆኑን እንደገለጸ የሚነግረን ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 13:26-27። ዮሐንስ ከኢየሱስ ጎን ተቀምጦ ስለተገኘ ለዚህ ነገር ምስክር ነበረ።
5. 7/ ይሁዳ ከእራት በኋላ መሄዱን የሚነግረን ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 13:30። ይህ ነጥብ ኢየሱስ የይሁዳን እግር ማጠቡን ያመለክታል፤ ሆኖም ይሁዳ የሄደው የቃል ኪዳን ሥርዓት ከመፈጸሙ በፊት ላይሆን አይቀርም፤ ነገር ግን ከሉቃስ 22:21 አነፃፀር።

ማጠቃለያ

1. እራት ዘጸአት ምዕራፍ 12 በገፁሕ ከብት ደም መፍሰስ አማካኝነት የሚገኘውን ደገንነት ሥዕላዊ በሆነ መንገድ ያሳየናል።
2. ኢየሱስ የክርስቲያኖች ፋሲካ ነው፤ 1ኛ ቀርንቶስ 5:7። ኢየሱስ ነፍሱን አሳልፎ የሰጠው ልክ የፋሲካ በጎች በሚሰጠበት ጊዜ ነበር፤ ማርቆስ 15:33።

ስልሳ ዘጠነኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 26: 34-44

መግቢያ

1. ማክሰኞ ከሰዓት በኋላ እስከ ሐሙስ ግታ ድረስ ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ብቻ ነበር።
2. ከሆኑት ነገሮች አንዳቸውም እንዲገባሉ አልሆኑም፤ ሊሆን ያለውን ነገር ኢየሱስ ቀድሞ ያውቅ ነበር። ሁሉም ነገር የተፈፀመው እርሱ እንዳቀደው ነበር።

ማብራሪያ

1. 8/ ኢፕሮስ በዚያን ጊዜ የሆነውንና የሚሆነውን ነገር በግልጽ ስላልተረዳ ኢየሱስ ያስጠነቅቀዋል፤ ማቴዎስ 26:34፤ ማርቆስ 14:30፤ ሉቃስ 22:34፤ ዮሐንስ 13:38።
- 9/ ከዚያ በኋላ የጌታ እራት በኢየሱስና በደቀ መዛሙርቱ መካከል ይከበራል፤ ማቴዎስ 26:27-28፤ ማርቆስ 14:23-24፤ ሉቃስ 22:17፤ ዮሐንስ ይህን አልመዘገበም።
2. 10/ ከእራት በኋላ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጣቸው ትዕዛዝ እለ። ይህን የሚመዘግበው ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 14:16። ይህ ኢየሱስ ከመያዙ ጥቂት ሰዓት በፊት በመጨረሻው ምሽት የተናገረው ነው።
- 11/ ከዚህ በኋላ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ጸለየላቸው፤ ዮሐንስ 17።
3. 12/ ኢየሱስና ደቀ መዛሙርቱ ከከተማው ከመውጣታቸው በፊት ከመዝሙረ ዳዊት አንዳንድ መዝሙሮችን ዘመሩ፤ ማቴዎስ 26:30፤ ማርቆስ 14:26። የጌታህን እትክልት በታ ወይራ ዛፍች ያሉት ከከተማው በስተምሥራቅ ወጣ ብሎ የሚገኝ ሥፍራ ነበር።
4. 13/ ኢየሱስ በጌታህን ያደረገውን ጸሎት አራቱም ወንጌላት መዝገበዋል፤ ማቴዎስ 26:37፤ ማርቆስ 14:33፤ ሉቃስ 22:39፤ ዮሐንስ 18:1። ኢየሱስ የተያያዘው ይህ ጉዞ ትክክለኛ መሆኑን ማረጋገጥ ስላስፈለገው ወደ ጸሎት ሥፍራ ሄደ። የታቀደለትን ብቻ ለማከናወን ፈልጎ ነበር።
5. ኢየሱስ ሦስት ጊዜ ከጸለያቸው ጸሎቶች መንገዱን ለማረጋገጥ እንደተጠቀመባቸው እንረዳለን፤ ማቴዎስ 26:39-44፤ ማርቆስ 14:36-39፤ ሉቃስ 22:44። ከደቀ መዛሙርቱ ሦስቱ እንቅልፍ ይዟቸው የነበሩት በቦታው በመገኘታቸው ስለሁኔታው ሊመሠክሩ ይችሉ ነበር።

ማጠቃለያ

ከትንሣኤ በኋላ ኢየሱስ እንደገና ደቀ መዛሙርቱን በማስተማር 40 ቀናት ያህል አላልፏል። በዮሐንስ 14:17 ያስተማራቸውን በበለጠ አስረድቷቸው ይሆን?

ስባኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 26: 40-57

መግቢያ

ይህ ትምህርት ስለ ኢየሱስ ሞትና ቀብር ከሚያወላው በክፍል ስድስት ውስጥ ካሉት 8 ትምህርቶች ሦስተኛው ትምህርት ነው። ትምህርቱ በጌታህን የእትክልት በታ ውስጥ በተፈፀመው ሁኔታ ላይ ያተኩራል። ይህ ሁሉ የተፈፀመው ሐሙስ ዕለት ከመያዙ ጥቂት ሰዓታት በፊት ነበረ።

ማብራሪያ

1. 15/ ኢየሱስ እንዳላበውና የሚያጽናና መልእክ እንደመጣለት የጠቀሰው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 22:43-44። ከመጀመሪያ ፈተናው በኋላ ከሆነው ነገር ጋር አገናዝብ፤ ማርቆስ 1:13።
- 16/ በዚያ የጸሎት ሰዓት ብዙውን ጊዜ ሦስቱም ደቀ መዛሙርት በእንቅልፍ ላይ ነበሩ፤ ማቴዎስ 26:40-45፤ ማርቆስ 14:37-41፤ ሉቃስ 22:45-46።
2. 17/ ይሁዳ ሕዝብ የማይበዛበትን አካባቢ አጋጣሚ አድርጎ ኢየሱስን አላልፎ ለመስጠት ወደ ጌታህን መጣ፤ ማቴ.26:47-50፤ ማርቆስ 14:43-44፤ ሉቃስ 22:47።
- 18/ ኢየሱስ ለምን ሲይዙት እራሱን ለማዳን እንደማይከላከልና እንደማያጠቃ ጴጥሮስ ሊገባው ስላልቻለ እራሱ ማጥቃት ጀመረ፤ ማቴዎስ 26:51፤ ማርቆስ 14:47፤ ሉቃስ 20:50፤ ዮሐንስ 18:10።
3. 19/ ኢየሱስ የማላኮስን ጆሮ እንደፈጠሰ የሚጠቅሰው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 22:51። ምናልባት ሉቃስ ይህንን የመዘገበው የሕክምና ዶክተር ስለሆነ ይሆናል፤
- 20/ አሁን ደቀ መዛሙርቱ ሊያደርጉት የሚችሉት መሸሽ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 26:56፤ ማርቆስ 14:50። ኢየሱስ ባለው ሥልጣንና ኃይል ደቀ መዛሙርቱ እንዳሰቡት ለመጠቀም አልፈቀደም።

4. 21/ ምንም እንኳን ሐና በሮማውያን መንግሥት ተገዶ ከሊቀ ካህንነቱ ቢወርድም ከፍ ያለ ሥልጣን ነበረው፤ ዮሐንስ 18: 12-13። ኢየሱስ በመጀመሪያ የተወሰደው ወደ ሐና ነው።
5. 22/ ቀያፋ በኋላ የሐናን ሴት ልጅ እግብቶ ከ18-36 ዓ.ም. ድረስ ይህንን ሥልጣን ይዞ ነበር፤ ዮሐን. 4: 6። ቀያፋ ዋና እገልግሎቱ በሃይማኖት ረገድ ሳይሆን በእገር እስተዳደር እኳያ ነበረ፤ ማቴዎስ 26: 57፤ ማርቆስ 14: 53፤ ሉቃስ 22: 54፤ ዮሐንስ 18: 15።

ማጠቃለያ

1. በኢየሱስ ላይ የተረፀመው ሁሉ ይሁዳ በሠራው ተገዝሏል ወይም በአይሁዶች አስገዳጅነት የተረፀመ ሳይሆን ኢየሱስ ራሱ እያንዳንዱን እርምጃ በፈቃዱ እንዲፈፀም መረጠ።
2. ደቀ መዛሙርቱ እራሳቸው እንኳ ኢየሱስ ድል በመስቀል እንዴት እንደሚያገኝ መረዳት አልቻሉም ነበር።

ሰባ አንደኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. እስካሁን ከ68-70 ትምህርት በዚህ ክፍል እንግራለን ካልነው 52 ነጥቦች 22ቱን ተመልክተናል።
2. እስካሁን ከተግርፍቸው አምስት ክፍሎች ዋና ዋናዎቹን ከ66ኛው ትምህርት እስከ 70ኛው ትምህርት የተረፀሙትን ጨምረህ ከልሳቸው።

ማብራሪያ

1. 66ኛው ትምህርት ግለት ከክፍል አምስት 7ኛው ትምህርት ኢየሱስ ከደብረዘይት ተራራ ሆኖ ስለ መመለሱና ስለ ኢየሩሳሌም ፍርድ ይነገረናል። ኢየሱስ እነዚህን ሁለቱን ሁኔታዎች በማስመልከት ሦስት ምሳሌዎችን ሰጥቷል። ምሳሌዎቹ የኢየሱስን ሐሳብ የሚገልጹና ማስጠንቀቂያዎች ናቸው።
2. አይሁዶችና ይሁዳ የኢየሱስን መታሠር እነርሱ ያቀዱት መስሎአቸዋል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር የራሱን እቅድ ለመፈፀም በእነርሱ ያለመታዘዝ ይጠቀማል። እግዚአብሔር ምርጫቸውን እንዲፈፀሙ አላስገደዳቸውም፤ ነገር ግን ከቶ ዕቅዳቸውን ራሱን ወደሚጠቅም ነገርለወጠው።

3. በ68ኛው ትምህርት ላይ ከፍል ስድስትን ጀምረናል። በዚህ 68ኛው ትምህርት ውስጥ ሰባት ነጥቦች አሉን፡-

- 1/ ለፋሲካ የተደረጉ ዝግጅቶች፤
- 2/ ኢየሱስ የደቀ መዛሙርቱን እግር ማጠቡ፤
- 3/ የምሽቱ እራት፤
- 4/ ኢየሱስ ለይሁዳ የሰጠው ማስጠንቀቂያ፤
- 5/ የደቀ መዛሙርቱ ጥያቄ፤
- 6/ ኢየሱስ ለይሁዳ የሰጠው ምልክት፤
- 7/ የይሁዳ ወጥቶ መሄድ።

4. በ69ኛው ትምህርት ውስጥ ተጨማሪ 7 ነጥቦች አሉን፡

- 1/ ለኢፕሮስ ማስጠንቀቂያ መስጠት፤
- 2/ የቃል ኪዳን እራት፤
- 3/ የኢየሱስ ትምህርት ግለት ዮሐንስ 14-16፤
- 4/ የኢየሱስ ጸሎት፤ ዮሐንስ 17፤
- 5/ መዝሙሩ፤
- 6/ በጌቲሴማኒ የኢየሱስ ሐዘን፤
- 7/ ሦስት ጊዜ የተደረገው ጸሎት።

5. ከዚህ በኋላ የምናገኛቸው ነጥቦች፡

- 1/ የመልአክ መታየት፤
- 2/ የደቀ መዛሙርቱ ማንቀሳፋት፤
- 3/ የይሁዳ ኢየሱስን አሳልፎ መስጠት፤
- 4/ ኢፕሮስና ሚልኮስ፤
- 5/ የሚልኮስ መፈወስ፤
- 6/ ደቀ መዛሙርቱ ትተውት ስለመሄዳቸው፤
- 7/ ኢየሱስ በመጀመሪያ ወደ ሐና፤ ከዚያም ወደ ሐና አማት ወደ ቀያፋ መወሰዱ።

ማጠቃለያ

1. በመጀመሪያ የክፍል 5 እና የክፍል 6 ዋና ዋና ሃሳቦች ምንና ምን እንደሆኑ ለመረዳት ሞክር።
2. ምንም እንኳን ከፍል ስድስት ብዙ የተረፀሙ ነጥቦች ቢኖሩትም ታሪኩ እየቀጠለ በሄደ ጊዜ ምን ምን እንደተረፀመ ለመከታተል ሞክር።

ሰባ ሁለተኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

1. ፈተናው ለማጥናት የሚረዳህ እንጂ አንተን ለማስቸገር የተዘጋጀ ወጥመድ አለመሆኑን አስታውስ።
2. ፈተናህ ለታማኝነትህም መፈተኛ በሌህን ራስህን ለማታለል አትሞክር።

ማብራሪያ

1. ስለያንዳንዱ ዋና ክፍል አጠቃላይ ይዘት በርካት ያሉ ጥያቄዎች ሊጠየቁ ይገባል። እስካሁን የተመለከተናቸውን ስድስት ክፍሎች የእያንዳንዳቸውን ጠቅላላ ይዘት መረዳት አስፈላጊ ነው።
2. አንዱን ክፍል ከሌላው ክፍል የሚለዩትን ነጥቦች አጥና። እነዚህ ነጥቦች ምን እንደሆኑና ለምን እንደተመረጡ መጠናት አለበት። የክፍሉ አጠቃላይ ዓላማ የእያንዳንዱን ክፍል ትርጉም ይቆጣጠራል።
3. በክፍል ስድስት ውስጥ ያሉትን ነጥቦች ቅደም ተከተል ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነው። የታሪካዊ ነጥቦች የአመጣጥ ተራ በጥንቃቄና በትክክል እንዲታወቅ በርካታ ጥያቄዎችን ጠይቅ። ጥያቄዎችን በተለያዩ መንገድ አቅርብ።
4. በመጨረሻዎቹ አምስት ትምህርቶች ማለት ከ66ኛው እስከ 70ኛው ትምህርት ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ምን ምን እንዳደረገላቸው፣ ምን ምን እንዳስተማራቸው፣ ምን ምን ምልክት እንዳላያቸው፣ ምን ማስጠንቀቂያ እንደሰጣቸውና ሰሜታቸው ምን እንደነበር ጠይቅ።
5. ኢየሱስ ለአይሁዶች በምን ሁኔታ ማስጠንቀቂያ ሰጣቸው? በምን ሁኔታ አስተማራቸው? ሰሜታቸው ምን ነበር? ለደቀ መዛሙርቱስ ስለ አይሁዶች ምን ነገራቸው? አይሁዶች ኢየሱስን በመቃወም ምን እርምጃ ወሰዱ?

ማጠቃለያ

1. ፈተናው እንዳለቀ ወዲያውኑ አርመው። ስሕተቶች ከተሠሩ ወዲያውኑ እርማት በማድረግ ለተማሪዎቹ አስረዳቸው።

2. ጥያቄዎቹ ወይም መልሶቹ ግልጽ ካልሆኑ ለምን እንደዚህ እንደሆኑ እወቅ። ከፈተናው ሁሉም ትምህርት እንዲያገኙ አድርግ።

ሰባ ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 26:57-27:3

መግቢያ

ይህ ትምህርት በክፍል ስድስት ውስጥ 4ኛው ትምህርት ነው። በዚህ ትምህርት ውስጥ ስድስት ነጥቦች ሲኖሩን ቁጥራቸው 23-28 ነው። እነዚህም የተፈፀሙት ሐሙስ ሌሊት ከ6 እስከ 11 ሰዓት ባለው ጊዜ ነበር።

ማብራሪያ

1. 23/ ደቀ መዛሙርት ሁሉ ሲሸጉ ሲጥሩ ግን ኢየሱስን ለመከተል ዝግጁ ነበር፤ ማቴዎስ 26:58፤ ማርቆስ 14:54፤ ሉቃስ 22:25፤ ዮሐንስ 18:15። ሲጥሩ ደፋር ነበር፤ ሆኖም ኢየሱስ የሚያደርገው ነገር ስላልገባው እምነቱ ጽኑ አልነበረም። በዚያን ጊዜ ቀያፋ እንደ ጻኛ ነበር።
2. 24/ ቀያፋ ኢየሱስን መሲህ ሆኖ ስለሠራው ሥራ ለጠየቀው ጥያቄ መልስ እንዲሰጥ አስገደደው፤ ማቴዎስ 26:63፤ ማርቆስ 14:61። ኢየሱስ እግዚአብሔር ነኝ አላለም ማለት ፍጹም አይቻልም። አይሁዶችም የከሰሱት በዚሁ ምክንያት ነበር።
3. 25/ በሚደበደብበት ጊዜ የተናገረውን ይክዳል ብለው ተስፋ አድርገው ይሆን? ማቴዎስ 26:66-67፤ ማርቆስ 14:64-65፤ ሉቃስ 22:63-65። የአይሁድ መሪዎች ኢየሱስን ምን እንደሚያደርጉት አላወቁም።
- 26/ ሲጥሩ የነበረው ድፍረት ጠፍቶ ኢየሱስን ካደው፤ ማቴዎስ 26:69-75፤ ማርቆስ 14:66-72፤ ሉቃስ 22:54-62፤ ዮሐንስ 18:17-27።
4. ሲላጠስ የሮም መንግሥት ወኪል ስለነበረ ምንም እንኳን አይሁዶች ቢጠሉትም እንዲያከብሩት ይገደዱ ነበር፤ ማቴዎስ 27:1-2፤ ማርቆስ 15:1፤ ሉቃስ 23:1፤ ዮሐንስ 18:28።
5. 28/ ይሁዳ ሐሳቡን መቀየሩን የጠቀሰው ማቴዎስ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 27:3። ኢየሱስን ለመያዝ አይሁዶች ዕቅድ ስለነበራቸው ይሁዳ አላሳላቃቸውም ነበር፤ ስለዚህ ምሕረት መጠየቅ የነበረበት እነርሱን ሳይሆን ኢየሱስን ነበር።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ራሱን በመስወር ከዚህ ሁሉ ችግር ሊያመልጥ ይችል ነበር፤ ታዲያ ይህን ሁሉ ፈተና ለምን ተቀበለ?
2. ደቀ መዛሙርቱ እንኳን ይህንን ጉዳይ ባለመረዳታቸው ምክንያት ኢየሱስን በጣም ሳያሳዝኑት እልቀሩም።

ሰባ አራተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 18:29-19:13

መግቢያ

በዚህ ትምህርት ውስጥ ስምንት የተለያዩ ነጥቦች አሉን፡ እነርሱም፡- ከ29-36 ያሉት ነጥቦች ናቸው። በመጀመሪያዎቹ ሦስት ነጥቦች ዲላሞስን እናገኛለን። በቀሩት አምስት ነጥቦች ደግሞ ኢየሱስ በዲላሞስና በሄሮድስ ፊት ቀርቦ እናያለን። ማናቸውም ወንጌላት ስምንቱንም ነጥቦች በሙሉ አልመዘገቡም። አብዛኛውን ነጥብ የመዘገበው ዮሐንስ ነው።

ማብራሪያ

1. 29/ ዲላሞስ የርም መንግሥት ተወካይ እንደመሆኑ አንድ ነገር መፈፀም ነበረበት፤ ዮሐንስ 18:29-32።
- 30/ ሰዎቹ ኢየሱስን እንዲደግፉት ሞከረ ስላልተሳካለት ኢየሱስን ለማነጋገር ተመለስ፤ ዮሐንስ 18:33-40። ይህም ስላልተሳካለት ኢየሱስን በሌላ እሥረኛ ለመለወጥ ሞከረ።
2. 31/ ኢየሱስን ያለርሳራጌ በማስገረፍ የሕዝቡን ርሳራጌ ለማነግሣት ሞከረ፤ ማቴ. 27:26፤ ማር. 15:15፤ ዮሐ. 19:1። ይህ የተፈፀመው በሉቃስ ምዕራፍ 23 በቁጥር 25 በቁጥር 3 መካከል ነበረ። ከሁሉም ወንጌላት ዮሐንስ የበለጠ ዝርዝር ሃሳብ ይሰጠናል፤ የዐይን ምስክር ነበርና።
3. 32/ ዲላሞስ በእይሁዶች ተናዶ ስለነበር ኢየሱስን እንደ ንጉሣቸው አድርጎ በማላየት ያፈዝባቸዋል፤ ማቴዎስ 27:29፤ ማርቆስ 15:17፤ ዮሐንስ 19:2።
- 33/ የእይሁዶችን ንዴት የሚያበርድላቸው መስሎት እንደገና ኢየሱስን በፈታቸው አቀረበው፤ ዮሐንስ 19:5።

4. 34/ ከዚያ በኋላ እይሁዶች ዲላሞስን ለማስደሰት በኢየሱስ ላይ የፖለቲካ ክስ አቀረቡ፤ ማቴዎስ 27:11፤ ማርቆስ 15:2፤ ሉቃስ 23:2።
- 35/ ዲላሞስ ኢየሱስን ወደ ሄሮድስ እንደላከው የመዘገበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 23:6-11።
5. 36/ ሄሮድስ ምንም ነገር ለመሥራት ሥልጣን ስለሌለው፤ ኢየሱስን መልሶ ወደ ዲላሞስ ላከው፤ ዮሐንስ 19:14። ዲላሞስም የተደበደበውንና የተጎላቆለውን ኢየሱስን እንደገና ንጉሣችሁ ነው በማለት በእይሁዶች ላይ ያፈዝ ነበር።

ማጠቃለያ

1. ዲላሞስ ካደረገው ሁሉ አንድም ነገር ተገዶ አላደረገም ነበር። እንዚአብሔር የዲላሞስን የተሣሣተ ተግባር ለክብሩ ተጠቅመበት።
2. ይህ ትምህርት በፊልጵ.2:8 ውስጥ ያለውን የጳውሎስን ቃል በከፊል ይገልጻል።

ሰባ አምስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 27:15-37

መግቢያ

በክፍል ስድስት ካሉት 8 ትምህርቶች 6ኛ በሆነው በዚህ ትምህርት ውስጥ 9 ነጥቦች እናገኛለን ማለት ከ37-45 ዘጠኙም በማቴዎስ የተመዘገቡ ናቸው። ዮሐንስ አራቱን መዝግቧል፤ የተቀሩት ሁለቱ ወንጌላት ደግሞ እያንዳንዳቸው ስድስት ስድስት መዝግበዋል።

ማብራሪያ

1. 37/ አንድ ጊዜ ዲላሞስ ኢየሱስን ሊፈታው ፈለገ፤ ሆኖም ሕዝቡ ሐሳቡን አልተቀበሉትም፤ ማቴዎስ 27:15፤ ማርቆስ 15:16፤ ሉቃስ 23:17፤ ዮሐንስ 19:12።
- የሚከተሉት ሦስት ነጥቦች የሚገኙት በማቴዎስ ብቻ ነው፡-
- 38/ የዲላሞስ ሚስት መልዕክት ትልክሰታለች፤
 - 39/ ዲላሞስም ንጽህናውን ለማረጋገጥ ሞከረ።
 2. 40/ ዲላሞስ በኢየሱስ ፋንታ በርባንን አቀረበላቸው፤ ማቴዎስ 27:16።

41/ ይህም ስላልተሳካ ዲላሙን ኢየሱስን ለሕዝቡ አስረከበው፤ ማቴዎስ 27:26፤ ማርቆስ 15:15፤ ሉቃስ 23:25፤ ዮሐንስ 19:16። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያለውን የጲፕሮስን መልዕክት አገናዝብ፤ ዮሐዋ.2:23።

3. 42/ ከስሜን አፍሪካ የሆነው ስምኦን የኢየሱስን መስቀል ተሸከመ፤ ማቴዎስ 27:32፤ ማርቆስ 15:21፤ ሉቃስ 23:26። መስቀሉን ኢየሱስ ብቻውን መሸከሙ እድከሞት ነበር። በሐዋ. 13:1 ላይ ስምኦን ሳይጠቀስ አልቀረም። ይህም ከአሕዛብ ወገን አንደኛውን ያመለክታል።

4. ጎልጎታ ከከተማው ውጭ ካሉ ትናንሽ ኮረብታዎች አንዱ ነበር።

43/ ኢየሱስ ለዕምሮውን የሚያደነዝብ ምንም ዓይነት መደኃኒት ለመቀበል ፈቃደኛ አልነበረም፤ ማቴዎስ 27:34፤ ማርቆስ 15:23፤ ሉቃስ 23:36። የሞትን ጣር በሙሉ ቀመሰ።

5. 44/ በመስቀሉ ላይ መቸንከሩ፤

45/ በዲላሙ ትዕዛዝ የተዳፈው ጽሑፍ፤ ሁሉም በአራቱ ወንጌላት ተጠቅሰዋል፤ ማቴዎስ 27:35-37፤ ማርቆስ 15:24-26፤ ሉቃስ 23:33-38፤ ዮሐንስ 19:18-19።

ማጠቃለያ

1. «ስምኦን በኢየሱስ ቦታ ተሰቀለ» የሚለውን ተቃውሞ አሰላለ፤ ይህ ሊሆን ይችላል ነበር?? ማስረጃውን አጥና።
2. ምሕረትን ቢለምን ኖሮ ኢየሱስ ከተቀበለው ነገር በሙሉ ሊያመልጥ አይችልም ነበር??

ሰባ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 23:34-53

መግቢያ

1. ይህ ትምህርት ረጅምና ጠቃሚ ነው፤ ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሆኖ የተናገራቸው ሰባት አባባሎች ይዟል።
2. ከሰባቱ አባባሎች ጋር ሌላ 5 ሁኔታዎች ተፈጽመዋል። እነዚህን 12ቱን በሙሉ ማወቅ ጠቃሚ ነው።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያውን አባባል ሦስት ነገሮች ተከትለውታል፤ ሉቃስ 23:24።

ሀ/ የኢየሱስ ልብስ በወታደሮች መወሰድ፤ ማቴዎስ 27:35፤ ማርቆስ 15:24፤ ሉቃስ 23:34፤ ዮሐንስ 19:23።

ለ/ መንገደኞቹና ወንበደዎቹ ያፈዙበት ነበር፤ ማቴ.27:38-44፤ ማርቆስ 15:29-32፤ ሉቃስ 23:35።

ሐ/ ከወንበደዎቹ አንዱ ግን ንስሐ ይገባል፤ ሉቃስ 23:40።

2. ሁለተኛውን አባባል የመዘገበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 23:43። ሦስተኛውን አባባል የመዘገበው ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 19:26-27። የኢየሱስ ወንድሞች ገና አላመኑም ነበር፤ ማርያምና ዮሐንስ ግን ከሚያምኑት ወገን ነበሩ። በሰባተኛውና በአራተኛው አባባሎች መካከል ለሦስት ሰዓት ጨለማ ነበር፤ ማቴዎስ 27:45፤ ማርቆስ 15:33፤ ሉቃስ 23:44-45።

3. አራተኛው አባባል በማቴዎስና በማርቆስ ተሰጥቶናል፤ ማቴዎስ 27:46፤ ማርቆስ 15:34። ይህም አባባል ለኃጢአት መሞት ምን ማለት እንደሆነ ያሳየናል። ምክንያቱም ኃጢአት ከእግዚአብሔር ይለያል። ኢየሱስ የሞተው በራሱ ኃጢአት ሳይሆን በሰዎች ኃጢአት ነበር።

4. አምስተኛውን አባባል የመዘገበው ዮሐንስ ብቻ ነበር፤ ዮሐንስ 19:28። ከዚህ በኋላ ከንፈሩን ለማርጠብ ሰፍነግና ሆምጣጤ ቀረበ፤ ማቴዎስ 27:48። ማርቆስ 15:36፤ ዮሐንስ 19:29። ስድስተኛውን አባባል የመዘገበው ዮሐንስ ብቻ ነበር፤ ዮሐንስ 19:30።

5. ሰባተኛውን ቃል የመዘገበው ሉቃስ ብቻ ነው፤ ሉቃስ 23:46። ከአራቱ የወንጌላት ጸሐፊዎች መካከል ሦስቱ በጎልጎታ ነበሩ። ማርቆስ ወንጌሉን ሲጽፍ የሪዳው ጳውሎስም በጎልጎታ ሊኖር ይችላል፤ ዮሐዋርያት ሥራ 22:3።

ማጠቃለያ

ሞት በሚሰፍን ዓለም ውስጥ ራሱ ፍጹም ሆኖ የሌሎችን ኃጢአት እንደ ራሱ አድርጎ በመቀበል በምትካቸው የሞተ ሰው ታሪክ የሚመዘገበው ይህ ብቻ ነው። ታሪኩን በጥንቃቄ አጥና።

ሰባ ሰባተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 27:51-66

መግቢያ

ይህ በክፍል ስድስት ውስጥ ካሉት 8 ትምህርቶች የመጨረሻው ነው። በዚህ ክፍል 7 ነጥቦች አሉ። እነርሱም ከ46 እስከ 52 ያሉት ተራ ቁጥሮች ናቸው። ክእነዚህ ሁለቱ በኢየሱሳም የተፈጸሙ ሲሆኑ አራቱ ደግሞ በጎልጎታ፣ እንዲሁም በኢየሱስ ቀብር ላይ ነበረ።

ማብራሪያ

1. ማቴዎስ በ27:51-52 ኢየሱስ ከሞተ በኋላ በኢየሱሳም የተፈጸሙ ሁለት ነገሮችን ይመዘግባል።
 - 46/ በማርቆስ 15:38 እና በሉቃስ 23:45 የቤተ መቅደስ መጋረጃው መቀደድ ተመዝግቧል።
 - 47/ የመቃብሮቹን መክፈት የሚጠቅሰው ማቴዎስ ብቻ ነው።
2. 48/ በከተማው ውስጥ ያሉ ሰዎች እነዚህን ሁለት ነገሮች ሲመለከቱ በጎልጎታ የተገኙት የሮማዊውን ወታደር አስተያየት አዳመጡት፤ ማቴዎስ 27:54፤ ማርቆስ 15:39፤ ሉቃስ 23:47።
- 49/ ሌቶችም በቦታው እንደነበሩ ተጠቅሷል፤ ማቴዎስ 27:55፤ ማርቆስ 15:40፤ ሉቃስ 23:49።
3. 50/ ወታደሮቹ የኢየሱስን ጎን በጦር እንደወጉት የሚገልጸው ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 19:34። ዮሐንስ በሚጽፍበት ጊዜ ምናልባት አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስ በእርግጥ ነፍሱ አልወጣችም፤ ወደዋሻው ክተወሰደ በኋላ እንደገና ታድሶ አመለጠ ይሉ ይሆናል።
4. 51/ እስከሬት በተዘጋጀለት ቦታ /የጉድጓድ መቃብር አይደለም/ እንዲቀበር በማድረግ ከኢየሱሳም ሁለት የታወቁ ሰዎች ተካፋይ ነበሩ፤ ማቴዎስ 27:57-60፤ ማርቆስ 15:46፤ ሉቃስ 23:53፤ ዮሐንስ 19:38-42።
5. 52/ ማንም ሰው የመቃብሩን መግቢያ ድንጋይ እንዳያገኝባል ለማድረግ ድንጋዩ መታተሙንና በዋሻውም /መቃብሩ/ ጠባቂዎች መኖራቸውን የሚነግረን ማቴዎስ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 27:65-66።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ በእውነት ስለመሞቱ ከዚህ ትምህርት ውስጥ ስንት ምስክሮች ይገኛሉ?
2. እነዚህ ነጥቦች የወንጌል መልዕክት መሠረት ናቸውና በደንብ አጥናቸው።

ሰባ ስምንተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 28:1-8

መግቢያ

ይህ ስምንት ትምህርቶች ካሉት ከክፍል 7 የመጀመሪያው ትምህርት ነው። ኢየሱስ በአሥር የተለያዩ ሁኔታዎች ለሰዎች ተገለጠ። ከመጀመሪያው መገለጥ በፊት 6 ልዩ ልዩ ነገሮች ተፈጽመዋል፤ እነርሱም በ78ኛውና በ81ኛው ትምህርት ውስጥ ተጠቅሰዋል።

ማብራሪያ

1. ከወንጌላቱ መረዳት እንደሚቻለው የኢየሱስ ተከታዮች ኢየሱስ እሁድ ዕለት ክመቃብር ይነሣል ብለው አልጠበቁም ነበር፤ ስለዚህ ሌቶቹ ዓርብ ዕለት ሊጨርሱ ያልቻሉትን ሥራ ለመፈጸም ሽቱ ይዘው መሄዳቸውን ጥቅሶቹ ይነግሩናል፤ ማቴዎስ 28:1፤ ማርቆስ 16:1-2፤ ሉቃስ 24:1።
2. ኢየሱስ እንዴት ከሞት እንደተነሣ ምንም ማስረጃ ወንጌላቱ አይነግሩንም። ማቴዎስ በወንጌሉ ምዕራፍ 28:2፤ የመዘገበውን ከወታደሮቹ አንዱ ነግሮት ይሆን? ይህንን ሁኔታ የሚመዘግበው ማቴዎስ ብቻ ነው። ጠባቂዎቹ ያስመዋሽታቸውን ስሌቶች ማረጋገጫ የሆነው የመሬት መናወጡ ነበር።
3. ጠባቂዎቹ የሆነውን ለሰዎች ሁሉ ለመናገር አልፈለጉም፤ ማቴዎስ 28:11-15። ጠባቂዎቹ መልእክትን አይተው ነበር፤ ማቴዎስ 28:3-4። የመሬት መናወጡ ግን በኢየሱሳም ሁሉ ነበር፤ ማቴዎስ 28:2። ጊዜው እሁድ ጥዋት ልክ 12 ሰዓት መሆኑ ተገልጿል፤ ማቴዎስ 28:1።
4. ሌቶቹ የተሳሳተ ወሬ ይዘው ስሕገዝብ ቢያወሩ ጥቅም ስለሌለው ኢየሱስ በመጀመሪያ ስእነሱ ተገለፀ፤ ማቴዎስ 28:8-10፤ ሉቃስ 24:9-10፤ ዮሐንስ 20:1-2።
5. አንዳንዶች ተቃዋሚዎች ኢየሱስ በርግጥ አልሞተም ነበረ፤ ሌቶቹ ኢየሱስን ያዩት በህልም ብቻ ነበር፤ ደቀ መዛሙርቱ ደግሞም ራሳቸውን ሰርቀው በሌላ ቦታ ቀበሩት ብለው

አስከ ዛሬ በግውራት ላይ ይገኛሉ። እነዚህን ሦስት ቅዋሚዎች የሚደግፉ ምን ማስረጃዎች ይገኛሉ?

ማጠቃለያ

ከሞት እንደገና የተነሣ ሰው አለን? የሞቱ ሰዎች በሕይወት አሉ ለሚለው እምነት ግረጋገጫ አለን? የኢየሱስ ትንሣኤ ለኛ ማበረታቻ ብቻ ነው? ወይስ በእርግጥ ተፈጽሟል?

ሰባ ዘመነኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

በዚህ ትምህርት ከ73ኛው እስከ 78ኛው ያለውን ትምህርት እንከልላለን። ከክፍል 6 እምስት ትምህርቶች፣ ከክፍል 7 አንድ ትምህርት አሉን። በእያንዳንዱ ትምህርት ብዙ የጊጠኑ ነጥቦች አሉ። ታሪኩን ከወንጌላት በማንበብ ቅደም ተከተላቸውን ለማወቅ ሞክር።

ማብራሪያ

1. ሴፕረስ ኢየሱስን ወደ ሊቀ ካህናቱ ገቢ ተከተለው። ኢየሱስ መሢህ መሆኑን ከተናገረ በኋላ ይደበደባል፣ ይሰደባል። ኢየሱስ ወደ ሴላሞስ ሲወሰድ ሴፕረስ ካደው። ይሁዳ ገንዘቡን ይመልሳል፣ 73ኛ ትምህርት።
2. ሴላሞስ በልዩ ልዩ መንገድ ኢየሱስን ለመፍታት ቢሞክርም ሕዝቡን እሺ ለማሰናኘት አልቻለም። ሴላሞስ በኢየሱስም በሕዝቡም ላይ አሾር ወደ ሄሮድስ ኢየሱስን ይልከዋል፤ ሆኖም ሄሮድስ ችግሩን ለመፍታት አልቻለም፣ 74ኛ ትምህርት።
3. ሴላሞስ ኢየሱስን ለመፍታት ሲያስብ ከሚስቱ መልዕክት ደረሰው፣ እጁን ታጥቦ ለሕዝቡ አሳልፎ ይሰጠዋል፣ በርባንን ግን ይፈታዋል። ኢየሱስ የተሰቀለበትን መስቀል ሰምኦን ይሸከማል፣ 75ኛ ትምህርት።
4. ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሆኖ የተናገራቸውን 7 አባባሎችን ከአራቱ ወንጌላት በማስባስብ ተመልክተናል። በተናገራቸውም ጣልቃ የተፈፀሙ 5 ነገሮች አሉ፣ 76ኛ ትምህርት።
5. በከተማው ላሉ ሰዎች ሁለት ምልክቶች ተሰጥቶአል፣ ወታደሮቹ እና ሴቶቹ ምስክርነታቸውን ይሰጣሉ። ዮሐንስ ከተወጋው ጎኑ ደምና ውኃ ሲወጣ አየ። መቃብሩ ታተመ፣ 77ኛ ትምህርት።

6. ሴቶቹ ወደ መቃብሩ ሲደርሱ መቃብሩ ተከፍቶ አገኙ፣ የሮም ወታደሮችም በቦታው አልነበሩም። በእርግጥም ኢየሱስን በሕይወት ተመልክቶት፣ 78ኛ ትምህርት።

ማጠቃለያ

1. የሆነው ነገር ሁሉ ግረጋገጫ ይሆን ዘንድ በዝርዝር በአራቱ ወንጌላት ቀርቦዋል። እነዚህን እውነቶች አጥና።
2. እነዚህ ነገሮች ለምን ተፈፀሙ? በሕይወትህ ምን ጠቃሚነት አላቸው? እውነት መሆናቸው ቀርቶ ልብ ወለድ ቢሆኑስ?

ሰማንያኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

1. እስተማሪው ፈተና መስጠቱ በተማሪው ላይ ተንኮል ሊሠራ ወይም አዋቂነቱን ለማሳየት አይደለም።
2. አንድም ሰው በፈተናው 100% ማግኘት የለበትም። ከ50% በታች ማግኘት የለበትም። እያንዳንዱ ተማሪ የተቻለውን ለመሥራት ጥረት እንዲያደርግ መበረታታት አለበት።

ማብራሪያ

1. እነዚህ ስድስት ትምህርቶች ስለ ክርስትና እውነተኛነት በጣም ጠቃሚ ማስረጃዎችን ያዘሉ ናቸው። እያንዳንዱ የክርስትና እምነት ተቃዋሚ ትምህርት በእነዚህ ትምህርቶች ውስጥ ያሉትን እውነቶች ሊክድ ይሞክራል። እነዚህን እውነቶች በደንብ ማጥናት ያስፈልጋል።
2. በክፍል 6 ውስጥ በመስቀል ላይ ከተነገሩት 7 ንግግሮችና ከእነርሱም ጋር ከተያያዙት እምስት ሁኔታዎች በቀር 52 ነጥቦች ጠቅሰዋል፣ ማለት በጠቅላላው 64 ሐሳቦችን ተመልክተናል። ከዚህ የበለጠም ልታገኝ ትችል ይሆናል። እያንዳንዱ ነጥብ ሊጠና ይገባል።
3. በክፍል ስድስትን ፈተና ለማዘጋጀት የሚከተሉትን ጥያቄዎች ተመልክት። ይህ ነገር የተፈፀመው የት ነው? በኢየሩሳሌም? ለምሳሌ በጎልጎታ? በጊቲሴማኒ? ወዘተ? በየትኛው ቦታ ተመዝግቦ ይገኛል? ለምሳሌ በማቴዎስ? በማርቆስ? በሉቃስ? በአራቱም ወንጌላት? ወይስ በአንዱ ብቻ?

4. በሉቃስ ወንጌል የሚገኙት ታሪካዊ ነገሮች የትኞቹ ናቸው? በዮሐንስ ብቻ? ወዘተ። የተለያዩ ሰዎች ምን ምን ሠሩ? ስሜታቸው እንዴት ነበር? በቅድሚያ የትኛው ተፈፀመ?
5. ይህን ግን ተናገረ? ይህን ግን ሠራ? ይህንን ክፍል በጥንቃቄ ለማጥናት ረዘም ያለ ዝርዝር መያዝ፤ ወይም 100 አሜፒር በአንድ ቃል የሚመለሱ ጥያቄዎችን ማውጣት መልካም ይሆናል።

ማጠቃለያ

1. ረተናውን ወዲያው አርመው። ተግሪዎቹ ስሕተታቸውን እንዲገነዘቡ እርዳቸው።
2. እያንዳንዱ ጥያቄ አንድ መልስ ብቻ እንዲናረው አድርግ። ለአንድ ነገር ሁለት መልሶች ካሉት በሁለት ጥያቄ ተጠቀም።

ሰማንያ አንደኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ማቴዎስ 28: 11-15

መግቢያ

1. ይህ በክፍል ሰባት ሁለተኛው ትምህርት ነው። የሰባቱንም ክፍሎች ይዘት በተከታታይ ደጋግመህ ከልስ።
2. ከዚህ ትምህርት በኋላ ከትንሣኤው በኋላ የተፈፀሙ አሥር መገለጦች አሉን። ተራ ቁጥራቸው ከ1-10 ነው።

ማብራሪያ

1. ጴጥሮስና ዮሐንስ ወደ መቃብሩ ሥፍራ የመርጣቸው ታሪክ በሉቃስና በዮሐንስ ተመዝግቧል፤ ሉቃስ 24: 12፤ ዮሐንስ 20: 3። በየትኛውም የአዲስ ኪዳን ክፍል ለኢየሱስ ትንሣኤ ግረጋገጫ ወይም ግስረሻ ለማቅረብ ጥረት አይደረግም። ታሪኩ ተተርጓል፤ አንድ ሰው ለመተበል ወይም ላለመተበል ምርጫው የራሱ ነው።
2. ታሪኩን በምታነበበትና በምታጠናበት ጊዜ የምሥከሮቹን ብዛት፤ የደዋቸውንና የሚሠሩዋቸውን ነገሮች እስተውል። እውነትን በግጣመም አንዳቸውም እንኳን ምንም ዓይነት ጥቅም አያገኙም፤ ስለዚህ ኢየሱስን ሳያዩት አይተነጥል ብለው አይመለከሩም።

3. ማርያም ወደ መቃብሩ ሥፍራ መመለሷን የሚናገረው ዮሐንስ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ 20: 11-18። ደቀ መዛሙርቱ ካለማመናቸው የተነሣ ሁሉም ወደ መቃብሩ ሥፍራ አልሄዱም ነበር። ጴጥሮስና ዮሐንስ መቃብሩን አይተው ከሄዱ በኋላ ማርያም ዋሻውን ለማየት ብቻዋን ሄደች።
4. ጠባቂዎቹ ወደ ከተማ ተመልሰው ለሊቀ ካህናቱ የተናገሩትን የመዘገበው ማቴዎስ ብቻ ነው፤ ማቴዎስ 28: 11-15። ዘበኞቹ ባቀረቡት ዘገባ ውስጥ የምታገኘው ድክመት ምንድን ነው?
5. ኢየሱስ ለሦስት ቀናት ከሞተ በኋላ በሕይወት መታየቱን ክርስቲያኖቹ በማያጠራጥር መንገድ ያስታውቃሉ። ይህን ማብራራት አላስፈለገውም፤ አንድ ሰው ሊቀበለው ወይም ሳይቀበለው ይችላል።

ማጠቃለያ

1. የትንሣኤው ታሪክ የሞትን ፍራቻ ለማስወገድ የታቀደ ሳይሆን በእርግጥ የተፈፀመ ነው።
2. ትንሣኤ ማለት ጋጢአት ኃይልን ሁሉ አለመጨበጡን የሚያስረዳ ነው።

ሰማንያ ሁለተኛ ትምህርት

መግቢያ

ተከታዮቹ ስድስት ትምህርቶች ኢየሱስ ከትንሣኤው በኋላ ያደረጋቸውን 10 መገለጦች ያሳዩናል፤ እነርሱም በተራ ቁጥር ከ1 - 10 ተመልክተዋል። እነዚህ የት እንደተፈፀሙ፤ ኢየሱስ ለነማን እንደተገለፁ፤ ደግሞም ኢየሱስ ምን እንደሠራና እንደተናገረ አሥሩንም አጥና።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያው መገለጽ ለማርያም መግደላዊት ነው፤ ማርቆስ 16: 9-10፤ ዮሐንስ 20: 14። ጴጥሮስና ዮሐንስ በኋላ በቦታው ሲደርሱ ማርያም የተናገረችውን አረጋገጡ። ማርያም ያየችው ራዕይ አልነበረም።
2. ኢየሱስ የተናገረውን ማቴዎስና ዮሐንስ መዝግቧ ኃታል፤ ማቴዎስ 28: 10፤ ዮሐንስ 20: 11-18። ከማርያም ጋር አንዳንድ ሌሎች ሴቶች ያሉ ይመስላል፤ ሆኖም ኢየሱስ የተናገረው ለማርያም ነበር። ምንም እንኳን ኢየሱስ ስለትንሣኤው ደጋግሞ ለደቀ መዛሙርቱ ቢነግራቸውም፤ እነርሱ ግን በትንሣኤው ቀን እርሱን ለመገናኘት አልጠበቁም ነበር።

3. ሁለተኛው መገለጽ ወደ ከተማው በመመለስ ላይ ለነበሩት ሴቶች ነበር፤ ማቴዎስ 28:8-10። መልአኩና ኢየሱስ በግልጽ ተለይተው ታይተዋል፤ ማቴዎስ 28:5፤ 9።
4. በመጀመሪያው መገለጽ እንዳይፈሩ ነገራቸው። ደግሞም ሥጋዊ አካሉን እንዳይነኩት አደረገ። ምንም የተለወጠ ቢሆንም ሊታይም ሊዳሰስም ስለሚችል ሥጋዊ አካል ብለን ልንጠራው አንችላለን።
5. በሁለተኛው መገለጽ ጊዜም ቀደም ብሎ የነገራቸውን ደግሞ ነገራቸው፤ ማቴዎስ 26:32። ይህ ለደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ያው አራሱ ለመሆኑ ምልክት ነበር።

ማጠቃለያ

1. የትንሣኤውን ማረጋገጫዎች በጥንቃቄ አጥና። እነዚህ ለክርስቲያኖች በጣም አስፈላጊ ናቸው።
2. ኢየሱስ በሦስተኛው ቀን ይገለጻል ብሎ የጠበቀ ማንም ሰው አንዳልነበር አስተውል።

ሰማንያ ሦስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ሉቃስ 24: 13-35

መግቢያ

1. በዚህ ትምህርት ውስጥ ከትንሣኤው በኋላ ለሦስተኛና አራተኛ ጊዜ ኢየሱስ መገለጹን እንመለከታለን።
2. ማርቆስ ስለ ኤግሁስ መንገዶች ያውቅ ነበር፤ ሆኖም እንደ ሉቃስ ታሪኩን በዝርዝር አልመዘገበውም፤ ማርቆስ 16: 12-13፤ ሉቃስ 24: 13-35።

ማብራሪያ

1. ሉቃስ ወደ ኤግሁስ መንገድ ይጓዙ የነበሩትን ሁለት ሰዎች ስም ያለመስጠቱ ያልተጠበቀ ነገር ነው። ሉቃስ ይህን ዜና ያገኘው በቀጥታ ከሁለቱ ሰዎች ላይሆን አይቀርም። እነኝህ ሰዎች ከ12 ሐዋርያት ውስጥ አለመሆናቸውን ሉቃስ 24: 33 የሚጠቁም ይመስላል።
2. ኢየሱስ በእውነት በመካከላቸው መኖሩን በታሪኩ ውስጥ የሚያሳዩትን ገፅታዎች በሙሉ አስተውል። የተሰቀለው ኢየሱስ በእርግጥ ከሞት መነሣቱን ለማስረዳት ለሁለቱ ሰዎች የተሰጠ ማረጋገጫ ምን ነበር?

3. ስለምን ሁኔታ ነበር ኢየሱስ የነገራቸው? የሆነው ነገር ሁሉ አስቀድሞ በብሉይ ኪዳን ትንቢት እንደተነገረ ኢየሱስ አስረዳቸው። ኢየሱስ እስከመጣ ድረስ አብዛኛው የብሉይ ኪዳን ክፍል የተዘጋ ነበር። ትንቢቱ ወደ ኢየሱስ እንደሚያመለክት ሁለቱ ሰዎች በተረዱ ጊዜ ትርጉሙ ግልጽ ሆነላቸው።
4. አዲሱ የኢየሱስ አካል በአንድ ቦታ የተወሰነ አልነበረም። እርሱ በፈለገበት ጊዜ ሰውነቱ ሊታይ ወይም ሊሰወር ይችል ነበር። በፈለገው ጊዜ በፈለገው ሥፍራ ሊሆን ይችል ነበር። እነዚህ ሁለት ሰዎች እርሱን ያወቁት በኋላ ነበር።
5. ወዲያውኑ ሁለቱ ሰዎች ወደ ኢየሩሳሌም ለመመለስ የሁለት ሰዓት የምሽት ጉዞ አደረጉ። ሉቃስ 24:34ን ከ1 ቀር.15 ጋር አንናዝብ። ይህ ከትንሣኤው በኋላ ያደረገው አራተኛው መገለጽ ነው።

ማጠቃለያ

1. እያንዳንዱ መገለጽ እንዴት በብዙ ምስክሮች እንደተደገፈ አስተውል።
2. ከስቅለቱ በፊት የሚያውቁትን ያንኑ ኢየሱስን በማያጠራጥር መንገድ ማየታቸው ጥርት ባለ መንገድ ተገልጿል።

ሰማንያ አራተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል:- ዮሐንስ 20: 19-23

መግቢያ

ከትንሣኤው በኋላ ከተደረጉት መገለጾች አምስተኛው በዚህ ትምህርት ውስጥ ይገኛል። ይህንን ክፍል ቀደም ብለን ተመልከተነው ነበር፤ ሆኖም በዚህ ዓይነት መንገድ አልነበረም። ዮሐንስ አጉልቶ የሚያሳየንን ነገሮች አስተውል።

ማብራሪያ

1. አሁን የምንመለከተው ዕሑድ ዕለት፤ ኢየሱስ ከሙታን የተነሣበትን ምሽት ነው። ኢየሱስ በኤግሁስ መንገድ ላይ ለቅሊዮጳና ለጓደኛው ራሱን ከገለጸ በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ቀደሞቻቸው።
2. በኤግሁስ መንገድ ላይ ለሁለቱ ሰዎች ስለተደረገላቸው መገለጽ ዮሐንስ ምንም እንደማይነግረን አስተውል። ኢየሱስ የቤቱ መዝጊያ ሳይከፈት ወደ ቤት ውስጥ

መግባትን የሐንስ መዝገብ፤ የሐንስ 20:19። ይህም ኢየሱስ በፈለገበት ቦታና በፈለገበት ጊዜ እንደተገለጸ ያስተምረናል።

3. በእጁ ላይ ያለው የችንዛር ምልክትና በጎሉ ላይ በጦር የተወጋው ምልክት ለአሥሩ ደቀ መዛሙርት በግልጽ እንደሚታዩ እንመለከታለን፤ ምንም እንኳን 3 ቀናት ብቻ በያልፍዎ ቆስሉ ድናል፤ የሐንስ 20:20፤ 1 የሐንስ 1:1-2።
4. አካሉን በለወጠው ኃይል ኢየሱስ ሁለት ነገሮችን ፈፀመ፤
1/ በህብረት እንዳሉ መረታቸው።
2/ እርሱ የጀመረውን ሥራ እንዲተጥሉ ላካቸው፤ የሐንስ 20:19 እና 21።
5. ይህንን ተልዕኮ ለመፈፀም የሚያስችላቸውን ሁለት ነገሮችን ሰጣቸው፤
1/ በሕይወታቸው የመንፈስ ቅዱስን ኃይል፤
2/ በኢየሱስ ስም ኃጢአትን ይቅር የግለትን ሥልጣን።

ማጠቃለያ

1. እንደምናየው ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ወደ እነርሱ ይመጣል ብለው አልጠበቁም ነበር።
2. ከእርሱ የተተሰሉት ነገር ስለ እርሱ ግንኙነት ተወግሮ ግረጋገጫ ነበረ።

ሰማንያ አምስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል፡- የሐንስ 20:24-29

መግቢያ

1. ከትንሣኤው በኋላና ከእርጉኑ በፊት ከተደረጉት መገለጻች ስድስተኛው በዚህ ትምህርት ተሰጥቷል።
2. አምስቱ መገለጻች ኢየሱስ ለማንና ጭ እንደተገለጸ በመከለስ በቃልህ አጥናቸው።

ማብራሪያ

1. በየሐንስ 20:24-25 ውስጥ ያለው አጋጣሚ ለዚህ ትምህርት መድረክ ያዘጋጃል፤ እንደ ቶማስ ያሉ ምስክሮች ሁሉ ጊዜ ጠቃሚ ምስክሮች ናቸው። ቶማስ ለማመን አልፈለገም ነበር። ኢየሱስ በእውነት በሕይወት መኖሩን ያሳመኑት ምን ምን ናቸው?

2. እንደ አሐድ ማታ ደቀ መዛሙርቱ 11 ሆነው ተሰብስበው ነበር። ባለፈው ስብሰባ 10 ብቻ ነበሩ። በመካከል የነበሩትን ቀናት ኢየሱስ የት እንዳላለፈ እናውቅም። እንደሚታየው ከደቀ መዛሙርቱ ጋር አልነበረም።

3. ኢየሱስ መንፈስ አለመሆኑን ለማረጋገጥ ለቶማስ የሚዳሰስ ግረጋገጫ ይሰጠዋል። የተለወጠው የኢየሱስ ሥጋ ከትንሣኤው በፊት የነበረው ቅርጽና ምልክቶች ነበሩት። ቶማስ የጠየቀውን ነገር ተመለከተ፤ የሐንስ 20:25።
4. ከዚያ በኋላ ቶማስ ለኢየሱስ ሊመልስ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሁሉ ጊዜ እግዚአብሔር ራሱ በሚጠራበት ስም ተጠቀመ። ምናልባት ቶማስ ሁኔታውን ሙሉ በሙሉ ተረድቶ ባይሆንም ኢየሱስ ተራ ሰው እንዳልሆነ እውቆ ነበር።
5. ኢየሱስ ለቶማስ የሠራውን ለሁሉም ሰው ስይሠራም። የተቀሩት አሥሩ ደቀ መዛሙርትም የቶማስ ዓይነት ዕድል አልተሰጣቸውም። ቶማስ ላየው ምስክር ነው። እኛ የምናምነው እንደ ቶማስ ሰላየን ላይሆን የእርሱን ምስክርነት ስለተቀበልን ነው።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ የተገለጸው ለእንድ ሰው ላይሆን ለአሥራ እንዱም ነበር።
2. የተነሣው የኢየሱስ አካል ያው ከትንሣኤው በፊት ያለው ቢሆንም ልዩ ነበር።

ሰማንያ ስድስተኛ ትምህርት

የንባብ ክፍል፡- የሐንስ 21:1-23፤ ማቴዎስ 28:16-20

መግቢያ

1. ይህ በክፍል 7 ካሉት ስምንት ትምህርቶች ሰባተኛው ትምህርት ነው።
2. በዚህ ትምህርት ውስጥ ከትንሣኤው በኋላ የተደረጉ 7ኛውና 8ኛው መገለጦች ይገኙበታል። ቀደም ብሎ የተዘረዘሩትን ስድስት መገለጦች ከልስ።

ማብራሪያ

1. 7ኛው መገለጽ የተደረገው በገሊላ ባሕር ዳር ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ የታየበት ሲሆን የተመዘገበውም በየሐንስ ወንጌል ብቻ ነው፤ የሐንስ 21:1-15። የሐንስ እብዛኛውን ጊዜ በኢየሩሳሌም የተደረጉትን ሁኔታዎች ስለሚነግረን፤ ይህ በገሊላ የተደረገው መገለጽ በየሐንስ ወንጌል መገኘቱ ያልተጠበቀ ነው።

2. በዮሐንስ 21:1-23 ያለው ታሪክ ሁለት ክፍል ይዟል። በመጀመሪያ ለሰባቱ ደቀ መዛሙርት ተገለጸ፤ ዮሐንስ 21:2-14። ከዚያም ቀጥሎ ኢየሱስ ለኢጥርስ ብቻ የተናገረው ትዕዛዝ ነው፤ ዮሐንስ 21:15-23። በባሕሩ ዳር የቆመው ኢየሱስ መሆኑን በመጀመሪያ ያወቀው ዮሐንስ ራሱ ነበር፤ ዮሐንስ 21:7
3. 8ኛው መገለጽ በወንጌላቱ ውስጥ ከተመዘገቡት መገለጾች የመጨረሻው ነው። ይህም የተፈፀመው በገሊላ ነው፤ ማቴዎስ 28:16-20 ተመልከት። በዚያን ወቅት አሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት በበታው ነበሩ።
4. በዚህ ጊዜ እንኳን አንዳንዶች መጠራጠራቸውን ማቴዎስ ጠቁሟል። እንዴት ሊጠራጠሩ ያሉ? ከግርብ 16:11 ጋር አገናኝብ። የዚህ ትዕዛዝ ፍጻሜ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ተመዝግቧል።
5. ወንጌላቱ ከመዘገቡት ሌላ በቀርንቶስ ውስጥ ቢያንስ ሁለት ተጨማሪ መገለጾች ተመዝግበዋል፤ 1ኛ ቀርንቶስ 15:3-9። 82ኛው እስከ 87ኛው ትምህርት ኢየሱስ ያደረገውን መገለጾች ተመልከተናል።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ከሞት እንደተነሣ በመጀመሪያ ደቀ መዛሙርቱን አሳመናቸው።
2. ከዚያም እርሱ ለእነዚህ ጽኑ ይሠሩ ዘንድ ላካቸው።

ሰማንያ ሰባተኛ ትምህርት

የገባብ ክፍል:- 1 ቀርንቶስ 15:1-11

መግቢያ

ይህ ጠክፍል 7 ውስጥ የመጨረሻው ትምህርት ነው። በወንጌል ውስጥ ያልተመዘገቡ ሁለት ሁኔታዎች አሉ። አሥሩ መገለጾች ለኢየሱስ ትንሣኤ እውነተኛ ማረጋገጫዎች ናቸው።

ማብራሪያ

1. የኢየሱስ መገለጾች በ40 ቀናት ውስጥ የተፈጸሙ ነበሩ። በልዩ ልዩ ቦታዎች ለተለያዩ ሰዎች ተገልጿል። እነዚህን ለመካድ የሚፈልግ ሰው ስለ መገለጻቹ ሌላ አጥጋቢ ምክንያት መስጠት አለበት።

2. ኢየሱስ በገሊላ ሆኖ በአንድ ጊዜ ለ500 ሰዎች መገለጹን ጳውሎስ ይመዘግባል፤ 1 ቀርንቶስ 15:6። ጳውሎስ ይህን ደብዳቤ የጻፈው ከክርስቶስ ትንሣኤ ሃያ ዓመታት ያህል በኋላ ነው፤ በዚያን ጊዜ ኢየሱስ ከተገለጸላቸው ከ500ዎቹ ሰዎች እብዛኞቹ ገና በሕይወት ነበሩ። ይህ ዘጠነኛ መገለጽ ነው።
3. ለኢየሱስ ወንድም ለያዕቆብ ኢየሱስ መገለጹን የሚነግረን ጳውሎስ ብቻ ነው፤ 1ኛ ቀርንቶስ 15:7። የኢየሱስ ወንድም የሆነው ያዕቆብ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪ ሲሆን የያዕቆብንም መልዕክት የጻፈው እርሱ ነው። ያመነበት ጊዜ ይህ ሳይሆን አልቀረም።
4. ኢየሱስ ወደ ላይ ከፍ ከፍ ብሎ ማረጉን ማርቆስ በአጭሩ ሲጠቅሰው፤ ሉቃስ ደግሞ በዝርዝር መዝግቦታል፤ ማርቆስ 16:9፤ ሉቃስ 24:50-51፤ ዮሐ.1:12። ጳውሎስ በመልዕክቱ ብዙ ጊዜ ኢየሱስ ከፍ ከፍ ማለቱን ይጠቅሳል።
5. የኢየሱስ ኃይል በውስጣችን ስለሚታይ የእርሱን መኖር እናውቃለን ማለት ትክክለኛ አባባል ነው፤ ሆኖም ይህ የተሟላ መልስ አይደለም። ኢየሱስ በሦስተኛው ቀን ለመነሣቱ ማረጋገጫ ስላለን ነው ኃይሉ በውስጣችን የሚታየው።

ማጠቃለያ

1. ኢየሱስ ከትንሣኤ በኋላ ለ40 ቀናት በምድር ላይ ቆይቷል። እንደተነሣ ወዲያውኑ ወደ መንግሥተ ሰማያት አልሄደም።
2. ኢየሱስ አሁን የሚኖረውን ኑር ለእኛም ለመስጠት ይፈልጋል።

ሰማንያ ስምንተኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

በዚህ ትምህርት የኮርሱን ሰባት ዋና ዋና ክፍል ከልሰ። ተማሪው እያንዳንዱ ክፍል ምን እንዳለ ከማጥናቱ በፊት የትምህርቱን ዋና ዋና ክፍሎች ማወቅ ይኖርበታል።

ማብራሪያ

1. የመጀመሪያው ክፍል ስለ ኢየሱስ ልደትና ስለ ኢየሱስ የልጅነት ዘመኑ ሕይወት ያስተምራል። ይህ የተመዘገበው በማቴዎስና በሉቃስ ሲሆን፤ የእነዚህን ወንጌላት ሁለት ሁለት ምዕራፍ ይዟል። ሁለተኛው ክፍል ማለት ከመጥምቁ ዮሐንስ መገለጽ እስከ

መጀመሪያው ፋሲካ የሸፈነውን ታሪክ ሲይዝ በአራቱም ወንጌላት ውስጥ ተጠቅሷል። እነዚህ ሁለት ክፍሎች ለተከታዮቹ ክፍሎች መሠረት ናቸው።

2. በመጀመሪያውና በሁለተኛው ፋሲካ መካከል ያለው ጊዜ በገሊላ የነበረውን የኢየሱስን አገልግሎት ያሳየናል። በገሊላ የነበረው የኢየሱስ አገልግሎት፡-

1/ መስበክ

2/ ደቀ መዛሙርቱን ማለልጠን ነበር። በዚያን ጊዜ እንኳ ኢየሱስ አልፎ አልፎ ወደ ኢየሩሳሌም እንደወጣ ዮሐንስ 4-6 ይገልጻል።

3. ከክፍሎቹ ሁሉ ብዙ ታሪኮች ያዘለው አራተኛው ነው። ይህም በሁለተኛው እና በሦስተኛው ፋሲካ መካከል ኢየሱስ ምን እንደፈጸመ ይነግረናል። ይህም የአንድ ዓመት ሥራ ነው። አንዳንዶቹ ሁኔታዎች የተፈፀሙት በገሊላ ሲሆኑ ወደ ፍጻሜው ላይ ኢየሱስ ለመጨረሻ ጊዜ ወደ ኢየሩሳሌም እንደ ሄደ እንመለከታለን።

4. ክፍል አምስት «የተቀደሰው ሳምንት» ብለን ስይመነጻል፤ ምክንያቱም ይህ ሳምንት ኢየሱስ በኢየሩሳሌም ላይ የሆኑ ተግባራትን የፈጸመበት ሳምንት ስለሆነ ነው። ስለ አምስቱ ቀን ተግባራት ብቻ ማቲዎስ ለድስት ተከታታይ ምዕራፍ ሙሉ ትንተና አስፍሯል፤ ማቲዎስ ምዕራፍ 21-26። ይህንም ነጥብ በደንብ እናስብበት።

5. ከጠቅላላው ኮርስ ክፍል 6 እና ክፍል 7 ደግሞ አስፈላጊ ናቸው። እነዚህ ክፍሎች ቀደም ብሎ ለተፈጸሙት ነገሮች ሁሉ መልስ ናቸው። ክፍል 6 ስለ ኢየሱስ ሞትና ቀብር ሲነግረን፤ ክፍል 7 ደግሞ ስለ ትንሣኤው ያስተምረናል።

ማጠቃለያ

1. በክርታና በንድፎች አግካኝነት የነዚህን ለባት ክፍሎች ይዘትና ገንኙነት በግልጽ ለማስተማር ሞክር።
2. ወንጌላቱ አጥልተው የሚያሳዩትን ነገር አንተም አጥልተህ አሳይ፤ ይህም ኢየሱስ ከመጀመሪያው አመጣጡ ለሞት መሆኑን ነው።

ሰማንያ ዘጠነኛ ትምህርት

ክለሳ

መግቢያ

1. ትምህርቶቹን በሙሉ ለመከለስ ስለማይቻል በክፍል 7 ውስጥ ባሉት ላይ ብቻ አትኩር።
2. በክፍል 7 ውስጥ እጅግ አስፈላጊው ነጥብ ከትንሣኤው በኋላና ከማረጉ በፊት የተደረጉት ተከታታይ መገለጻች ናቸው። እነዚህን አሥሩን በየተፈቀው ለማጥናት ሞክር።

ማብራሪያ

1. በክፍል 7 ውስጥ ካሉት 8 ትምህርቶች ውስጥ የመጀመሪያ ሁለቱ በክርስቶስ ትንሣኤ ሁኔታ ላይ ያተኩራሉ፤ ማቲዎስ 28፤ ማርቆስ 16፤ ሉቃስ 24፤ ዮሐንስ 20-21 በጥንቃቄ አንብባቸው። የእያንዳንዱ ወንጌላት ጸሐፊ ታሪኩን በተለያየ ቅደም ተከተል ያስቀምጣል። ይህ እርስ በርስ እለመለማታቸውን አያመለክትም።
2. በመጀመሪያ ኢየሱስ ለማርያም ተገለጸ፤ ከእርሷም ጋር ተነጋገረ፤ 82ኛ ትምህርት። ቀጥሎም ከመቃብሩ ሥፍራ ለሚመለሱት ሴቶች ተገለጸ፤ 82ኛ ትምህርት። ቀጥሎም በኤማሁስ መንገድ ላይ ለሁለት ለዎች ተገለጸ። ከዚያም ለጴጥሮስ ተገለጸ፤ 83ኛ ትምህርት።
3. በኢየሩሳሌም ከተማ በአንድ ክፍል ውስጥ ለተሰበሰቡት 10 ደቀ መዛሙርት ተገለጸ፤ 84ኛ ትምህርት። ከአንድ ሳምንት በኋላ ቶማስ ከእነርሱ ጋር በነበረ ጊዜ እንደገና ተገለጸላቸው፤ 85ኛ ትምህርት።
4. ከዚያ በገሊላ የተፈጸሙ ሁለት መገለጻች አሉን። ዓሣ ሊያጠምዱ ለሄዱት ደቀ መዛሙርት ተገለጠ፤ 7ኛው መገለጥ። ቀጥሎም በተራራ ላይ ለአሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት ተገለጸላቸው፤ 86ኛው ትምህርት።
5. የመጨረሻዎቹ ሁለት መገለጻች በጳውሎስ የተሰጡ ናቸው፤ 1 ቆሮንቶስ 15፡6-7፤ 87ኛ ትምህርት። ኢየሱስ ከሞት ከተነሣ ሰዎች ያዩት በእነዚህ ጊዜያት ብቻ አይደለም።

ማጠቃለያ

በ1ኛ ቆሮንቶስ 5 ጳውሎስ ስለ ትንሣኤ የተናገረውን አስተውል። ክርስቶስ ከሞት ካልተነሣ እምነታችን ከንቁ ነው።

ዘጠነኛ ትምህርት

ፈተና

መግቢያ

1. የዓመቱ መጨረሻ ፈተና ቢሆንም እንኳን በመምህሩና በተማሪው መካከል የሚደረግ ትንቅንቅ ሊሆን አይገባም።
2. ተማሪው ወይም ተማሪዋ የሚያቀርቡትን የፈተና መልስ ያለማዳላት መምህሩ ለማረም ይሞክራል።

ማብራሪያ

1. እያንዳንዱ ጥያቄ ግልጽ የሆነ መልስ ያለው 50 ጥያቄዎችን ለማውጣት ሞክር። የመጀመሪያዎቹ አሥር ጥያቄዎች ስለ ስባቱ ዋና ዋና ክፍሎች ሊሆኑ ይገባል። ተማሪዎቹ የእነዚህን ክፍሎች ርዕስና ይዘት ማወቅ አለባቸው።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ ከትንሣኤው በኋላ ስለተገለጸባቸው 10 መገለጻች አሥር ጥያቄ ጠይቅ። በነዚህ ትምህርቶች ውስጥ የተሰጡትን የመገለጽ ተራ እንደአቀማመጣቸው ተማሪዎቹ ሊያጠኗቸው ይገባል።
3. የሚዛመዱ 10 ጥያቄዎችን እውጣ። ኢየሱስ የተናገራቸውን ዐረፍተ ነገሮች በአንድ በኩል ኢየሱስ ዐረፍተ ነገሩን የተናገራቸውን ሰዎች ስም በሌላ በኩል አስቀምጦህ ተማሪዎቹ እንዲያዛምዱ ስጣቸው። ይህም በወንጌላቱ ውስጥ ኢየሱስ የተናገራቸው ዐረፍተ ነገሮች ለየትኞቹ ሰዎች እንደተናገረ እንዲያውቁ ተማሪዎቹን ይረዳቸዋል።
4. አሁን ደግሞ ስለ ታሪካዊ ነጥቦች ተራ አቀማመጥ 10 ጥያቄዎችን ጠይቅ። ይህም ታሪኩን አደበላልቅና ሁሉንም በትክክለኛው ተራቸው ተማሪዎቹ እንዲያስቀምጡ ጠይቅ።
5. የመጨረሻዎቹ 10 ጥያቄዎች ከኢየሱስ ትንሣኤ በኋላ የተለያዩ ሰዎች ኢየሱስን ለመመልከት የገበራቸውን ስሜት የሚመለከት ሊሆን ይችላል። የ10 ሰዎችን ስም የያዘ ዝርዝር ስጥና እነዚህ ሰዎች ምን እንደሠሩ ጠይቅ።

ማጠቃለያ

ተማሪዎቹ ይህንን ረተና እንዲያርሙ ልትፈቅድላቸው አይገባም። እራስህ እርመው። እያንዳንዱ ጥያቄ አንድ መልስ ብቻ ያለው መሆኑን አረጋግጥ።

***** //*****